

OBEČNÁ KRONIKA

Miestneho Národného výboru

OBEC: Braväcovo

OKRES: Brezno

KRAJ: Banská Bystrica

Táto kronika obsahuje 200 strán v papierovej forme,
v elektronickej forme – 56 strán

Nemčok Dezider

Predseda kultúrnej komisie

Michelčík Ján

predseda Národného výboru

OBSAH

1. Rok 1957-58	3
2. Rok 1959	17
3. Rok 1960	22
4. Rok 1961	27
5. Rok 1962	32
6. Rok 1963	35
7. Rok 1964	38
8. Rok 1965	44
9. Rok 1966-67	48
10. Rok 1968	52

Braväcovo netvorilo do 21.júla 1957 samostatnú obec, lebo ako osada patrilo k miestnemu národnému výboru v Beňuši, preto nemalo ani kroniku. Svoju kroniku založilo si len po svojom osamostatnení. Rada miestneho národného výboru v Braväcove na svojej schôdzke dňa 8.septembra 1957 svojím uznesením č.16/1957/R menovala Ladislava Citterberga st. z Braväcova obecným kronikárom pre obec Braväcovo. Menovaný pre inú zaujatosť nemohol sa tejto úlohe venovať, preto rada menovala v máji 1958 za kronikára Antona Vajcíka, riaditeľa miestnej národnej školy.

Ako vznikla osada Braväcovo a i ostatné susedné osady nie je úplne známe. Pravdepodobné je, že aj tieto prešli takými istými fázami vzniku a vývoja ako iné podobné osady. Banické osady vznikli v krajoch, kde nachádzala sa nejaká ruda. Ku ním patrili i osady, v ktorých bývali takí osadníci, čo ku baníctvu potrebné veci dodávali – drevorubači, uhliari, povozníci ,remeselníci atď. Bane a pozdejšie aj huty uprostred pralesov zakladali sa ďaleko od málo obydlených obcí. Tu potom baníci pudove už či vo výžive a či v obrane jeden na druhého boli odkázaní. Veď to vo vtedajších búrlivých časoch inakšie ani nemohlo byť. Pozdejšie sa hutníctvo silne rozvilo a aj spotreba dreva sa značne zväčšila. Toto vyžadovalo veľa pracovných síl, preto na takýchto miestach, kde drevorubári väčšie množstvo dreva našli, potom sa tam dočasne, alebo trvale usadili a takto povstali drevorubárske osady./Výpis zo spisu Tomcsáni: A garanizenti erdokben alkalmazot szálitáši rendszer ismertetése-strana 12/. V brožúre „Hreblay: Brezno a jeho okolie“ na strane 10 sa uvádza Beňuš už v roku 1380 v breznianskej výsadnej listine. V spomenutej knihe je uvedené nasledovné: Väčšia čiastka obcí na Horehroní i pod Veprom ležiacich /Čierny Balog a iné/ bola vraj založená a obydlená okolo roku 1615 alebo 1635, keď kráľovská komora žiadala mesto Brezno, aby drevorubačom a uhliarom povolilo usadiť sa v breznianskom chotári. Mesto žiadosti vyhovel. Za to Kráľovsko-banská komora platila 72 zlatých za prenájom pozemkov, čo za panovania Márie Terézie bolo zvýšené podľa komorského reverzátu na 200 a roku 1793 na 400 zlatých. Brezniansky chotár siahal až po Bacúšsky potok. Kraj odtiaľ hore patrila k muránskému panstvu. Beňuš i v susedstve ležiace Braväcovo spomína sa v roku 1630 v breznianskych listinách /Acta consularia 1549-1638, str.132-Hreblay str.10/. O iných osadách nieto takéto pozitívne zprávy. Len pri popise ľudu a statku z roku 1710 sa už i tieto spomínajú. V brožúre „Karol Rapoš: Sprievodca turistov po Horehroní“ na strane 57 je písané, že Braväcovo s osadami Srnkovo a Podholie bolo založené v XVI.storočí prišlými nemeckými baníkmi a poľskými uhliarmi. Pracovali tu v Baniach i Jarabčania a Bocania. Boli tu dve medené „pražiarné“. Keď medené ložiská boli vyčerpané, rúbali lesy a usadili sa trvale. Drevo pomocou „fľúdrov“ plavili do Hrona a tak pltili do Bystrice, Beňadiku atď. Ešte pred vznikom tunajšej osady boli tu rozsiahle bariny a močiare. V týchto barinách radi sa zdržiavali diviaky – bravy – ako vraj v chlievoch a preto nazvali osadu Bravacô. V roku 1565 pri prehliadke lesov nazvali túto kotlinu nemeckým názvom „Schweiggrundtum“. Poznámka o tomto nachádza sa v zápisoch Ziruška Jenó: A besztercebányui m.kir.erdógazgatóság régi okiratainak jeyyzéke. Podholie je už takmer zrastené s materskou osadou Braväcovom. Pôvodne osada bola 1500m vyššie na severozápad pod hoľou a odtiaľ jej meno. Ten hon sa aj teraz volá „Pod hoľu“. Srnkovo je najsevernejšia a najmenšia osada. Založil ju praotec „Srnska“. Pod domovým číslom aj teraz tam bývajú Srnkovci. Nezostali žiadne pamiatky po praobyvateľoch. Pôvodné osady boli postavené na tom istom mieste, ako sú teraz, vyjmúc

osadu Podholie. Do roku 1885 menovali sa osady, ako som vyššie uviedol. Potom mená boli pomad'arčené takto: Bravácô na Baruczka/Barucka/, Podholie na Havasalja/Havasalja/, Srnkovo Szerkó/Serkó/. Po prevrate v roku 1918 dostali osady zase svoje pôvodné mená, ako mali pred rokom 1885.

OPIS SÚČASNÉHO STAVU OBCE: Na strane 5 je nákres Bravácovo s okolím. Bravácovo leží na severozápad od susednej obce Beňuš. Z tadiaľ je na 2km vzdialené. Peknou dolinkou vedľa potoka z Beňuša prídeme do Bravácova s osadami Podholie a Srnkovo. Bravácovo so svojimi osadami nemá nejakú určitú podobu. Vidno, že sa predtým stavalo len náhodile na výhodnejších miestach. Sleduje smer úzkej doliny. Dedinka je ohraničená zôkol-vôkol ihličnatými lesami, ktoré jej dodávajú pekný vzhľad akoby niektorého tatranského strediska, ale súčasne ju i chránia od vetrov. Názvy jednotlivých častí Bravácova sú nasledovné: Pod vrch, Zdychava, Pačesovo, Výhonisko, Za potokom. V osade Podholie: Hrádza, Za potokom a Na kolese. V Srnkove sa zvláštne časti nevyskytujú. Administratívne patrí Bravácovo do okresu Brezno v kraji Banská Bystrica. Chotár je nerovný a vrškovitý. Svahy kopcov sú zalesnené. V chotári sú nasledovné názvy vrchov, dolín, lúk a honov: Veľká Beňuská, Kubiečka, Davidová, Čečeriedková, Jasenok, Dlhô pole, Vrch Beňušská, Káčka, Bukovinka, Junčiarky, Tomanovô, Malá Beňuská, Čierna, Vlčinec, Liesková, Paseky, Pasiečka, Ku obrázku, Lúky, Filipovskie, Gašperove vršok, Vřba, Dolinky, Farská, Farbaničová, Malá Liesková, Breziny, Horná lúka, Hlboká, Tajch, Podhoľu, Salaš, Farárová lúka, Javor, Moravčíková, Mišková, Pačesová, Húšťavy, Košiar, Vrch, Repniská, Dolina, Bániky, Mláčky, Janovo, Pauluská, Skalka, Kopanica, Za hôrkou, Hudcová, Patráška, Vojtkovo, Komorovô, Leňuska, Kyslá, Lenivá, Vrch Bány, Pauslusová, Zadná Patráška, Predná Patráška, Koliesko. Najvyšší vrch v chotári je vrch Beňušská /ľudove Káčka/, nadmorská výška 1544m a najnižší bod v obvode Bravácova je 520m nadmorskej výšky. Sú tu nasledovné potoky: Hlboká /pri hájenka – vyviera pod ochranným lesom. Potok Hudcová – tečie poza Srnkovo a vyviera v Hudcovej. Cez Srnkovo tečie potôčik Tajch. Z prameňa Nad mláku vyteká potôčik, ktorý naplňuje vodnú nádrž. Voľakedy tam močili konope. Uvedené potoky v lete majú veľmi málo vody. No stanú sa nebezpečnými, keď sa rozvodnia, ako sa to stalo 12.mája 1924 a tiež druhá povodeň, ktorá bola v roku 1941, keď deti mali majáles.

PODNEBIE A PRÍRODA: V našom chotári je mierne podnebie. Priemerná ročná teplota kolíše od 0,8-5,6°C, úhrn ročných zrážok od 727-1328mm. Najchladnejším mesiacom je január /od -5,4° až 7,1°C priemerom/, najteplejším júl /9,3°-15,8°C priemerom/. Najviac zrážok sa objavuje v júni a júli 83-147mm, najsuchším mesiacom býva február/37-80mm/. Isteže sú v uvedených dátach i mnohé odchýlky, lebo dáta sú vzaté z porovnaní priemeru za viac rokov. Aj v tých najväčších horúčavách sú tu dni príjemné, lebo teplé slnečné lúče miernia mohutné ihličnaté lesy. Hmly a dažde sú dosť časté. V lete bývajú každý rok časté búrky s mnohými zásahmi bleskov v chotári a niekedy i v samej obci. Pôda chotára je veľmi chudobná, ornica tiež. Hlavná hornina je rula/to je kremeň+živec+slieda/, menej svor/to je kremeň+slieda/, ďalej íl a bridlica. Vrchy a lesy patria do oblasti Nízkyh Tatier. Prírodná lesná hranica dosahuje 1600-1700m, v tejto výške sa objavuje pásmo kosodreviny, ktoré potom prechádza do pásma holí, pokrytých trávami. Väčšinou je však hranica lesa umele znížená vyrubovaním porastov pre pastvu mnohokrát až na 1200metrov. Prírodovedecké a geologické výskumy na okolí konal veľký slovenský geológ Dionýz Štúr. Podľa neho i podľa novších výskumov, nachodí sa v okolí rula a žula / od Brezna na sever/, ale je len asi

stredná čiastka Nízkych Tatier. Všetelijaké pieskovce, najmä slinitá bridlica, tvoria kopce s veľkým množstvom vápencových vrstiev. Tieto horniny na povrchu zvetralé denudáciou a eróziou roznášajú sa na rozličné miesta a tvoria kamene znovu na horninu premenené, alebo pôdu rozvrstveného pieskovca. V lesoch a dolinách sú pieskovcové usadeniny zmiešané s hlinou. V starších vrstvách sa javili tu ložiská striebra, zlata, medi a železa, čo starých obyvateľov priviedlo k baníctvu, ktoré však už v novších časoch úplne zaniklo /Hrebly str.304/. V lesoch chotára zdržujú sa nasledovné zvieratá: diviaky, jelene, srny, zajace, kuny, zriedkavejšie rysy a divé mačky i medvede.

OPIS OBCE: V obci postavené domy netvoria poväčšine pravidelné ulice, ale sú stavané i roztratené. Nestavia sa podľa regulačného plánu, no je vytýčený stavebný obvod. Ulice a rady domov nemajú osobitné pomenovania tak, ako ich uvádzam v časti polohopis /na str.6-7/. V obci sú nasledovné verejné budovy: Dve horárne, z nich je stará a je v Podholí. V nej boli nasledovní horári: Plesl, Cedílek, Ľupták, G.Klein, Jozef Orságh, Cyr.Šeling a od roku 1958 Štefan Caban je vedúcim poľesia. Druhá budova pre horárov je hájenka v Braväcove na kraji obce. Bola postavená v roku 1941 / v roku 1944 v Slovenskom národnom povstaní bola vypálená Nemcami, po povstaní v roku 1945 znovu postavená. V nej boli títo horári: Emil Dianička, Ján Holek, Šimon Kozička, a od r. 1956 je tam teraz Dezider Baliak.

ŠKOLY: N á r o d n á /pozri foto č.1,2,3/I./ V obci sú dve školské budovy. Národná škola je v starej budove postavenej v r. 1873-75. Je postavená z kameňa, je vlhká, tmavá a nezdravá. Bola prvou štátnou ľudovou školou postavenou na Horehroní. Vtedy mala len jednu učebňu, druhá učebňa bola pristavená až v roku 1910. Na tejto škole vystriedalo sa veľmi mnoho učiteľov. Podrobnosti o tom sú napísané v školskej kronike. Tu spomeniem nasledovných riaditeľov: František Hrankovič od r.1875 do r.1907, Ľudovít Imre 1907-1918, Arpád Šteler od 6.jan.1919 do 4.nov.1940, za neho bol tu učiteľom i Egyd Herchl od 6.jan.1919 do 13.feb.1928/potom bol menovaný za riaditeľa vo Filipove, kde je na Nár.škole i dodnes. Od 4.nov.1940 bol na tunajšej škole riaditeľom až do 6.nov.1941 Karol Šoško. Po ňom bol Jozef Gembický od 7.nov.1941 do konca školského roku 1950/51 /30.júna 1951/. V školskom roku 1951/52 bol tu Zoltán Liška a od 10.septembra 1953 je riaditeľom Anton Vajcík.

M a t e r s k á š k o l a/pozri foto č.4/I/. Budova Materskej školy bola postavená v roku 1950 nákladom 251 716Kčs. Bola zriadená už v roku 1947, ale nemala vlastnej budovy. Výchovná činnosť na škole začala sa dňa 1.decembra 1947 v byte Juraja Molnára do 30.júna 1948. Od 1.septembra 1948 bola škola v budove Cecílie Cabanovej až do roku 1950. Účinkovali tu nasledovné učiteľky-riaditeľky: Anna Haviarová 1947-1951, Koniarová 1951-1952, Anna Chlebovcová od 1.septembra 1952 do 31.augusta 1955 a od 1.sept.1955 dodnes je tu Valéria Kubusová. V roku 1957 bola do budovy zavedená voda. Budova bola chybné postavená. Generálna oprava Materskej školy bola prevedená v roku 1957/58 nákladom 42 000Kčs. Ďalšie veci o školách sú opísané v príslušných školských kronikách.

SPOTREBNÉ DRUŽSTVO JEDNOTA: V obci je Spotrebné družstvo Jednota zmiešaná predajňa č.215. Otvorenie novej budovy predajne bolo v nedeľu 2.februára 1958. Na oslave bol prítomný i predseda Okresného národného výboru /ONV/ Rudolf Žilinka. Predtým bola predajňa u Izidora Pačesa /U Sidov/ v dome č.35. Družstevná predajňa je tu od roku 1940 /bola u Joz.Pauliaka č.d.45/. Predtým bol tu súkromný obchodník Vojtech Spevák od r.1936-1946. Potom bol v družstve Jednota do r.1956 František Kulla a za ním Michal Degul. Ako prvý obchodník bol Izidor Pačesa.

HOSTINEC: Súkromné hostince mali tu Izidor Pačesa a Jozef Pauliak. Potom liehové nápoje v zatvorených fľaškách predávalo družstvo Jednota. Samostatná krčma tu potom nebola. Od

1.aug.1958 je tu hostinec Závod verejného stravovania družstva Jednota z Podbrezovej – vedúcim je Jozef Bacúšan. Hostinec nemá vlastnú budovu a umiestnený je v budove u Izidora Pačesu /U Sid'ov/.

HASIČSKÁ ZBROJNICA: Na mlákach nachádza sa požiarňa zbrojnica. Bola postavená v roku 1944. Používa je Miestna jednota československej požiarnej ochrany, v nej je umiestnená motorová striekačka a ostatná požiarňa výzbroj a výstroj.

VODNÁ NÁDRŽ: V letnom období miestne potoky neposkytujú dostatok vody pre prípad požiaru, preto Miestny národný výbor/MNV/ rozhodol sa zaistiť potrebné množstvo na ochranu proti prípadnému požiaru a postaviť vodnú nádrž. Stavala sa v rámci akcie“Z“ a stála i s brigádnickou prácou 100 000Kčs. V nádrži je 450m³ vody. Postavená je pri hasičskej zbrojnici Na mlákach. Bola dostavená v roku 1958. Pre zaujímavosť z minulosti uvádzam, že v roku 1887 zhorelo v Braväcove 15 domov. Postihnutí ľudia dostali od lesného eráru 4500zlatých ako pôžičku, ktorú potom veľmi ťažko vracali zo svojho malého zárobku.

NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT: Všetko obyvateľstvo je tu náboženstva rímskokatolíckeho. Náboženských treníci nie sú. Náboženské presvedčenie sa u starších ľudí húževnate drží. V mnohých prípadoch prechádza vo formalizmus. Mládež je už vlažnejšia. Tu nie sú kostoly ani cintoríny. V obci nie je ani fara. Voľakedy bol v Podholí cintorín a i teraz sú po ňom znaky. V týchto veciach patrí Braväcovo do Beňuš. Je tu iba drevená zvonica. V nej je malý zvon, na ktorom vyzvávajú, keď niekto zomrie. Mŕtveho nesú pochovať do cintorína v Beňuši. Obyčajne odprevádza ho veľký pohrabný sprievod. Po pohrabe býva kar, to je pohostenie, na ktorom zídu sa rodinní príslušníci, priatelia a známi zomrelého a spomínajú na neho. Podrobnosti o miestnej zvonici a o zvone v nej sú opísané vo farskej kronike v Beňuši.

ELEKTRIKA: Veľmi dôležitou udalosťou bolo zavedenie elektriky. Električka zmenila úplne život v našej obci a tak petrolejové lampy dňom 28.októbra1948 museli ustúpiť modernému elektrickému osvetleniu, lebo v nedeľu 28.októbra1948 prvý raz zapojil elektrické svetlo Ladislav Pačesa, predseda MNV. Električka bola k nám zavedená v rámci dvojročného plánu .

ŽIVOTOPIS KRONIKÁRA: Ja, Anton Vajcík, narodil som sa v Mýte pod Ďumbierom 30.apríla1907. Mój otec bol učiteľom v Donovaloch, okres Banská Bystrica. Do ľudovej školy som chodil v Mýte pod Ďumbierom v rokoch 1912-1918. Od roku 1918 do r.1922 chodil som každý deň z Mýta pod Ďumb. do Brezna do meštianskej školy peši sem i tam 12km, lebo moji rodičia žili v mizerných sociálnych pomeroch a tak nemali dostatok finančných prostriedkov, aby ma mohli dať iným spôsobom študovať. Učiteľský ústav vychodil som v rokoch 1924-1928. Oženil som sa 18.dec.1940. Moja manželka Elena,rod.Kvačkajová. je dcérou robotníka podbrezovských železiarní. Máme dve deti Stanislava a Lýdiu. Ako učiteľ pôsobil som v Konej, okres Žilina 1mesiac 15dní, v Jarabej 13rokov, v Pohorelej,okres Brezno 12rokov a od 10.sept.1953 som tu v Braväcove.

JEDNOTNÝ ZÁPIS ZA ROKY 1944-1958: Druhá svetová vojna a Slovenské národné povstanie tvorí v živote národov a vtedy i v živote občanov našej obce významnú časť. Veď v druhej svetovej vojne a v SNP položili svoje životy nasledovní občania z našej obce: Ladislav Caban 18.okt.1944 odpadol ako vojak povstania pri dedine Liptovská osada na Ostrom vrchu, bol pochovaný v Lipt. osade. Ján Pôbiš ako partizán odpadol v roku 1944. Jozef Orovčík 18-ročný partizán odpadol v Bratislave. Jozef Kolega zahynul ako vojak pri bombardovaní v koncentračnom tábore v Nemecku. Tomáš Bútor zahynul pod Lenivou a Gejza Bútor na Jasenčoku, boli údajne zavraždení Nemcami. Udalosti v spojitosti so Slovenským národným povstaním/SNP/ sú uvedené nižšie a na ďalších stranách.

SLOVENSKE NARODNE POVSTANIE: V dobe Slovenského národného povstania /ďalej SNP/ obec Braväcovo tvorila jednu z osád, ktoré patrili do politického zväzku obce Beňuš. Vtedy Braväcovo nebolo samostatnou obcou a preto nevedlo obecnú kroniku a podrobnosti sú zapísané v kronike obce Beňuš. SNP tvorí podstatne významnú časť v histórii života nášho ľudu. Je potrebné preto uviesť i v našej kronike udalosti, ktoré sa stali v Braväcove, alebo sa v nich zúčastnili tunajší občania v spojitosti so SNP. Do SNP sa plne zapojilo i Braväcovo. Pri aktivizovaní ostatných občanov v príprave a v priebehu SNP veľký význam mala Komunistická strana. Materiál k tomuto som čerpal zo záznamov miestnej školskej kroniky, potom od očitých svedkov a hlavne zo záznamov kroniky obce Beňuš. Pred povstaním myšlienku nádeje v oslobodenie udržiavala medzi pracujúcimi Komunistická strana a jej oddaní členovia. Jej prvými členmi boli v Braväcove: Juraj Šperka, Ladislav Orovčík, Michal Dunajský a Fr. Svidran. V novembri roku 1938 Komunistická strana Československa /KSČ/ prešla do ilegality. Schôdzky bývali v súkromných domoch. Zprávy si vymieňali aj iným spôsobom a to vo vlaku a na pracovisku. Veľké víťazstva Sovietskej armády nad fašistickými votrelcami odrazili sa i v pomeroch tunajšieho ľudu. Komunistická strana zintenzívnila svoju informačnú a organizačnú prácu, aby pripravila všetok pracujúci ľud Slovenska na otvorený boj proti nenávideným Nemcom a ich slovenským prisluhovačom, ktorí zmobilizovali niekoľko ročníkov záložníkov pre divíziu na hranicu východného Slovenska proti postupujúcej Sovietskej armáde. I z Braväcova mnohí občania museli narukovať. Komunistická strana početne zosilnela a pripravovala cestu oslobodeniu. Prví sovietski partizáni začali sa v okolí objavovať v druhej polovici júna roku 1944. Prichádzali k robotníkom v lesoch, k pracujúcim na poli a tiež k pastierom. Naši občania sa k nim chovali priateľsky, poskytovali im pomoc a videli v ich pobyte v tomto kraji predzvesť významných udalostí pre slovenský ľud. Partizáni už v mesiaci apríli podľa výpovedí Štefana Lauberta z Gašparova boli spúšťaní z lietadiel. Nenápadne prechádzali našim okolím a robili si tajne náčrtky. Často preoblečení zbierali milodary na dobročinné ciele, pričom skúmali verejnú mienku občanov. K ilegálnym pracovníkom z Braväcova patril aj Štefan Pačesa.

PRIEBEH SNP: Už pred 29. augustom 1944 začali odchádzať k partizánskym oddielom na Jasenské hole niektorí občania. Z Braväcova boli to menovite: Ladislav Citterberg a Ján Hladík, odišli na Jasenské hole 28. augusta 1944 ku skupine kpt. Sečanský. Dňa 27. aug. 1944 prešlo obcou prvé auto s partizánmi. Vyhlásenie SNP 29. aug. 1944 stretlo sa tu s veľkým nadšením a bojovou odhodlanosťou našich občanov. Ďalší dobrovoľníci sa hlásili k partizánom a vojaci záložníci nastupovali k svojim vojenským jednotkám. Celkove bolo narukovaných z obce Beňuš/i s Braväcovom/ a z osád 291 partizánov a vojakov do 40. roku veku, delostrelci do 44. roku. Z tohto počtu bolo asi 60 partizánov. Hneď v prvých dňoch SNP obrátil sa hnev ľudu proti kolaborantom Eduardovi Gondorovi, ktorý mal v Beňuši obchod, krčmu a mäsiarstvo a správcovi pily Netchovi. Gondorov movitý majetok bol rozdelený partizánom a rodičom partizánov z Beňuša. Gondor sám ušiel a jeho syn Ladislav bol zaisťovaný na Ľupčianskom zámku. Asi štvrtý deň po tejto udalosti novozvolený predseda revolučného národného výboru Štefan Pačesa v snahe ukludniť rozbúrené mysle obyvateľov a zabezpečiť obci zásobovanie zašiel do Brezna pre Eduarda Gondora a zaručiac mu osobnú bezpečnosť, priviedol ho späť do Beňuša, kde po celé obdobie SNP pracoval ako mäsiar. Život v obci i pomoc bojujúcej armáde a partizánom začal organizovať Revolučný národný výbor/RNV/. Tento bol zvolený z popudu Komunistickej strany v Beňuši asi 1. alebo 2. sept 1944 na verejnom zhromaždení ľudu pri škole na Janečke. Pre nálet nepriateľských lietadiel zhromaždenie pokračovalo v Braväcovej doline, povyššie beňušského mlyna. Za predsedu bol zvolený Štefan Pačesa, horár z Braväcova. Ďalší členovia boli: Július Koválik, Gregor Javorčík, Dominik Divok, Ján Faško Rudáš, z Braväcova boli Juraj Šperka, Ladislav Orovčík, Gustáv Pôbiš Gejza Srnka, Adam Bacúšan, z Podholia bol Ladislav Kochan, zo Srnkova Július Pôbiš, z Filipova Július Faško Kaclík a ďalší členovia Jozef Šperka-úradník na pile, Jozef Švantner a Štefan Laubert z Gašparova. Starší občania sa zúčastnili prác pri kopaní

protitankových priekop v Bujakove a pri Bacúchu. V prvých dňoch SNP utvorila sa v obci ľudová milícia, ktorá mala asi 16 členov. Držala poriadkovú službu. Strážnu a poriadkovú službu konali striedavo všetci občania – muži od 18.-60.roku. Komunistická strana v Beňuši sa zreorganizovala 12.sept.1944. Mala asi 30 členov a za predsedu bol zvolený Dominik Divok. Komunisti dostávajú sa do vedenia života v obci. Zozbierali na pomoc partizánom 370Kčs, ktoré boli odovzdané v Brezne na okresnom sekretariáte KSS. Vojaci a partizáni odrážali útoky nepriateľa na rôznych frontových úsekoch. Boj vyžiadali si aj obeť na životoch. Ako partizán v boji padol 3.okt.1944 pri Kríži/teraz Žiar/ Ján Pôbiš z Braväcova. Ako vojak padol dňa 18.okt.1944 Ladislav Caban Vysáň z Braväcova, padol pri Liptovskej Osade. **S t r u č n é ž i v o t o p i s y u v e d e n ý c h:** Ján Pôbiš narodil sa 24.marca 1926 v Braväcove ako syn lesného robotníka Jozefa Pôbiša. V rodine bolo sedem detí. Do ľudovej školy chodil v Braväcove, do meštianskej v Brezne. Po skončení školy bol zamestnaný ako pomocník merača pri stavbe cesty Brezno-Mýto pod Ďumb. Neskoršie pracoval ako kancelársky pomocník na lesnej správe v Beňuši, odkiaľ v sobotu dňa 2.sept.1944 nastúpil k partizánskej skupine kpt. Nálepku /veliteľ Sečanský/ na Jasenské hole. Zúčastnil sa bojov pri Martine, Zvolenskej Slatine a pri Sv.Kríži/teraz Žiar nad Hronom/, kde padol 3.okt.1944. Stalo sa to takto: Partizánska čata asi dva týždne chránila v zákopoch most cez Hron. Pod presilou Nemcov, ktorí útočili tankami, partizáni vyhodili most, čím im bol znemožnený ústup na druhý breh Hrona, takže podľa výpovede očitých svedkov /partizán Július Knoška z Filipova/ pri prechode cez rieku bol pravdepodobne ranený a vo vode zahynul. Po týchto bojoch vytiahli tamojší obyvatelia šesť mŕtvol a to štyroch našich vojakov a dvoch partizánov. Ani u jedného nenašli žiadne doklady. Avšak podľa popisu mŕtvol svedkami sa Ján Pôbiš medzi nimi nenachádzal. Stanislav Caban narodil sa mája 1923 v Braväcove ako syn robotníka. Sám bol robotníkom. V roku 1943 nastúpil základnú vojenskú službu do Ružomberka. Po vyhlásení SNP prešiel k povstaleckej armáde. Zúčastnil sa bojov v okolí Ružomberka. Padol 18.okt.1944 na Ostrom Grúni pri Liptovskej Osade, keď skupinu 17-18 vojakov prepadli Nemci. Vojaci na čele s ruským veliteľom sa hrdinsky bránili a živí sa nepriateľom nevzdali. Pochovaný je v Liptovskej Osade. Po celých dvoch mesiacoch nerovného boja nadišli ťažké dni. Nemeckej vojnovej mašinérii sa podarilo SNP na otvorenom fronte potlačiť. Partizáni i vojaci utiahli sa do hôr a boj pokračoval ďalej. Pre obyvateľov doma zostala zodpovedná povinnosť: zásobovať partizánov potravinami, ša tsvom, podávať im zprávy a často ukrývať ich pred sľedivými očami príslušníkov hitlerovskej soldatesky a ich domácich pomáhačov. Občania tieto úlohy vzorne splnili. Horami prechádzajúcim vojakom vďačne poskytovali civilné šatstvo a stravu. Z Braväcova priviedli Arnold Nemčok a Emil Kán do fary na Beňuš povstaleckého vojaka lekára Dr.Sauerstromak, ktorého pred istou smrťou zachránil nebohý rím.katol. farár Fridrich Zelina, keď zastavil vchádzajúcich Nemcov s Ondrejom Góndorom do fary a odviezol ich pozornosť inde. Menovaný bol židovského pôvodu, hľadalo ho stále Gestapo. Z fary ho odviezli späť do Braväcova, kde sa po celé tri mesiace skrýval v dome Júliusa Cabana na šope a v izbe používajúc pred nevolanými hosťami za úkryt skriňu na šaty. Komunistická strana, ku ktorej patrili i členovia z osady Braväcova, už 28.okt.1944 zorganizovala zbierku potravín pre partizánov. Zozbieralo sa šesť vriec potravín. U Izidora Pačesu robila sa zbierka potravín pre partizánov. Zozbieralo sa za 2vozy potravín. Do hôr partizánom ich vyviezol Jozef Nemčok-Pupáň, ktorý sám dal jednu ovcu. Vincent Vrbovský z Gašparova, ktorý bol evakuovaný z Braväcova, dal pre partizánov jednu sviňu vážiacu asi 80-90kg. Partizáni si prichádzali do dediny aj sami. Anna Pačesová z Braväcova, matka predsedu RNV, piekla im chlieb.

PRÍCHOD NEMECKYCH JEDNOTIEK: Nemci prišli do Beňuša od Červenej Skaly asi 28.okt.1944. Pred nimi mnohí ľudia poutekali do hôr, vezmúc so sebou najpotrebnejšie veci, potraviny, potrebné šatstvo, prípadne i kravu, sviňu. No na druhý-tretí deň povracali sa domov. Bolo už chladno a les neposkytol dostatočnú ochranu pred zimou a dažďom. Vtedy Góndorovci spolu s Nemcami začali slediť po partizánoch. V mäsiarskej udiarni na Beňuši, ktorá bola na mieste dnešnej osvetovej izby,

zriadili mučiareň, kde lapených partizánov vyťahovali na škripec a bili ich, kým obeť nestratila vedomie. Nastali tu desivé časy. Dňa 1.novem1944 vypálili hájenku poniže Gašparova /teraz je tam garáž lesného závodu v Beňuši/, kde býval lesník Jozef Sajdoch. Tomuto podarilo sa újsť a utekal k hájenke v Braväcove, kde sa zdržovali ruskí a slovenskí partizáni, aby ich varoval pred nebezpečím. Idúcky ešte zakričal Štefanovi Pačesovi, ktorý býval na hornom konci Braväcova pri ceste k hájenke: „Štefan, utekaj, Nemci idú!“ Ani nestačil zvestovať partizánom smutnú zprávu, už tam boli Nemci s Góndórom. Ponáhľali sa tam z Gašparova dolinkou cez pole k hájenke nad Braväcovo. Druhá skupina Nemcov prišla k hájenke od braväckej školy. Hájenka stála od dediny asi 600-700m tesne pod horou, slúžila preto za dobrý úkryt pre partizánov zdravých i chorých, ktorí potrebovali niečo viac tepla ako mohol poskytnúť studený les. Pri príchode k hájenke začali Nemci strieľať a streľbu opakovala aj postavená stráž partizánov. Jeden Nemec bol pri prestrelke zabitý. Partizáni za ten čas poutekali z hájenky, pričom z izby na poschodí sa spúšťali na pozväzovaných plachtách, lebo sa už inakšie nedalo. Nemci potom hádzali oknami do budovy ručné granáty a potom hájenku zapálili. Odhaduje sa – ako uvádza Štefan Pačesa- , že v horiacej hájenke zahynuli aj traja ranení partizáni, ktorí sa nemohli pohybovať. Jednému z nich Štefan Pačesa ešte pred večerom „vyoperoval“ z kolena na nohe guľku, ktorá tam uviazla. Ostatní partizáni opustiac hájenku, strieľali na Nemcov svietiacim strelivom, takže strely dopadali až ku krajným domom dediny. Hájenka zhorela do základov, lebo bola celá z dreva. Horára Jána Holeka, ktorý sa len predchádzajúci deň /31.okt.1944/ vrátil domov ako vojak SNP, najprv dobili a potom, mysliac, že je partizán, odviekli do Brezna do väzenia na vyšetrovanie. Len náhodou zostal na žive. Životom tu zaplatili však jeho žena Marta Holeková, rodným menom Poliaková a jej otec 65-ročný Ján Poliak. Horárova manželka najprv ušla so svojou matkou Máriou Poliakovou /t.č. býva vo Valaskej č.256/ do dediny. Nemci za nimi hodili granát, ktorým matka bola ranená do ruky. Keď si však Holeková uvedomila, že jej otec ostal v rukách Nemcov, vrátila sa späť, čo draho zaplatila. Nemci pravdepodobne vo svojej zúrivosti mučili svoje obeť, lebo občania z krajných domov Braväcova /Anna Pačesová a iní/ počúli vtedy zúfalý krik Holekovej a úpenlivú prosbu premiešanú výkrikom hrôzy a zúfalstva: “Pre päť rán Krista Pána vás prosím, darujte mi život!“ Bolo to všetko márne. Zakrátko strely samopaľov vyhasili dva nevinné životy len zato, že konali svoju ľudskú povinnosť. Keď ľudia z dediny druhý deň ráno/2.nov.1944/ chceli ísť k tomuto miestu hrôzy, Nemci držali tam ešte stráž a začali po nich strieľať. Pristúpiť bolo možné až na tretí deň, keď tam Nemcov nebolo. Prví tam prišli Anna Pačesová so synom Jozefom a Jozef Pačesa Pľuciak. Strašné divadlo muselo sa v hájenke odohrať. V blízkosti pred domom v záhrade stál stôl. Pri ňom dve dozadu prevrátené stoličky a vedľa nich dve nehybné ľudské telá: manželka Holeková so svojím otcom, zastrelení samopaľom spredu do hlavy a do prs. Holeková mala celkom 12 strelných rán . Tento obraz jasne hovoril, že tu nešlo o náhodné zastrelenie, ale že títo dvaja boli Nemcami popravení po vynesení ortielu smrti za to, že ukrývali partizánov. Za takúto „prácu“ sa Nemci sami odmenili. Vzali si z hájenky ošipanú lesníka Jozefa Sajdocha . Nemci pri hájenke v Braväcove chytili a zbili pažbami pušiek tak, že mal na dvoch miestach hlavu prebitú. Bandy/Ondrej/ Góndór na neho zbesile kričal: “Vyzuj sa, lebo tu zomrieš“ a zavliekli ho k maštali, kde ho chceli pravdepodobne zastreliť. V trme-vrme podarilo sa mu však pod rúškom tmy ujsť do Beňuša, kde sa celý dobitý a nevládný vtiahol do maštale lesníka Huňu, ktorý ho tam ráno v cárku polomíťveho našiel so zlámanou rukou. Ujal sa ho a ošetril /i zlomenú ruku/ na požiadanie lesníka Huňu blízky sused Gregor Javorčík, starý komunista. Sajdoch potom prestrojený za žobraka šťastlivo dostal sa až do Hel'py, kde sa ukrýval u príbuzných. Pred príchodom Nemcov mali obyvatelia Braväcova veľkú starosť. Boli tu príslušníci leteckej jednotky čsl. Armády v SNP, ktorí sa sem utiahli aj s rôznym vojenským materiálom a títo vypustili do potoka benzín, aby sa ho nezmocnili Nemci. Benzín od nejakej odhodenej zápal'ky alebo cigarety sa zapálil začal horeť. Horel celý potok a bola obava, aby sa od neho nechtyli domy. Našťastie nič zlého sa nestalo. Po vypálení hájenky Nemci potom pod vedením Góndórových synov začali robiť pohony za partizánmi po horách a po okolitých bližších

i vzdialenejších horehronských dedinách. Na dennom poriadku boli streľby a výbuchy. Strieľalo sa zvlášť z Braväcova pod horu, aby zabránili príchodu partizánov do osady, lebo badali, že títo obyčajne pod rúskom tmy v noci navštevujú osady Podholie a Srnkovo. Zabrániť tomu však predsa nemohli, lebo dohovorenými znakmi boli partizánom pokyny, kedy majú prísť. Viackrát sa prihodilo, že i pri najväčšej ostrážitosti Nemcov, predsa boli v domoch ukrytí ruskí i slovenskí partizáni hladom a zimou umorení. Ľudia im všemožne pomáhali. Boli to dni plné hrôz a strachu o budúcnosť, o majetok a o holé životy. Napriek tomuto nebezpečeniu partizánom každý pomáhal ako mohol. Tak napríklad partizán Jozef Bacúšan z Braväcova, ktorý bol v bojoch pri Vrútkach ranený do nohy, vrátil sa domov z nemocnice v Banskej Bystrici ešte nevyliečený. Tu ho tajne liečil a doliečil riaditeľ školy Jozef Gembický, hoci v dedine už boli Nemci. Nebezpečné bolo vtedy zdržovať sa i na samej hradskej. Svedčí o tom nasledovný prípad: V tom čase bol zastrelený poniže dolinky Liesková poniže Gašparova aj istý neznámi civilista /pravdepodobne ako povstalecký vojak alebo partizán, chcel sa dostať domov/, keď sa stretol s Nemcami a chcel odbehnúť z hradskej. Nižšie pri Obrázku bol v tie dni 17.januára 1945 Nemcami zastrelený aj Július Libič z Braväcova, ktorý ako cestár robil svoju prácu pri údržbe cesty. Obyvatelia neboli si večer istí, či ráno vstanú zdraví a so strechou nad hlavou. Tým menej istoty mali partizáni, čo ukradomky poprichodili domov a komunisti. A tak v piatok 1.dec.1944 Ondrej Góndór s dvoma Nemcami prišli do Braväcova a polapali Izidora Pačesu, Štefana Pačesu, predsedu RNV a Juraja Šperku, známych komunistov. Zaviezli ich do Brezna na okresný úrad do väzenia. Neskôršie ich premiestnili do väzenia na okresnom súde. Od piatku večera do pondelka rána nedali im nič jesť. K nim zavreli i Štefana Pačesu, bankového úradníka z Brezna, syna Izidora Pačesu z Braväcova. Potom odviekli ich všetkých i z ostatných osád polapanými do väzenia v Banskej Bystrici ráno 6.dec. 1944. Štefan Pačesa, predseda RNV takto spomína: „V decembri 1944 bol som zavezený aj s inými uväznenými na aute k vápenke v Nemeckej. Pri nálete lietadiel sme sa však z auta rozprŕchli, ale nás Nemci potom znovu pochytili a odviezli naspäť do väzenia v Banskej Bystrici.“ Niekedy vo februári rozpustili uväznených a každý z nich sa ponáhlal domov. Front bol vtedy v úseku Valaská-Podbrezová. Štefan Pačesa s otcom Izidorom boli na ceste domov znova Nemcami zajatí a vlečení až do Novákov. Štefan Pačesa o svojej ceste z väzenia domov takto rozpráva: “Dostal som sa asi s 27.prepustenými väzňami, medzi ktorými boli aj ženy do Medzibrodu a odtiaľ do Jasenia, kde som bol štyri týždne. Raz tam partizáni zastrelili nemeckého kapitána. Za odvetu Nemci zobrali z Jasenia všetkých mužov. Ja som sa zachránil pred odvečením v maštali pod podmostinou. Ponado mňa behalo prasa. Čo mi trčalo spod podmostiny, zakryl som si slamou. Potom prišli Nemci a keď ľudia nenašli, vzali prasa. Neprezradil som sa ani vtedy, keď mi nemecká čižma stupila na nohu. Keď Nemci odišli, vytiahol som sa z maštale a majiteľka toho domu Júlia Sekáčová upravila ma v noci na cestu k partizánom do Lomnistej. Tam som bol dva týždne, odkiaľ som prešiel do doliny Vajsková a do obce Bystrá, kde už boli Rusi.“ Sovietska armáda sa nezadržateľne blížila. Nádej obyvateľov v oslobodenie rástla zo dňa na deň. Góndórovci v posledné dni januára sa cítili akísi nesvoji. Chystali sa odísť s Nemcami. Aj odišli. Ruka spravodlivosti ich však pristihla ešte na Slovensku. Syn Ladislav-ináč vyštudovaný lekár – ušiel s Nemcami a doteraz o ňom nič nevedieť. Syn Ondrej sa zabil ešte 3.januára1945, keď sa vracali autom z Bujakova, kde sa v hostinci zabavili. Povyše dediny dopadol pred auto granát a explodoval. Auto sa prevrátilo a karoséria zabila Ondreja/Bandiho/. Pozdejšie sa konštatovalo, že granát hodil vraj sám podgurážený Ondrej Góndór. Otec Eduard Góndór bol po oslobodení chytený a postavený pred Ľudový súd v Brezne. Dostal 20rokov odňatia slobody. Dodnes trest odpykáva v trestnici v Leopoldove. V noci z 29.na30.januára1945 zostala v Beňuši len hŕstka nemeckých vojakov. Tú cestu zatarasovali odstreľovanými stromami /povyše dediny/. Pred Makovou vyhodili na ceste most a okolie zamínovali. Poodstreľovali takmer všetky telegrafné stĺpy, vyhodili most ponad Hron z Beňuša do Pôbišova, pričom boli poškodené aj blízke domy. Naproti píly v Gašparove podmínovali a vyhodili cestu, aby spomalili postup Sovietskej armády. Do Hrona vyvrátili pre nich už bezcenné železničné mosty a vyhodili niektoré železničné priepusty. Túto skazu

robili výbušninami, takže detonácie celú noc otriasali budovy, stromy i ľudí. Z poškodených domov ozýval sa plač a nárek. Noc dodávala tomu príšerný obraz. Obloky pozdĺž cesty boli všade vybité. Ráno 30.jan.1945 podpálili na dolnom konci dediny vlastné auto naložené mínami a odišli. Občania ho rýchlo zahasili a odpratali z cesty. Takto sa odlúčili od nás nemeckí okupanti.

PRÍCHOD SOVIETSKEJ ARMÁDY: Ráno 30.januára 1945 všetko bolo na nohách. Mužovia i ženy s čakami i lopatami a s povozmi išli odstraňovať prekážky z cesty, aby mohli víťaznú Sovietsku armádu, ktorá nám priniesla oslobodenie. Zavial nový duch. Občania dobrovoľne podujali sa stavať mosty, uvoľňovať cesty a pomáhať, kde bolo najviac treba. Nebolo tu už badať nútenú prácu, akú vyžadovali Nemci na stavbe zákopov a protitankových prekážok. S Nemcami odišiel i druhý kolaborant- správca pily Vojtech Netsch, ktorý bol tiež neskoršie chytený a Ľudovým súdom v Brezne za kolaborantstvo s Nemcami odsúdený na 12 rokov odňatia slobody. Objavili sa čoskoro i naši chlapi partizáni, ktorí sa doteraz skrývali. Krátko popoludní 1.februára 1945 vošla do obce smerom od Polomky prvá hliadka oslobodzujúcej armády – dvaja vojaci rumunskej armády s pekným huňatým bielym psom. Aj vojaci mali na sebe biele maskovacie plášte k snehu. Po celej dedine bolo srdečné víťanie, pohostenie a želanie šťastnej ďalšej cesty. No vtedy ešte netušili, že títo hrdinovia za naše oslobodenie o malú chvíľu zaplatia životom. Neďaleko pred Beňušskou boli prepadnutí nemeckou guľometnou paľbou z kopca Beľuška nad Bujakovom a jeden z nich na mieste zomrel, druhý ťažko ranený bol prevezený do školy vo Filipove, kde zakrátko zomrel a bol pri škole aj pochovaný. S vojakmi padol aj ich verný druh – pes. Zakrátko sa obec naplnila rumunskými i sovietskymi vojakmi. Nemci ustúpili postupne až nad Brezno, kde sa držali celých šesť týždňov v pripravených opevneniach. V obci Beňuš boli ubytované rumunské i sovietske jednotky a odtiaľto nastupovali za šesť týždňov do ťažkého boja ku Breznu. Našich občanov spájalo s nimi puto lásky a priateľstva. Prijali ich do svojich domovov, delili sa s nimi s jedlom, s radosťou i so žiaľom. Nejedna naša matka sa vyplakala, keď sa jej nevrátil junák, ktorého krátko predtým vyprevádzala na front. Kým boli dobyté kopce nad Breznom, padlo tu asi 3000 vojakov väčšinou rumunských a tiež sovietskych. V cintoríne v Beňuši bolo pochovaných asi 35 rumunských a jeden sovietsky vojak. Po niekoľkých rokoch boli ich pozostatky exhumované a pochované na ústrednom cintoríne vo Zvolene. Obec začala žiť novým životom, hoci vo vzdialenosti 10km odohrávali sa urputné boje a väčšinu starostí tvorili otázky, ako pomôcť bojujúcim armádam a tak hnať nepriateľa ďalej. I organizácia Komunistickej strany oživila svoju činnosť a usmerňovala celý život v obci. Správu obce viedol národný výbor na čele s predsedom Júliusom Koválikom a podpredsedom Jánom Faškom Rudášom. Aktivizovaná bola i ľudová milícia. Jej úlohou bolo hlavne držať stráž a zadržiavať prechádzajúcich Vlasovcov a zabezpečovať všeobecnú bezpečnosť hlavne proti požiariu. A keď sa už všetci tešili novému životu v oslobodenej vlasti, niektorým rodinám priniesla jar hodne zármutku. Dňa 20.mája 1945 boli nájdené telesné pozostatky Tomáša Bútoru 65-ročného obyvateľa z Braväcova, ktorý za neznámych okolností v období po čiastočnom potlačení SNP zahynul pod Lenivou, keď išiel so svojim synom chystať drevo. Bol zastrelený. Telesné pozostatky jeho syna Gejzu Bútoru 32-ročného našli až 8.júna 1945 na Jasenku, kde bol obesený. Ich pozostatky boli uložené do cintorína v Beňuši 10.júna 1945. Počas vojnových udalostí boli školy v osadách Beňuša zatvorené. Len v škole v Braväcove sa učilo nepretržite od 1.decembra 1944. Vtedajší riaditeľ školy Jozef Gembický nadviazal so sovietskymi učiteľmi priateľské styky. Menovaný takto napísal svoje spomienky: “Ruskí učitelia chodili na vyučovanie do školy, k čomu pravda si vyžiadali odo mňa vopred povolenie. Boli to milé chvíle, keď spolu so žiakmi prvákmi učili sa slovenským výrazom, pričom uznávali výhody našej vyučovacej metódy, uvádzajúc pritom tiež svoju. „Pracujeme za jeden chlieb“ osvedčovali sa s dobrosrdečným bratským úsmevom. Už sme si ani nevšimli kanonádu, nakoľko sme si na ňu zvykli. Ja som ich fotografoval, z čoho mali veľkú radosť. O úplnom víťazstve sovietskej armády nepripustili pochybovať. S radosťou očakávali pochod na Berlín, ktorý sa vraj už blíži. A mali pravdu. Keď som

im ukazoval svoju knižnicu a v nej diela Dostojevského, Gogoľa, Tolstoja a iných ruských spisovateľov, mali z toho veľkú radosť. Objali ma so slovami „Ty náš brat“. Ostali sme priatelia a navštevovali sa denne. Prišiel i podplukovník s celým štábom a obdivoval moje lovecké trofeje. V Braväcove a v Beňuši nebolo domu, ani tej najchudobnejšej chalupy, kde by neboli mali aspoň dvoch ruských vojakov. Večerami veselé spevy, tance, hudba, harmonika stali sa nám predzvesťou krajšieho zajtrajška. Sovietski vojaci po vyučovaní prichádzali do školy a usporiadali i s našimi chlapcami a dievčatami kabarety, národné tance, filmové predstavenia a oslavy, na ktoré vždy pozvali i občanov. Keď prišiel čas lúčenia, videl som v ich očiach slzy, ale cítil som ich i vo svojich. Stisk našich pravíc povedal to ostatné.“ Toľkoto napísal vtedajší riaditeľ národnej školy! Vyprevadili sme našich priateľov a osloboditeľov, aby priniesli slobodu do ďalších dedín a miest. Po 8.máji 1945, kedy bezpodmienečne kapitulovala kedysi pyšná hitlerovská armáda dňa 9.mája 1945 po oslobodení Prahy, bol urobený koniec druhej svetovej vojny. Sláva a večná pamäť hrdinom, ktorí v tomto boji položili svoje životy na oltár vlasti a národa v povstaleckom boji za ľudovodemokratickú Československú republiku. Občania Braväcova v plnej miere vybrali si svoj podiel v tomto boji. Večná vďaka našej osloboditeľke víťaznej Sovietskej armáde a všetkým, ktorí prispeli k tomuto víťazstvu.

Po oslobodení v roku 1945 Braväcovo patrilo k Miestnemu národnému výboru /MNV/ v Beňuši a preto udalosti a budovateľský vývoj v práci je zachytený v obecnej kronike v Beňuši. Po Februárových udalostiach pri nových voľbách bol zvolený za predsedu MNV v Beňuši Ladislav Pačesa z Braväcova č.d.32. Občania osady Braväcova nemohli vo zväzku s osadami MNV v Beňuši vyvinúť uspokojujúce úsilie na zveladenie hlavne svojej osady, preto jej zástupcovia stále túžili stať sa samostatnou obcou.

VOĽBY DO MNV V BEŇUŠI V ROKU 1957: V nedeľu dňa 19.mája 1957 boli voľby v miestnej Materskej škole, kde bolo zriadené Agitačné stredisko. Voľby začali sa ráno o6,30hodine – ukončili sa večer o 20.hodine. Osada Braväcovo, Podholie, Srnkovo tvorili volebný okrsk č.2. Mal 11 volebných obvodov. Za poslancov boli zvolení nasledovní kandidáti do jednotlivých obvodov: 1. Jozef Lupták 26-ročný – úradník, 2. Jozef Bacúšan 31-ročný – robotník, 3. Ján Michelčík 49-ročný – úradník, 4. Dezider Nemčok 27-ročný – úradník, 5. Július Pačesa 41-ročný – povozník, 6. Mária Libičová 28-ročná – domáca, 7. František Verkin 38-ročný – robotník, 8. Štefan Šmigura 27-ročný – robotník, 9. Július Pôbiš 38-ročný – úradník, 10. Ján Bútora 36-ročný – robotník, 11. Jozef Srnka 32-ročný – dôchodca. Do Okresného národného výboru /ONV/ bol zvolený Ladislav Pačesa, 41-ročný povozník. Do Krajského národného výboru zvolený bol Karol Slivka, 46-ročný technický úradník.

VOĽBY DO MNV V SPOJITOSTI S OSAMOSTATNENÍM BRAVACOVA: Leto v roku 1957 bolo veľmi rušné. Pripravovalo sa osamostatnenie Braväcova, preto previedli sa nové voľby do budúceho MNV už samostatnej obce Braväcovo. Toto boli už druhé voľby v roku 1957. Konali sa v nedeľu dňa 14.júla 1957 a boli zvolení nasledovní 18 členovia prvého MNV v samostatnej obci Braväcovo / pozri foto č.5/I/: 1. Jozef Lupták -26r.,Braväcovo 114,hlasov-29, 2. Jozef Bacúšan -, 31r.,Braväcovo 164, hlasov 39, 3. Ján Michelčík -49r., Braväcovo 133, hlasov-34, 4. Dezider Nemčok -24r.,Braväcovo 65, hlasov-34, 5. Július Pačesa-47r.,Braväcovo 70, hlasov- 39, 6. Mária Libičová - 28r.,Braväcovo 63, hlasov – 37, 7. František Verkin -38r.,Braväcovo 146, hlasov – 35, 8. Štefan Šmigura -27r.,Braväcovo 82, hlasov – 33, 9. Ján Švantner -38r.,Braväcovo 6, hlasov -29,. 10. Július Libič -34r.,Braväcovo 102,hlasov – 35.11. Siman Gašperan -47r.,Braväcovo 114, hlasov 32,. 12. Ladislav Kochan- 30r.,Braväcovo 66, hlasov -29., 13. Ľudovít Pačesa -44r.,Braväcovo 156, hlasov 37.,14. Ján Srnka -52r.,Braväcovo 140, hlasov 27., 15. Július Pôbiš -38r.,Podholie 15,hlasov 35., 16.

Ján Bútora – 36r., Podholie 26, hlasov 40, 17. Eduard Bútora - , Podholie 38, hlasov 46., 18. Jozef Srnka – 42r., Podholie 2, hlasov 47. Bolo odovzdaných 637 hlasov, proti nehlasoval nikto.

1. **OTVORENIE NOVEJ OBCE BRAVACOVO** /pozri doklad č.2/dokl.I, č.3/dokl.I./
Dávny sen občanov sa stál skutočnosťou. V nedeľu dňa 21.júla 1957 malo Braväcovo svoj veľký sviatok. Tohto dňa oslávili občania osady Braväcovo, ktorá doteraz patrila pod obec Beňuš, svoj veľký sviatok, keď sa týmto dňom stali samostatnou obcou v okrese Brezno, to jest 21.júla 1957 je v okrese 34 obcí a z nich najmladšia je obec Braväcovom ku ktorej patria osady Podholie a Srnkovo. Toto je udalosť podstatného významu v živote našich občanov. Začína sa písať nová história ľudí usadených v braväcskej kotline. Významnej udalosti nasvedčoval i vonkajší vzhľad obce. Hneď na začiatku dediny bola slávobrána. Vívala na oslavu prichádzajúcich. Na uliciach bol neobyčajný ruch. Občania sviatočne oblečení zhovárali sa po uliciach. Tu i tam boli i okná vyzdobené domácky vyšívanými súčiastkami tunajšieho kroja. Pred domom Jozefa Pauliaka č.d.45, v ktorom dočasne je umiestnený MNV, lebo nemá ešte vlastnú budovu, bola slávnostne vyzdobená tribúna. Oslava otvorenia novej obce Braväcovo mala dve časti. Predpoludním bolo slávnostné zasadnutie novozvoleného Miestneho národného výboru/MNV/ samostatnej obce Braväcovo. Popoludní bola vlastná oslava a večer bola ľudová veselica. Pri oslave a ľudovej veselici účinkovala kapela z továrne Mostáreň v Brezne. Na oslave okrem miestnych občanov zúčastnili sa i občania susednej obce Beňuš. Z hostí boli tu vedúci tajomník KV KSS/Krajského výboru Komunistickej strany Slovenska/ Pavol Tonhauzer, vedúci tajomník Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska /OV KSS/ Július Pardupa, predseda Okresného národného výboru súdruh Rudolf Žilinka, druhý podpredseda ONV súdruh Emil Lukáč, podpredsedníčka plánovacej komisie súdr. Anna Repková, vedúci odborov všeobecného a pre veci vnútorné súdruhovia Dubíny a Neusch, Ďalej zástupcovia MNV Beňuš a zástupcovia všetkých zložiek Národného frontu. Slávnostné zasadnutie MNV otvoril predseda MNV z Beňuša súdr. Ján Faško Rudáš, potom previedli sa voľby do MNV v Braväcove. Nový MNV bol jednomyselne zvolený. Predsedom sa stal súdr. Ján Michelčík č.d. 133 a tajomníkom súdr. Július Libič č.d. 102. Zvolili i stále komisie pri MNV. Všetci noví členovia MNV zložili potom sľub do rúk predsedu ONV súdr. Rudolfa Žilinku. Z príležitosti otvorenia novej obce MNV i jednotliví jeho členovia si dali veľmi cenné záväzky na stopercentné splnenie hospodárskych úloh. Popoludňajší program oslavy osamostatnenia novej obce Braväcovo bol nasledovný
2. :1. Hymny
3. Otvorenie oslavy
4. Kultúrna vložka žiakov miestnej národnej školy
5. Prejav predsedu ONV s. Rudolfa Žilinku
6. Prejav pred. DO KSS s. Gejzu Srnku a preds. MNV s. Jána Michelčíka
7. Prejavy hostí
8. Odhalenie tabule
9. Zakončenie
10. Internacionála

Popoludní bola oslava za veľkej účasti obyvateľov. Predseda ONV s. Rudolf Žilinka bol privítaný s veľkým jasotom prítomných. Po krátkom preslove slávnostne odhalil tabuľu MNV Braväcova, ktorá svedčí, že od 21.júla 1957 je už Braväcovo obcou. Žiaci miestnej Národnej školy mali v programe kultúrnu vložku. Žiačky 4.ročníka Margita Gašperanová a Margita Pôbišová pozdravili novú obec, hostí a nový Miestny národný výbor básňou, ktorá sa takto končila: “Keď z osady Braväcova utvorená je obec nová, k novému žitiu čas letí, pozdravujú Vás všetkých – Vaše deti!”

Všetci na oslave prítomní priali novej obci, len jedno, aby prekvitala a jej občania mali sa dobre a plnili si svedomite svoje povinnosti. A potom na ukončenie rozozvučala sa hudba a rozihrali sa žilky mladých i starých. Tancovalo všetko. Ved' mali prečo, lebo oslavovali sme dnes svoj najkrajší sviatok. Braváčovo je už obcou. Pohľad na časť obecnstva pri oslave /pozri foto č.6/I/.

Číslo 5. Členovia Miestneho národného výboru pred domom Jozefa Pauliaka č.d.45, kde je dočasně umiestnený MNV : Jozef Lupták, Julius Pôbiš, Mária Libičová, František Verkin, Julius Libič, Ján Švantner, Ludovít Pačesa, Eduard Bútora, Ján Michelčík, Ján Srnka, Ladislav Kochan, Dezider Nemčok a Jozef Bacušan. Foto: Mich. Degul v r.1957.-Pozri str. 48/I.-kroniky .

Číslo 6. Pohľad na časť obecnstva pri Oslave otvorenia obce Braváčovo. Foto: Mich. Degul 21. VII.1957.-Pozri str. 53/I.-kroniky .

VEDENIE OBCE: Predsedom MNV je Ján Michelčík, tajomníkom Július Libič. Členovia MNV sú uvedené na strane 48.a 49. Administratívna sila: Eva Baliaková . **Radu obce tvoria:** Michelčík Ján- predseda MNV, Bútora Eduard- podpredseda MNV, Libič Július- tajomník MNV, Šmigura Štefan – člen rady, Bacúšan Jozef – člen rady, Švantner Ján – člen rady. **Trestná komisia:** Michelčík Ján – predseda komisie, Bacúšan Jozef – zástupca predsedu, Gašperan Ján – člen, Poliak Štefan – náhradný člen, Šperka František – náhr.člen, Caban Ján –náhr.člen. **Stála komisia poľnohospodárska:** Kochan Ladislav – predseda, Pačesa Ludovít –člen, Šperka Felix – člen, Košík Ladislav – člen, Pauliak Július - člen , **Stála komisia finančno-rozpočtová:**Pôbiš Július – predseda, Srnka Jozef – člen, Baliak František- člen, **Stála komisia kultúrno-osvetová:** Nemčok Dezider- predseda, Vajcík Anton -člen, Pauliak Laco – člen, Kubusová Valéria-členka. **Komisia pre výstavbu:** Verkin František-predseda, Srnka Ján-člen, Libič Ondrej-člen. **Komisia sociálno-zdravotná:** Gašperan Siman-predseda, Bútora Ján-člen, Libičová Mária-členka, Pačesa Ladislav-člen, Divoková Margita-členka. **Výbor žien:** Valéria Kubusová-predsedyňa, ďalšie členky: Margita Baliaková, Anna Bubeliniová, Anna Bútorová, Janka Dunajská, Elena Gašperanová, Margita Divoková, Mária Libičová, Anna Kubicová, Anna Michelčíková, Anna Michelčíková ml., Emília Oravcová, Elena Vajcíková.

OBYVATEĽSTVO: V obci je 1100 obyvateľ'ov. Zamestnaním sú väčšinou drevorubači, je len málo roľníkov, ktorí sa živia len výlučne roľníctvom. Okrem toho sú tu ešte ľudia zamestnaní v priemysle, na púle v Gašparove, v továrňach: v Mostárni v Brezne, v Švermových železiarňach v Podbrezovej, v Strojárni na Piesku, potom sú i bačovia, valasi a úradníci. Charakteristické je, že väčšina občanov popri svojom hlavnom zamestnaní ešte i hospodári na menších kúskoch pozemkov. Sú i bezzemkovia. Až na jednu rodinu cigánskeho pôvodu sú všetci občania slovenskej národnosti

POLITICKÝ ŽIVOT: **DO KSS** je vedúcou organizáciou, okolo ktorej sa sústreďuje celý verejný život v obci. Terajším predsedom je Ladislav Pačesa. Predsedom Národného frontu /NF/ je Ludovít Pačesa. V obci sú tieto ďalšie masové organizácie: **DO ČSM** – predseda Igor Pôbiš, **ČSČK** – predsedkyňa Anna Srnková, **SČSP**- predseda Anton Vajcík, **Požiarňa ochrana/ČSPO/** - veliteľom je Laco Srnka, predsedom Dez.Pôbiš, **Miestna organizácia Sváz čl.invalidov** –predsedom je Jozef Pauliak č.d.45. **Okrsková stanica verejnej bezpečnosti** je v Beňuši. **Okrskárom** je ppor. Michal Osif.

KULTÚRNY ŽIVOT: O kultúrny život v obci sa starajú miestne školy a zložky NF cestou Osvetovej besedy. Usporiadávajú sa oslavy, prednášky, besedy a divadelné predstavenia. Pravidelné oslavy bývajú z príležitosti Veľkej októbrovej soc.revolúcie/výročia VOSR/, výročia Februárových udalostí, Medzinárodného dňa žien/MDŽ/, Dňa víťazstva. Bývajú besiedky Deda Mráza, ZRPŠ/Združ.rodíčov a priateľov školy/ a juniálesy. V roku 1958 boli nasledovné divadelné predstavenia: V nedeľu dňa 12.jan. zahral Výbor žien hru: „František Urbánek – Pytliakova žena“. Dňa 16.febr.1958 Osemročnej strednej školy/OSSŠ/ v Beňuši, do jej obvodu patrí i Braväcovo, predviedli tu hru Detvančok a Hopsasa. Dňa 29.júna 1958 žiaci miestnej Národnej školy zahráli hru „Za matkou“. Dňa 26.dec1958 ČSM zahrála hru: „Ivan Stodola – Marína Havranová“. O šírenie osvetu stará sa i kino z Domu osvetu v Brezne, ktoré chodí sem raz do týždňa premietat' filmy: jeden pre mládež a jeden pre dospelých. Dôležitými činiteľmi pre šírenie osvetu a výchovu politicko-ideologickú sú rozhlas a tlač. Ku dňu 31.dec.1958 bolo v obci 148 rádio-koncesionárov. Televízor ešte nielo v obci. Do miestnej obce dochádza 120 časopisov a 25 exemplárov novín /11kusov Pravda,2kusy Práca, 5kusov Smena, 6kusov Roľnícke noviny, 1kus Rudé právo/. Svoje poslanie koná i Ludová knižnica, ktorá sa len teraz zriadila po osamostatnení obce. Knihovničkou je Valéria Kubusová, riaditeľka Materskej školy. Ludové veselice a tanečné zábavy bývajú v prírode, alebo v dome u Joz.Pauliaka č.d.45, v tomto dome bývajú i divadlá a premieta sa tu kino. Nedostatok miestností je na veľkú závalu osvetovej činnosti. Ludová umelecká tvorivosť prejavuje sa v domácej výrobe súkna, plátna, črpákov a tiež krojov, ktoré sa pravda už teraz ani nenosia. Sú tu i pekné piesne a zvyky: Časť mládeže účinkuje v súbore pri Lesnom závode v Beňuši. Súbor sa volá Bukovinka. Doteraz mali tu telefón iba horárne. No od 7.marca 1958 je tu zavedený telefón z poštovej ústredne v Beňuši. Telefón má MNV a Spotrebné družstvo Jednota. Prvý rozhovor dňa 7.marca 1958 o 15,45hodine mal tajomník MNV Július Libič, keď volal telefónom z Braväcova ONV v Brezne.

POĽNOHOSPODÁRSTVO: V katastri našej obce sa nachádza: 132ha oráčiny, 254ha lúk, 153ha pasienok, 7ha záhrady, 2482ha lesnej pôdy, 3ha vodné plochy, 9ha zastavané plochy a 17ha neplodné plochy. Ku dňu 31.dec.1958 bolo 298 kráv a jalovic, z toho 181 dojníc. Bolo 345 oviec, 997 sliepok, 59 husí, 219 ošípaných, 12 koní, 14 volov a 11 kôz. V lete 1958 bol jeden salaš na Lenivej. Poľnohospodárstvo je tu veľmi málo vyvinuté, lebo je veľmi málo výnosné. Používajú sa tieto umelé hnojivá: soľ draselná,citrofoska, liadok, thomasová múčka. V roku použije sa asi 400q umelého hnojiva. Najviac sa tu pestujú zemiaky, menej obilie. Pole obrába sa ručne, volskými a koňskými záprahmi. Kosba je tu v júni a v júli. Žatva býva v auguste. Mládzu kosia i v auguste a v septembri. Ovocinárstvo a včelárstvo je málo rozvinuté .

VÝSTAVBA: Počet domov v obci: v Braväcove 193, v Podholí 46 a v Srnkove 16/podľa stavu 31.dec.1958/. Od oslobodenia roku 1945 do 31.dec. 1958 postavili si ľudia 91 nových domov. Z toho bolo 32 drevených. Priemerná hodnota domu je 60-80tisíc Kčs. Ľudia pomáhajú si svojpomocou.

SOCIÁLNE A ZDRAVOTNÉ POMERY: Zaslúhou Strany, vlády a plnení výrobných plánov pracujúcimi životná úroveň občianstva neustále sa zvyšuje. Nieto nezamestnaných. I vyššie spomenutá výstavba je dôkazom rastu životnej úrovne. O starých práceneschopných je postarané nebývalou mierou. Tak podľa stavu 31.dec1958 164 dôchodcov dostáva mesačne 65 319Kčs podľa udania Poštového úradu v Beňuši. O zdravie občanov stará sa Okresný ústav národného zdravia /OÚNZ/, ktorý má na Beňuši jedného obvodného a jedného zubného lekára. Tam patrí i Braväcovo. Liečenie sa poskytuje nemocným zdarma. V nutných prípadoch zdarma odvezie sanitné auto nemocného do nemocnice. Rôznymi štepeniami robia sa preventívne opatrenia, aby sa predišlo onemocneniu. Venuje sa zvláštna starostlivosť najmä školskej mládeži.

VÝSLEDKY PO OSAMOSTATNENÍ OBCE: MNV pri všetkých počiatočných ťažkostiach dopracovalo sa viditeľných výsledkov. Občania nemusia pri vybavovaní svojich vecí dochádzať na Beňuš. lebo ich môžu vybaviť v mieste. V okrašľovacej akcii previedla sa oprava 2,5km ciest, 200m regulácia potoka, všetko v cene aj s brigádnickými prácami 60 000Kčs. V rámci akcie“Z“ previedlo sa dokončenie výstavby vodnej nádrže v cene 100 000Kčs a v rámci doplnkového rozpočtu postavili skladište na hospodárske stroje v hodnote 15 000Kčs. Túto prácu ocenili i nadriadené orgány /pozri doklad č.4/dokl.I/. V piatok dňa 31.okt. 1958 na mimoriadnom zasadnutí MNV predseda ONV súdruh Rudolf Žilinka odovzdal putovnú štandardu za umiestnenie na I,mieste v socialistickej súťaži za III.štvrtrok 1958. Krajský národný výbor /KNV/ venoval MNV Pochvalné uznanie za vzorné plnenie budovateľských úloh. Na fotografii č.7 je Gejza Smka-predseda DOKSS v Braväcove pri preslove na oslave Otvorenia obce 21.VII.1957, na fotografii č.8 je nový predseda MNV Ján Michelčík a na fotografii č.9 je Ladislav Pačesa, člen ONV, obidvaja pri prejavoch na spomenutej oslave./Pozri tiež 49-53str./ **Súbor Bukovinka** /pozri doklad č.1/dokl.I, foto č.10/I/ - Pri Lesnom závode v Beňuši je súbor Bukovinka. Bol založený v r.1954. Väčšina súboru je z Braväcova. Súbor dosiahol cenné úspechy. Doklad č.1/dokl.I je výstrižok z časopisu Smer zo dňa 19.VI. 1954. Tam sa píše o tomto súbore. Na obr. Foto č.10/I. je vystúpenie súboru v Bacúchu v r. 1958. **Činnosť MNV a Výboru žien:** O činnosti Miestneho národného výboru /MNV/ a Výboru žien písalo sa aj v tlači, tak pozri doklady č.4/dokl.I , tam je výstrižok z Novej dediny zo dňa 29.XI.1958,č.45 a ďalej doklad č.5/dokl.I z Novej dediny zo dňa 20.dec.1958, č.48. Tak práca bola pochvalne ohodnotená.

Záznamy do 1.jan.1959 boli prerokované v stálej kultúrnej komisii MNV a schválené radou MNV 6.augusta 1960 číslo uznesenia 11-1960/R. V Braväcove dňa 3.dec.1960

. Predseda MNV Michelčík Ján, kronikár Anton Vajcík.

1959

Národné výbory ako najmasovejšie orgány ľudu zabezpečujú hospodársku a kultúrnu výstavbu a vykonávajú štátnu moc a správu v obciach. Prostredníctvom NV, jeho komisií a aktívov zúčastňujú sa pracujúci v stále väčšej miere na správe štátu a riadení hospodárstva. Rozvíjaním hospodársko-organizátorskej a kultúrno-výchovnej práce zapojujú NV stále širšie masy do aktívnej a tvorivej účasti na socialistickej výstavbe. Hlavným zmyslom decentralizácie právomoci a zodpovednosti na NV je zvýšiť priamu účasť pracujúcich na riešení úloh národného hospodárstva a štátu, preniesť rozhodovanie čo najbližšie k ľudu a ešte viac zapojiť pracujúci ľud do priameho riadenia politickej hospodárskej a kultúrnej výstavby. Pri práci pomáhali stále komisie: Poľnohospodárska, finančno-rozpočtová a kultúrno-osvetová. Dobrým pomocníkom MNV a jeho rady v roku 1959 bol Výbor žien. Tento mal 10 členiek a okrem toho široký okruh aktivistiek. Práca VŽ bola dobrá. VŽ sa vo svojej práci zúčastňoval na hospodárskych kultúrnych daniach v obci. Pomáhal pri zabezpečovaní inkasa miestnych daní, dávok a poplatkov, pri plnení dodávkových povinností a v ďalších akciách, ktoré v roku 1959 v našej obci prebiehali. Vo veľkej miere sa zúčastňovali aj v kultúrno-osvetovej práci. Mali družbu s VŽ z Rychnova, ktoré zavítali do našej obce v rámci družby s okresom Brezno. Menoslov MNV, stálych komisií pri MNV a VŽ od posledného zápisu sa nezmenil. MNV nemá vlastnú budovu, ale je umiestnený v budove Jozefa Pauliaka č.popisné 45.

/fotoč.11/I./ I z toho vidno, že Miestny národný výbor zápasí s veľkými ťažkosťami. I popri istých ťažkostiach a nedostatkoch dosiahol MNV pekné výsledky, jeho práca sa neustále zlepšuje. Aj v roku 1959 zaznamenali sme ďalšie úspechy v okrášľovaní našej obce, keď sme previedli ďalšiu úpravu ciest, previedlo sa rozšírenie verejného osvetlenia do novopostavených ulíc a do ulíc kde toto bolo nedostačujúce, celkovo o 17 svetelných bodov.

VÝSLEDKY FINANČNÉHO HOSPODÁRENIA: Pôvodný rozpočet v príjmoch ako i vo výdavkoch činil 110 450Kčs. V priebehu roka bol zvýšený o 40 000Kč, na stavbu miestneho rozhlasu v rámci akcie“Z“, o 8 000Kčs na miestne komunikácie, o 6 000Kč, ako mzdový fond na plat pracovníčky MNV a o 700Kčs, ktorý obnos bol daný ako odmena za činnosť miestnych prevádzkárni v roku 1958. Celkom bol rozpočet zvýšený o 54 700Kčs, takže činil 165 150Kčs. Zvýšené rozpočtové výdavky boli

kryté prídelmi z rozpočtu Okresného národného výboru. Celkovo sme v roku 1959 dosiahli 194 863Kčs 45hal. príjmov, takže rozpočtové príjmy boli splnené na 118%. Pekné výsledky boli najmä pri plnení vlastných príjmov MNV: Domová daň bola splnená na 132,6%, Poplatky z hospodárskych zvierat na 160,8%, Daň z predstavení na 144,5%, Poplatky od psov na 200%. Uvedené výsledky dosiahli sme preto, že rada venovala náležitú pozornosť výrubu a inkasu všetkých daní a dávok. Previedla revíziu domového katastru, kde boli odkryté značné fin.rezervy a tiež i ostatné dávky boli dôsledne vyrúbané a inkasu bola venovaná sústavná pozornosť. Mohli sme si zostaviť doplnkový rozpočet, lebo sme vlastné príjmy ako i regulačné príjmy splnili a prekročili a dosiahli sme pekné príjmy z vlastných prevádzkárni. Časť doplnkového rozpočtu bola použitá na stavbu miestneho rozhlasu, časť na miestne komunikácie a ďalší zostatok z minulého roku v obnose 18 528,54Kčs sa prenáša do rozpočtu na rok 1960. Výdavky MNV v zmysle schváleného rozpočtu boli uskutočnené vo výške 176.334,91Kčs. Na kap. Poľnohospodárstvo bolo vydané 19.050Kčs ako príspevok na chov 4obecných býkov, ktoré máme v našej obci. Na kap.Miestne hosp.,na miestne komunikácie bol vyčerpaný obnos 43.554,91Kčs. Z tohto boli platení dvaja cestári po dobu polroka, ďalej boli finančné prostriedky použité na materiál, pomocné pracovné sily a dovoz materiálu. Všetok materiál ako kameň, štrk a pod. bol získaný bezplatne z miestnych zdrojov. Rozpočet bol prekročený o 5486Kčs, ktorý obnos bol uhradený z doplnkového rozpočtu MNV. Hodnota opravy obecných ciest bola inventarizačnou komisiou hodnotená obnosom Kčs 90.000. Na kap. Školstvo a kultúra bol na správu Národnej a Materskej školy vydaný obnos z rozpočtu MNV Kčs 19.617,01 a na osvetovú činnosť pre Osvetovú besedu obnos Kčs 1200.- Prevádzkárne pri MNV v roku 1959mali nasledovné zisky po odpočítaní nákladov na prevádzku a to odmeny zamestnancov, nákup materiálu, elektrickú energiu a pod.: Rezanie slamy a sečky – 83Kčs, Pílenie dreva – 8077Kčs, Šrotovanie obilia- 447Kčs, Obuvníctvo - 2493Kčs – spolu 11.600Kčs. Z podaného rozboru fin.hospodárstva nášho MNV je vidieť, že bolo dobré. Dobrému finančnému hospodáreniu dopomohlo aj to, že všetky dane, dávky a poplatky zostávajú v prospech hospodárenia obce. Naši občania sú si vedomí, že za peniaze, ktoré zaplatia v rámci niektorých daní, dávok a poplatkov, skrášľujeme si svoju obec, kultúrna a osvetová činnosť rastie a takto si prispievame k zvyšovaniu životnej úrovne. Obec plnila plán štátneho výkupu poľnohospodárskych produktov a povinných dodávok nasledovne:

Druh výrobku	Štátny plán	Povinné dodávky
Hovädzí dobytok	83%	76,7%
Bravčovina	29%	51,4%
Telce	64%	-
Mlieko	77%	63,8%
Vajcia	118%	135,2%

Tabuľka povinných dodávok nie je úplná, lebo v % plnenia nie sú započítané produkty, ktorými bolo prevádzané náhradné plnenie ako syr, vlna a pod., no i tak naša obec nesplnila plán.

Členom ONV v našej obci a predsedom DO KSS bol súdruh Ladislav Pačesa. Bol vždy povolávaný na schôdzky rady MNV, ktorých sa zúčastňoval a pomáhal rade MNV ako aj MNV pri zabezpečovaní všetkých hospodárskych, politických a kultúrnych úloh v našej obci. Veľmi dobre pomáhal obci a nášmu MNV v spoločnej práci pri budovaní socializmu. Pri žiadaní pomoci, alebo rady z odborov Okresného národného výboru, táto bola vždy poskytnutá hlavne zo strany samotného predsedu ONV s.Rudolfa Žilinku, ktorý nám všemožne pomáhal vo všetkých podujatiach, o ktoré sme sa dožadovali. Pomohol nám pri výstavbe miestneho rozhlasu, keď nám zabezpečil na túto akciu na Kraj.nár.výbore v Banskej Bystrici finančné prostriedky a tiež ďalej pomáha pri zriaďovaní autobusovej linky.

PODNEBIE: Podnebie vyznačovalo sa dosť miernou zimou, ale mnohými dážďami. Ľudia len s veľkými prekážkami mohli sušiť seno, ako sa povie, rok bol veľmi mokrý. V zime nebolo veľa

snehu, v lete bolo veľa búrok. V záhrade Národnej školy bol veľký smrek. Už asi 70-80 rokov vypínal sa do výšky. Takmer jedno storočie odolával živelným pohromám, silným vetrom a búrkam. Celej obci dodával zvláštny vzhľad. Údajne zasadili ho za riaditeľa Hrankoviča, ktorý bol tu prvým učiteľom-riaditeľom od r.1875 do roku 1907. Od tých čias bol nemým ale verným svedkom života na tunajšej škole a i v Braväcove. Jeho vrcholec i mohutné haluzi, rozkývané vetrom, veľa razy hrozili akoby na protest proti útlaku v minulosti. Naposledy na samom jeho vrcholci mali hniezdo vrany. Iba v sobotu 18.júla 1959 zaburácal dravý blesk a zasiahol nášho velikána. Tam vám je už váš domov krákorivé vrany ! Doštíepal a dopáral ho, ale zostal stáť ďalej. O týždeň dňa 25.júla 1959 znovu zasiahol ho blesk. Triasla sa škola i okolie. Na šťastie nikomu sa nič nestalo. Vtedy odseklo asi tretinu z neho a i s vrchovcom odhodilo do dolnej záhrady. Zostatok zostal z neho ďalej stáť, no už len ako kýpt' zlomeného života. Kedysi pyšná okrasa už len smutne čnela ešte do výšky.

PRÍRODA: Na poliach na zemiakoch objavila sa v lete pásavka zemiaková. Školské deti a ľudia ju zbierali a ničili. Tiež chemickými prostriedkami zabránili jej rozšíreniu. Na Tajchu, asi pol km od hájenky, dňa 8.sept.1959 medveď potrhal 13 oviec-jarčiat /priemerná cena jedného kusa asi 250-300Kčs/. Jarčatá pásol Ondrej Bursa. Nad Brezinami boli stopy po dvoch medveďoch. Tedy ztadiaľto ich hnali na Tajch. Niektoré zožrali, niektoré roztrhali a so zemou zmiešali, dokonca tri boli z nich medveďmi schované pri krikú, zahrabané a čečinou prikryté.

VÝSTAVBA DOMOV: Výstavba domov veľkou mierou ďalej pokračuje. V roku 1959 bolo postavené 10/desať/ rodinných domov i s potrebnými hospodárskymi staviskami. Domy sú múrané. Postavili si ich nasledovní občania: Jozef Libič, Jozef Gašperan, Július Pôbiš, Ján Kochan, Vincent Bútora, Jozef Divok, Dezider Poliak, Ján Lupták a František Srnka, Macuľa Jozef. **VÝSTAVBA OSS V BEŇUŠI:** Dňa 28.augusta 1959 bola v Beňuši kolaudácia novej školskej budovy Osemročnej strednej školy, ktorá bola postavená nákladom 1,350.000Kčs. Superkolaudácia bola 6.októbra 1959. Postavením novej školy v Beňuši značne sa pomohlo i našim občanom, hlavne školským deťom, lebo Braväcovo patrí do obvodu OSS v Beňuši, preto i naši žiaci chodia do OSS v Beňuši do 6.7.a8.triedy. **ZRIADENIE MIESTNEHO ROZHLASU:** V pondelok 26.okt.1959 bol dňom pracovného pokoja, ktorý pripadá na Deň znárodnenia dňa 28.okt., ale z hospodárskych dôvodov bol preložený na nasledujúci deň po nedeli. Pre našu obec bol významným lebo vtedy odovzdal MNV miestny rozhlas svojmu účelu a tak od dnes 26.okt.1959 30ampliónov hlása po obci zprávy a hudbu pre občanov. Iba bubeň doslúžil, snáď akoby smútil, že ho už ľudia nepotrebujú. No ostala mu predsa akási útecha pripomínať budúcim nástup pokroku a rozvoja techniky i do našej dediny. Azda najviac potešil sa bubeník Michal Poliak Sumík. Nemusí už toľko chodiť po obci a namáhať si hlas, lebo za neho robí to už miestny rozhlas. Na stavbu miestneho rozhlasu bolo vydané v roku 1959 celkom 43.501,60Kčs, z čoho 40.000Kčs bolo uhradené z pridelu KNV v rámci akcie“Z“ a obnos 3501,60Kčs z doplnkového rozpočtu MNV. Celkové náklady na stavbu miestneho rozhlasu činili 71.890Kčs. Dáta rozhlasovej ústredne sú nasledovné: Tesla č.p. 59969 A₂, zosilovač č.p. 59969c1 300 Watov – 30 reproduktorov. **HOSPODÁRSTVO :** Ešte nemáme založené Jednotné roľnícke družstvo. Tu je málo roľníkov. Kraj je zemiakársky. MNV na pomoc poľnohospodárstvu objednáva umelé hnojivá pre hospodárov. Ovocinárstvo a včelárstvo je len málo rozvinuté. V obci je snaha na znižovanie chovu dobytku. U kráv v početných prípadoch vyskytuje sa tuberkulóza. Pre ilustráciu uvediem množstvo a druh obilia urodeného v roku 1959: Mlatba sa začala 11.augusta 1959 a skončila sa 6.septembra. Vymlátilo sa 11,47q pšenice, 115,05q žita, 82,98q jačmeňa a 73,71q ovsa. Na starej mláťačke sa už nemlátilo, lebo je skazená. Novú mláťačku dodala Strojová a traktorová stanica v Brezne. **OBCHOD:** Miestna predajňa Spotrebného družstva Jednota robí celkove dobre služby miestnemu občianstvu, len občas je nedostatok niektorého druhu tovaru, preto ľudia sú nútení kupovať ho inde, čo budí potom nespokojnosť. Už dávnejšie je tu potreba zriadiť predajňu Mäsny. Jednota ľudové spotrebné družstvo

v Podbrezovej sa vyhovárala, že nemá tu vhodnú miestnosť. Miestnosť však MNV dal Jednote k dispozícii ešte v decembri minulého roku, ale Jednota predajňu nezriadila vyhovárajúc sa na nedostatok kádrov. Pozri o tomto výstrižok z Roháča, ročník XII, z 11.dec1959. O plnení dodávok je už písané na strane 70 /doklad č.6/dokl I/. STAV REMESIEL A DOMÁCI PRIEMYSEL: Prv boli tu nasledovné miestne remeslá: Obuvníctvo /Hladík/, stolárstvo /Dezider Heveši/ a asi v roku 1928 živnostensky prevádzal tu kováčstvo Rožko z Brezna. Teraz prevádza sa tu v prevádzkárni pri MNV obuvníctvo. V dávnejších časoch po domácky zhotovovali si tu ľudia kroje, ktoré ženy a dievčatá pekne vyšívali a tiež na salašoch robili z dreva črpáky, lyžice a pod.

KULTÚRNE POMERY: Š k o l y : V obci sú dve školy. V Národnej škole sú 3 triedy s 5 ročníkmi. Sú len dve učebne, preto aj v školskom roku 1959/60 vyučovalo sa striedave. V 1.ročníku bolo 23 žiakov, v 2.roč. 21 žiakov, v 3.roč. 22 žiakov, v 4.roč. 10 žiakov a v 5.roč. 21 žiakov, spolu na celej škole bolo 97 žiakov. Boli 3učitelia i s riaditeľom /Anton Vajcík, Vojtech Javorčík, Oľga Švantnerová/. Počet všetkých zameškaných ospravedlnených hodín činil 2,79%. Tedy dochádzka bola dobrá. Prepadli 2 žiaci /2,06%/. Znamku 2.stupňa z chovania mal 1 žiak /1,03%/. Na škole je jeden žiak cigánskeho pôvodu /Ivan Fizoľa/, navštevoval 2.ročník a neprepadol. V Materskej škole v šk.roku 1959/60 bola jedna trieda a v nej 30žiakov. Dochádzka činila 26,78% zameškaných ospravedlnených hodín. Riaditeľkou je súdr. Valéria Kubusová. Združenie rodičov a priateľov školy je zriadené pri oboch školách, účasť rodičov na schôdkach v Národnej škole je dosť slabá a činí priemerne 60%. Schôdky sa konajú podľa plánu. Učitelia pracujú mimo školy v Pionierskej organizácii, v Osvetovej besede, vo VŽ, v SČSP, v ČSČK a pod.

Č i n n o s ť O s v e t o v e j b e s e d y: Kultúrna činnosť v Osvetovej besede nesústreďuje sa tak, ako by sa mala. Tomu najviac prekáža nedostatok kultúrnych miestností. Okrem škôl tu iné nemáme a aj tak Národná škola má i pre svoj vyučovací cieľ nedostatok miestností a nevyhovuje, lebo je studená, vlhká a tmavá. No i napriek nepriaznivým podmienkam bola v roku 1959 nasledovná činnosť: Prednášky a hovory- 30, Vystúpenia div.súborov EUT – 4, Vystúpenia ostatných – 3, Tanečné zábavy – 2, Ostatné kult.-spol. akcie spolu – 72, Osvetové podujatia za celý rok spolu – 84. Z uvedenej činnosti boli len dve divadelné predstavenia vlastné: 8.febr.1959 zahrala ČSM hru: J.Palárik:“Drotár“, veselohru vo 3dejstvách v réžii Laca Citterberga a dňa 6.dec.1959 Výbor žien zahral hru: Vojtech Loviček:“Po dvadsiatich rokoch“, hru v 3 dejstvách hrali členky VŽ za vedenia predsedkyne Valérie Kubusovej. Divadelné hry úspešne zahrali nielen v našej obci, ale aj v iných obciach nášho okresu. Medzi spomenutou činnosťou bolo prevedených viac kurzov, prednášok a besied s knihou. Ľudová knižnica je umiestnená v Materskej škole. Knižovníčkou je Valéria Kubusová. Počet všetkých zväzkov koncom roka 1959 je 1008, počet čitateľov 93, z toho mládež do 14 rokov: 51. Nemáme vlastný kino-premietací aparát. Putovné kino Domu osvetu z Brezna premieta tu raz týždenne v nedeľu film pre deti a osobitne pre dospelých.

M i e s t n a j e d n o t a Č e s k o s l o v e n s k e j p o Ź i a r n e j o c h r a n y prevádza cvičenia a stará sa o preventívne opatrenia na zamedzovanie požiarov. Zúčastnila sa súťaže požiarneho družstva mužov dňa 24.mája1958 a dostala od Okr.výb.ČSPO v Brezne pochvalné uznanie. Podobne dostalo Pochvalné uznanie i družstvo dorastu za účasť v okrskovom kole celoštátnej súťaže v roku 1959. **V e r e j n o p o l i t i c k é p o m e r y:** Od posledného zápisu nenastali zmeny vo vedení masových organizácií a ani vo vedení obce. Dedinská organizácia Komunistickej strany Slovenska je na čele budovania našej obce a vedie všetkých za zvyšovanie životnej úrovne a v boji za mier. V roku 1959 bolo 17 odvedených k základnej vojenskej službe. Na fotografii v Albume I pod č.12 ich všetkých uvidíte.

Starostlivosť o sociálne pomery a zdravotníctvo: V nedeľu dňa 8.marca 1959 bola v Materskej škole oslava Medzinárodného dňa žien/MDŽ/. Prednášala Valéria Kubusová, predsedníčka Výboru žien. V programe účinkovali žiaci Národnej a Materskej školy. Tohto roku prvý raz boli vyznamenané mnohodesiatniky odznakom materstva. Každá dostala k tomu legitimáciu a kvet v kvetináči. Po oslave bolo občerstvenie pre vyznamenané matky. Ani tohto roku nebolo nezamestnaných. Lekárske ošetrovanie a lieky sú zdarma pre pracujúcich. Na fotografiách č.13/I a 14/I sú vyznamenané matky s kvetmi, ktoré dostali na znak úcty. Na obr.foto č.15/I. sú zase vyznamenané matky pri stoloch, ako sú po oslave pohostené /8.marca 1959/. Na obr.foto č.16/I. sú počítajúc zľava: Július Libič, tajomník MNV, Valéria Kubusová. Predsedkyňa Výboru žien, Ján Michelčík, predseda Miestneho národného výboru a Ladislav Pačesa, člen Okresného nár. výboru a predseda Dedinskej organizácie Komunistickej strany Slovenska. Na obr.foto č.17/I. sú zľava aktivistky a členky Výboru žien: Mária Bacúšanová, Anna Kubicová, Valéria Kubusová, Emília Oravcová a Elena Luptáková, muži sú tí istí ako na obr.foto č.16/I. **Zníženie cien:** Vláda Republiky československej, vychádzajúc z uznesení Ústredného výboru Komunistickej strany Československa, zariaďuje akoby dar i vyznamenaným matkám: 1. Zníženie maloobchodných cien základných druhov potravín a niektorých druhov ostatného tovaru s platnosťou od 8.marca 1959, čím pracujúci pri nákupoch tovaru počas jedného roka získajú 2,3miliardy Kčs. 2. Zvýšenie a úpravu prídavkov na deti, 3. Úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia, 4. Príprava Ďalšieho skrátenia pracovného času. Toto je dôkaz neustálej snahy zvyšovania životnej úrovne pracujúcich. Zníženie cien je už v poradí siedme. Občania ho radostne prijali

Mimoriadne udalosti: V posledných mesiacoch roka postihli nižšie uvedených našich občanov smrteľné nehody. Dňa 12.IX.1959 v Predajnej pri odpínaní lana prešli kolesá auta cez Júliusa Švantnera. Zomrel pre ťažký úraz. Bol 21-ročný. Dňa 2.X. zabilo drevo, ktoré ťahal pásakom, v Závadke pod hoľami Jána Citterberga. Bol 24-ročný. Dňa 19.X.1959 Mária Pačesová išla do kostola, osvetlili ju reflektory protiidúceho auta a ona spadla pri moste /povyše domu Laca Pačesu/ do potoka, kde sa pádom zabila. Bola 65-ročná.

Záznamy do 1.januára 1960 boli prerokované a schválené v stálej komisii pre školstvo a kultúru pri MNV dňa 28.mája 1961 a radou MNV č. uzn.46/1961-R-MNV zo dňa 3.júna 1961. V Braväcove 8.júna 1961. Predseda MNV a kronikár.

1960

Dňa 30.januára 1960 predseda ONV Rudolf Žilinka na slávnostnom zasadnutí MNV odovzdal putovnú vlajku a 500Kčs odmeny Miestnemu národnému výboru. Vo svojom prívete poukázal, že obec Braváčovo sa v IV.štvrtroku 1959 umiestnila v socialistickej súťaži na prvom mieste a preto v mene rady ONV v Brezne odovzdala nášmu MNV putovnú vlajku rady ONV a tiež peňažnú odmenu 500.-Kčs. Ku tomuto víťazstvu blahoželal a prial i v ďalšej práci MNV v Braváčove mnoho úspechov, aby sa putovná vlajka v Braváčove dlho udržala. /doklad č.7/dokl.I./ Takto vidíme, že popri nedostatkoch sú i úspechy. Výsledkom našej snaživej práce je aj skutočnosť, že v socialistickej súťaži medzi MNV v okrese Brezno v IV.štvrtroku 1959 sa náš MNV umiestnil na I.mieste. Rada ONV v Brezne na svojej schôdzke 22.jan.1960 svojím uznesením č. 15/1960-R-ONV vyhlásila náš MNV za víťaza socialistickej súťaže medzi MNV v okrese Brezno a súčasne nám udeľuje putovnú vlajku ONV. Predseda MNV Ján Michelčík poďakoval sa vedeniu ONV v Brezne a osobitne súdr.Rudolfovi Žilinkovi za pomoc, ktorá nám bola v roku 1959 poskytovaná pri zabezpečovaní všetkých našich úloh, ďalej súdr. Pačesovi Ladislavovi, členovi ONV a Júliusovi Libičovi, tajomníkovi MNV, ktorý sa svojej práci venoval plnou vážnosťou a zodpovednosťou.

HOSPODÁRENIE: Celkový prehľad plnenia rozpočtu MNV za rok 1960 je nasledovný:

Druh príjmov	Plán Kčs	Skutočnosť	Plnenie Kčs
Miestne dane a popl.	25.800	26.534,10	734,10
Príjmy z funk.a spr.činn.	2.600	8.700,04	6.100,04
Podiely na št.príjmoch	34.000	53.547,50	19.547,50
Prídel z vyš.rozpoču	49.180	45.000	-
Zostatok z min.roku		18.528,54	-
Cudzie platby		10	-
Celkový príjem	111.580	152.320,18	26.381,64

Celkový príjem : 152.320,18 Kčs

Celkový výdavok: 131.683,42 Kčs, rozdiel 20.636,76Kčs, - pokladničná hotovosť : 145,88Kčs
Zostáva : 20.490,88 Kčs. Uvedený zostatok sa rovná zostatku finančných prostriedkov na účte v Št.banku čsl. V Banskej Bystrici k 31.dec. 1960. O uvedený prebytok sa MNV v plnej miere zaslúžil, preto sa doporučuje tento pre MNV ponechať na rozvoj obce v roku 1961. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu:

Kap.9.Poľnohospod.	Rozpočet	Plnenie	Rozdiel
Živočíšna výroba	17.000	17.000	-
Kap.17. Miestne hosp.			
Miestne komun.a prísl.	34.000	37.666,50	3666,50
Verejné osvet.a hodiny	4.000	2.638,20	1361,80
Kap.17 spolu	38.000	40.304,70	2.304,70
Kap.18Škols.a kultúra			
Materská škola	5.000	4.497,70	502,30
Národná škola	9.000	8.571,79	428,21
Osvetová činnosť	4.000	3.939,07	60,93
Kap.18 spolu	18.000	17.008,56	991,44
Kap.24-Vnútoraná správa			
Členovia MNV	21.300	23.664,10	2.364,10
Správa nár.výboru	17.280	14.656,76	2.623,24

Kap. 24 spolu	38.580	38.320,86	259,14
Rozp.výdavky celkom	116.850	112.634,12	4.215,88

Úspory rozpočtových výdavkov k 31.XII.1960 sú 4.215,88Kčs.

Pri MNV v Bravčove boli v roku 1960 zriadené 4 prevádzkárne. Hospodárske výsledky z nich boli takéto:

	Príjmy	Výdavky	Zostatok
Sečkáreň	281,75	136,68	155,07
Šrotovník	601,90	213,64	388,26
Pílenie dreva	12.238,50	8.093,35	4.145,15
Obuvníctvo	25.403,20	20.862,18	4.541,02

Všetky prevádzkárne v r. 1960 boli aktívne.

Výdavky doplnkového rozpočtu.: MNV v Bravčove zostavil si doplnkový rozpočet prebytkov hospodárenia z minulého roku ako aj z prekročenia vlastných príjmov a regulačných daní. V rámci doplnkového rozpočtu boli v roku 1960 prevedené tieto akcie. 1. Kúpa cirkulára s príslušenstvom 3.389,50Kčs, 2. Oprava vodnej nádrže – 9.865,15Kčs, 3. Stavba požiarnej sušiarne – 3.954,65Kčs, 4. Kúpa kalkulačky pre MNV – 1.840Kčs. - **spolu** : 19.049,30Kčs. Požiadavky obyvateľstva u pílenia dreva nestačili sa zabezpečiť, preto bolo potrebné zakúpiť ešte jednu cirkularovú pílu s príslušenstvom a 100bež.metrov kábla. U vodnej nádrži sa previedla izolácia dna, kde unikala voda, previedlo sa jej ohradenie dielcovitým železným pletivom ako aj ďalšie práce. Požiarnu sušiareň bolo nutné vybudovať, lebo požiarne hadice sa nemali kde sušiť, čím sa znižovala doba ich trvania. V rámci opráv miestnych komunikácií v roku 1960 bola prevedená regulácia potoka, stavba betónových priepustov, štetovanie ciest a úprava priekop. **S p r á v a n á r o d n é h o m a j e t k u**: Podľa inventarizácie k 31.dec.1960 inventarizačná komisia zistila, že v správe MNV v Bravčove je nasledovný majetok: 1. Základné fondy dovedna v cene 1,383.932 Kčs, 2.Drobné a krátkodobé predmety 71.517 Kčs, 3. Materiálové zásoby 9.959 Kčs – **spolu** 1,465.408Kčs. **V ý k u p o ľ n o h o s p o d á r s k y c h v ý r o b k o v**: Poľnohospodárska pôda je doteraz v súkromnom sektore, preto bolo potrebné u jednotlivých hospodáriacich roľníkov zabezpečovať plnenie výrobných i dodávkových úloh. Podľa prevedeného vyhotovenia bol plán plnený nasledovne:

Druh výrobku	Predpis	Plnenie	% plnenia
Mäso, celkom kg	30.632	21.875	71,7%
Z toho hovädzie	25.632	20.368	79,4%
bravčové	5.000	1.507	30,1%
Mlieko v litroch	43.000	41.454	96,4%
Vajcia v kusoch	26.000	36.986	142,1%

Z uvedeného plnenia vidno, že okrem dodávok vajec, ktoré boli splnené a vysoko prekročené, ostatné nebolo splnené na 100%. Mäso nebolo splnené pre nedostatok jatočného hovädzieho dobytku, podobne bolo i u ošípaných. Dodávka mlieka bola by sa splnila, keby bol tu zriadený večerný zber mlieka, lebo ranný zber nevyhovuje. **V e r e j n é h o v o r y**: V záujme rozširovania priamej účasti občanov na hospodárskej a kultúrnej výstavbe usporiadávajú sa verejné hovory s obyvateľstvom, na ktorých sa občania oboznamujú s úlohami, ktoré stoja pred národným výborom. Toto sa nedarí dobre, lebo nemáme žiadne kultúrne priestory okrem školy, ktoré k týmto účelom nie veľmi zodpovedajú.

VOĽBY: V nedeľu dňa 12.júna 1960 boli voľby do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady, Krajského národného výboru, Okresného národného výboru a do Miestnych národných výborov. Konali sa v Agitačnom stredisku, ktoré bolo zriadené v Materskej škole. Trvali ráno od 7.hodiny do 18.hodiny. Do Národného zhromaždenia bol kandidovaný a zvolený súdr. Egyd Pepich. Do

Slov.národnej rady Anton Prečuch z Čierneho Balogu. Do Okresného národného výboru bol zvolený Ladislav Pačesa, povozník z Braväcova a do Krajského národného výboru Katarína Povrazníková, riaditeľka Materskej školy v Beňuši.

ZLOŽENIE MNV PO VOĽBÁCH 12.júna 1960: Do dvadsiatich volebných obvodov pre voľby do MNV v Braväcove boli zvolení kandidáti za poslancov MNV: Obvod : č.1. Švantner Ján, č.2. Libič Július, č.3. Kubusová Valéria, č.4. Bacúšan Jozef, č.5. Caban Ján, č.6. Pôbiš Dezider, č.7. Citterberg Jozef, č. 8. Gašperan Siman, č.9. Šmigura Štefan, č.10. Šperka František,č. 11. Pačesa Július, č.12. Kochan Ladislav, č.13. Oravcová Emília, č. 14. Verkin František, č.15. Srnka Ján, č. 16. Bútorá Eduard, č.17. Pôbiš Július, č.18. Bútorá Dezider, č. 19. Gašperan Ján ml., č.20. Lupták Ladislav. Volebné obvody boli rozdelené podľa počtu obyvateľov tak, aby na každého člena pripadlo asi 60 obyvateľov pri zachovaní súvislosti obvodov ako celkov. Horeuvedení zo 617hlasov dostali 605 platných hlasov. Účasť pri voľbách bola 100%. Zloženie rady MNV : 1. Verkin František, predseda MNV, 2. Libič Július, tajomník, 3. Bacúšan Jozef, člen, 4. Srnka Ján, člen, 5. Kochan Ladislav,člen, 6.Pôbiš Július, člen, 7. Gašperan Ján ml.,člen, 8. Švantner Ján,člen,9. Šmigura Štefan,člen.

Pri MNV sú nasledovné stále komisie: 1. Poľnohospodárska komisia: 1. Kochan Ladislav, predseda,2. Pačesa Július, tajomník 3. Šperka Felix, člen. 2. Finančná komisia: 1. Pôbiš Július, predseda, 2.Caban Ján,tajomník,3. Baliak František, člen. 3. Komisia pre školstvo a kultúru: 1.Gašperan Ján ml.,predseda, 2.Kubusová Valéria,tajomníčka, 3.Citterberg Ladislav,člen. 4. Stavebná komisia: 1.Švantner Ján,predseda, 2. Pôbiš Dezider, tajomník, 3. Michelčík Ján,člen. 5. Zdravotnícka komisia: 1. Šmigura Štefan, predseda, 2. Gašperan Siman, tajomník, Michelčíková Anna,členka.

V pondelok 11.júla1960 Národné zhromaždenie prijalo novú socialistickú ústavu. Náš štát sa volá už Československá socialistická republika.

Dobрым pomocníkom MNV pri jeho hospodársko-politickej a kultúrno-výchovnej práci bol aj Výbor žien. Pracoval dosť iniciatívne. Podieľal sa pri zabezpečovaní dodavok, platení daní, dávok a poplatkov, ako aj pri kultúrno-osvetovej práci. Po voľbách dňa 12.júna 1960 sú nasledovné členky vo Výbore žien: 1. Baliaková Margita, 2. Baliaková Jolana, 3. Bursová Irena, 4. Bútorová Mária, 5. Gašperanová Elena, 6. Kubusová Valéria, 7. Luptáková Anna, 8. Michelčíková Anna, 9. Oravcová Emília, 10. Šmigurová Anna, 11. Sýkorová Anna. Predsedkyňa VŽ je Valéria Kubusová, riaditeľka Materskej školy. O činnosti VŽ v Braväcove písali v týždenníku Horehronia Nová dedina, Ročník 1960, č.4. zo dňa 24.jan.1960 / dokladč.8/dokl.I./ I naši občania chcú mať krajšiu svoju obec a pomôcť poľnohospodárstvu, preto plánujú prácu v tomto smere a dali si hodnotné záväzky. Píše sa o nich v týždenníku Priekopník, Ročník II. zo dňa 7.apr.1960/dokl.č9/dokl.I./ Príspevok je od nášho tajomníka MNV Júliusa Libiča.

OSLAVY: V roku 1960 boli nasledovné oslavy: 31.jan.:15.výr.oslobodenia našej obce Sovietskou armádou., 24.feb. 12.výr.Februárového víťazstva, 6.marca Oslava Medzinárodného dňa žien.,22.apríla 90.výr.narodenín V.I.Lenina., 8.mája 15.výr. oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou., 18.júna Oslava na zakončenie školského roka., 28.aug. 16.výr. Slovenského národného povstania., 1.sept. Oslava na začiatku škol.roka 1960/61. 6.nov. Oslava 43.výr. Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie., 2.dec. Slávnostné prijatie nových pionierov. Dedinská organizácia Komunistickej strany Slovenska je vedúcou silou verejného života v obci pri plnení všetkých úloh za dovŕšenie socializmu, pri zvyšovaní životnej úrovne ľudu a v boji za mier.

NOVÝ OKRES A KRAJ: Od 1.júla 1960 v rámci novej územnej reorganizácie /úpravy/, ktorá sa prevádzala v celom štáte, bol okres Brezno zrušený a bol utvorený nový okres Banská Bystrica so sídlom v Banskej Bystrici. Pozostáva z bývalého okresu breznianskeho a banskobystrického. Podobne

bol zrušený i kraj Banská Bystrica a bol utvorený nový kraj Stredoslovenský taktiež so sídlom v Banskej Bystrici. Tak od 1.júla i Braväcovo patrí už do okresu Banská Bystrica v kraji Stredoslovenskom.

PODNEBIE A PRÍRODA: Počasie malo celkove podobný ráz ako v uplynulých rokoch. Len letné mesiace v roku 1960 tvorili výnimku. Leto bolo veľmi mokré a chladné. Takmer každý deň pršalo. Bolo veľa, keď boli súvislé 2-3 dni pekné a teplé, potom nasledovala obyčajne búrka. Ľudia už dávno nepamätajú na takéto nepriaznivé leto, ktoré sa v pravom slova zmysle ani letom nazvať nemohlo. Vo štvrtok 21.apríla 1960 pustili prvýkrát po zime kravy na pašu. V sobotu 17.dec. 1960 hrmelo a bola búrka. Vianoce boli bez snehu. Tohto roku bolo na zemiakoch v chotári ešte viac mandelínky ako minulého roku. Boj proti nej vyžadoval preto väčšie úsilie. Použilo sa i poprašovanie rastliny dynocitom .

OPIS OBCE: Výstavba rodinných domkov pokračuje. V roku 1960 postavili si rodinné domky nasledovní: Ladislav Kochan, Poliak Július a Hladík Ján. Prv začatú stavbu dokončili Bútor Vincent a Kochan Ján. Boli postavené 3domy a 2 stavby boli dokončené. Všetky sú múrané. Priemerná cena jedného domu je 60.000Kčs. V sobotu 6.februára 1960 o 15.hodine naši občania prežívali veľmi radostnú udalosť: Otvorenie autobusovej premávky. U Jozefa Pauliaka bola krátka, ale úprimná a radostná oslava, na ktorej prehovoril predseda ONV z Brezna Rudolf Žilinka, ďalej zástupcovia Československej autobusovej dopravy/ČSAD/ a miestni činitelia. Za ČSAD bol prítomný riaditeľ Ján Engler a Herman Králik. Tajomník MNV Július Libič píše o otvorení autobusovej linky do Braväcova v týždenníku Smer, Ročník XI.,č.9 zo dňa 27.febr.1960./pozri doklad č.10/dokl.I. Na obr. Foto č.18/I. je pohľad na obecnosť okolo autobusu pred rozstrihnutím pásky, ktorú na koncoch drží Vlado Libič a Elena Michelčíková. Pásku prestrihol predseda ONV s. Rudolf Žilinka a tak symbolicky otvoril autobusovú linku. Na obr. Foto č.19/I. je pohľad na časť obecnosť na oslave pri otvorení linky v dome u Jozefa Pauliaka č.d.45. Na obr. foto č.20,21,22 a 23/I sú ďalšie snímky u oslavy pri príležitosti Otvorenia autobusovej linky v Braväcove. H o s p o d á r s t v o : Stav hospodárskych pomerov je podobný zápisu na stranách 75-77. Plnenie dodávok v roku 1960 je už poznamenané na strane 88, ale tam nie sú uvedené zemiaky. Braväcovo splnilo dodávkovú povinnosť v zemiakoch nad 100%. Odovzdali sme celkom 420q zemiakov. Od 19.februára 1960 z krátku dobu sekal mäso v tunajšej Mäsne mäsiar z Beňuša, pôvodom z Pohorelej Karol Lakanda. K u l t ú r n e p o m e r y: Od minulého roka v zápisoch na stranách 77-79 sú nasledovné zmeny: Od minulého roka na Národnej škole zvýšil sa počet žiakov o 5. Na začiatku škol.roka 1960/61 bolo tam 102 žiakov. V Materskej škole bolo všetkých žiakov 34. Od zápisov na strane 78.-79. sú tieto zmeny: V roku 1960 bola nasledovná kultúrno-osvetová činnosť: 20 prednášok /z toho bolo 11 v cykle pre CO- civilná ochrana/, 2 večierky, 2 hovory s ľudom, 4 schôdze ZRPŠ/Združenie rodičov a priateľov školy/ s prednáškami a kultúrnymi vložkami, 5 divadelných predstavení /z toho len 2vlastné/, 2 ľudové veselice, 4 besedy, 2 filmy/okrem filmov Domu osvety z Brezna/, 5 volejbalových a futbalových zápasov, 1 výlet autobusom/3.júna1960 do Bojníc/. 1 kurz šitia 10 osláv, 10 iných rôznych podujatí. Celkom bolo 68 kultúrno-osvetových akcií. Pri Osvetovej besede je Rozhlasový krúžok /vedúci Július Libič a Krúžok názornej propagácie /vedúca je Oľga Švantnerová, učiteľka/. V rámci Celoštátnej spartakiády cvičilo z Národnej školy 20 žiakov skladbu pre najmenších Pohádku na miestnej spartakiáde v Beňuši v nedeľu dňa 15.mája 1960 a na okrskovej v Polomke dňa 22.mája 1960, ktorú úspešne nacvičila učiteľka Oľga Švantnerová. Od záznamov o kine na strane 79. sú filmové predstavenia od Domu osvety bez zmeny. Ľudová knižnica mala ku dňu 31.dec.1960 celkom 1076 kníh. V roku 1960 bolo 2466 výpožičiek a 95 čitateľov, z toho mládež do 14 rokov 58. Dodatkom k časti o školách uvádzam, že dňa 1.apríla 1960 Vojtech Javorčík rozviazal svoj pracovný pomer u školstva a odišiel k Československému rozhlasu do Banskej Bystrici. Namiesto neho prišla sem

Margita Šmideková 9.apríla 1960. V roku 1960 boli tu 2 vlastné divadelné predstavenia. Dňa 6.marca 1960 ČSM zahrála Veľké ryby, divadelnú hru v 3dejstvách. Dňa 15.mája 1960 odbočka ČSČK zahrála hru: Jozef Kónya – Svadobný závoj, divadelnú hru v 3dejstvách. O b y v a t e ľ s t v o: Nové formy práce prevádzajú sa i na pracoviskách v lesoch. Ján Caban z Braväcova číslo domu 18 je vedúcim drevorubačskej skupiny, ktorá pracuje v obvode Lesného závodu Beňuš a súťaží o titul Brigáda socialistickej práce. Pri stínaní a zblížovaní dreva dosiahli najlepších výsledkov v celej Československej socialistickej republike. Plán plnenia na 141 percent. Jeho kolektív dostal za splnenie úloh Červenú zástavu Ministerstva lesného hospodárstva a tiež 5000-korunovú prémie. V súťaži komplexných čiat o červenú zástavu lesných zamestnancov SSSR umiestnila sa jeho čata za I.polrok 1960 na prvom mieste v ČSSR. V týždenníku Priekopník, Ročník II, číslo 50 zo dňa 9.dec.1960 je príspevok o spomenutej práci. Pozri doklad č.11/dokl I. Na obr,foto č. 24/I je pohľad, ako zástupca z Ministerstva poľnohospodárstva odovzdáva diplom Jánovi Cabanovi vedúcemu ťažobnej skupiny drevorubačov. Na obr.foto :č.25 a 26/I. vidíme pracovnú skupinu Jána Cabana z Braväcova, ktorá súťaží o titul Brigáda socialistickej práce a je súčasne komplexnou čatou počas popoludňajšej prestávky.

S o c i á l n e p o m e r y a z d r a v o t n í c t v o: Od zápisu v predošlom roku sú tieto zmeny: Začiatkom škol.roku 1960/61 vyskytli sa v mnohých prípadoch onemocnenia žiakov na infekčnú žltáčku, no situácia dala sa zvládnuť za pomoci Hygienicko-epidemiologickej stanice v Brezne a pomoci nášho školského lekára z Beňuša bez toho, aby bolo došlo k zatvoreniu školy. Ústredný výbor Komunistickej strany Československa pokračujúc v zabezpečovaní úloh XI.zjazdu KSČ, uzniesol sa uskutočniť opatrenia na ďalšie zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva v rozsahu 2,46 miliárd Kčs ročne: a., Znížením štátnych maloobchodných cien od 24.apríla1960 o 1,8miliárd Kčs ročne. b., Znížením základnej ceny bytovej svetelnej sadzby za odber elektriny z 80halierov na 70halierov za kWh ihneď /140mil.Kčs ročne/. c., Poskytovaním učebníc a školských pomôcok bezplatne pre žiakov všeobecnovzdelávacích škôl, odborných a učňovských škôl od 1.,sept.1960 /0,4miliárd Kčs ročne/, Ďalším zvyšovaním nízkych starobných, invalidných a vdovských dôchodkov a to s platnosťou od mája 1960. Horeuvedené dokazuje ďalšiu starostlivosť našej strany a vlády o zvyšovanie životnej úrovne nášho ľudu, čo občania prijali s potešením.

V pondelok dňa 18.apríla 1960 horel porast za Skalkou. Bolo poškodené asi 27árov mladého porastu v cene asi 5.000.-Kčs. Oheň zapríčinili dvaja chlapi z Beňuša.

Záznamy do 1.januára 1961 boli prerokované a schválené v stálej komisii pre školstvo a kultúru pri MNV dňa 28.mája 1961 a radou MNV č. uznesenia 46/1961-R-MNV zo dňa 3.júna 1961.

V Braväcove 8.júna 1961. Predseda MNV a kronikár.

1961 - 1964

V roku 1961 život obce pokračoval ďalej v rozvoji všetkých oblastí života, pričom hospodárska výstavba a spoločenská výroba ostávali naďalej hlavnými oblastami. Rozpočet MNV bol ukazovateľom rozvoja našej obce. MNV podľa rozpočtu hospodáril nasledovne:

Druh príjmu	Ročný rozpočet	Plnenie Kčs
Daň z príjmov obyvateľstva	16.000	12.324,85
Daň živnostenská	2.000	-
Daň poľnohospodárska	42.000	29.832,57
Daň domová	24.800	23.646,60
Správne poplatky	3.500	4.782,85
Školstvo a kultúra	600	713,28
Vnútoraná správa	500	-
Miestne hospod./prevádzkar/	1.000	6.000
Priame príjmy spolu	90.400	77.300,15
Prídely z vyššieho rozpočtu	19.146	19.146
Rozpočtové príjmy spolu	109.546	96.446,15

Najväčšie nedoplatky boli na dani poľnohospodárskej, lebo prevážna časť daňovníkov odvolávala sa na nesprávne vykazovanú výmeru užívanej pôdy, vykázanú rade MNV Okresným meračským strediskom – pracovnou skupinou v Brezne. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu:

Kap.9. Poľnohospodárstvo	Ročný rozpočet	Plnenie Kčs
Živočišná výroba	17.600Kčs	17.600
Na 1býka	4.300	
Kap.10 Doprava		
Miestne komunikácie	15.000	39.615,26

Po dobu 6mesiacov boli zamestnaní 2obecní cestári, V roku 1961 bola rozšírená a upravená obecná cesta za školou, bola vybudovaná nová ulica Za skalkou, upravená obecná cesta smerom Pod vrch, ako aj ďalšie úpravy ciest v obci. Oprava mostov sa nemohla previesť, lebo cement nám dodali len koncom novembra, kedy už boli mrazy a betonárske práce sa už nemohli prevádzať.

Kap. 14. Školstvo	Rozpočet	Plnenie
Materská škola	4.250	3.469,05
ZDŠ-Všeob-vzdelávaciaškola	11.500	10.660,75
Učebnica a škol.potr.pre žiakov	6.100	7.400,29
Osvetová činnosť	300	580
Spolu	22.150	22.110,09
Kap.19.Vnútoraná správa		
Poslanci Nár.výboru	29.336	31.269,40
Správa Nár.výboru	20.460	21.796,83
Spolu	49.796	53.066,23
Kap. 39.Miestne hospod.		
Rozpočet org.pre neplatené sl.		
Verejné osv.a hodiny	5.000	4.931,20

Bolo prevedené aj verejné osvetlenie v novej ulici Za skalkou. Celkové výdavky rozpočtu 1961 činia 137.322,78Kčs.

Výdavky doplnkového rozpočtu: Na doplnkový rozpočet v roku 1961 bolo vyčerpané: 1. Na výstavbu športového ihriska /preprava pásakového traktora – 726,50Kčs. 2. Na výstavbu kočiarne pre pohrebný voz – 4.723,76Kčs. Spolu 5.450,26Kčs. Celkový prehľad plnenia rozpočtu MNV v roku 1961 je nasledovný:

Príjmy MNV	
Priame príjmy spolu	77.300,15
Prídel z vyššieho rozpočtu na vyrovn.výdavkov	19.146
Peňažné prostriedky z rozpočtu ONV	30.000
Finančná rezerva zostatok z r. 1960	20.636,76
Príjmy spolu	147.082,91
Výdavky MNV	
Výdavky rozpočtu v r. 1961	137.322,78
Výdavky doplnkového rozpočtu	5.450,26
Výdavky spolu	142.773,04

Zostatok k 31.XII.1961 v ŠBČ v Banskej Bystrici je 4.309,87Kčs.

Podstatný rozdiel plánovania a financovania v našom socialistickom zriadení je v tom, že u nás všetky príjmy z daní, dávok a poplatkov sú príjmom samotného MNV a tento ich aj používa na rozvoj svojej obce a rozšírenie svojej hospodárskej a kultúrnej činnosti v prospech všetkých občanov svojej obce. Pri MNV bolo v prevádzke 5prevádzkárni pre poskytovanie služieb obyvateľstvom. Hospodárske výsledky boli nasledovné:

	Príjmy	Výdavky	Zisk
Šrotovanie obilia	860,10	293,61	566,49
Rezanie sečky	288,10	105,63	182,47
Mlátenie obilia	5.414,94	3.690,04	1.724,90
Pílenie dreva	15.292,50	8.823,79	6.468,71
Oprava obuvi	25.670	20.890,16	4.779,84
S p o l u	47.525,64	33.803,23	13.722,41

K 31.XII.1961 v správe MNV je tento národný majetok:

Budovy	605.285
Stavby	701.503
Energetické stroje a zariadenia	15.849
Rozvodné zariadenia	84.462
Náradie, inventár a iné zákl.prostriedky	85.239
Pozemky	4.796
Základné prostriedky spolu	1,497.134
Drobné a krátkodobé predmety	77.381
Materiálové zásoby	11.581
Nár.majetok v správe MNV spolu	1,586.096

POĽNOHOSPODÁRSTVO: Celoštátna konferencia schválením tretieho 5RP/päťročného plánu/rozvoja národného hospodárstva stanovila úlohu prekonať zaostávajúce poľnohospodárstvo za priemyslom a zabezpečiť tak celkový rozvoj národného hospodárstva. Náročná úloha vo zvyšovaní poľnohospodárskej výroby ako aj výkupu je obsiahnutá v 5rp, podľa ktorého má vzrásť o 34,5%. I naša obec pričínala sa hoci len v nepatrnom podiele na zvyšovaní poľnohospodárskej výroby ako aj

na plnení úloh štátneho plánu výkupu poľnohospodárskych produktov, ktoré bolo potrebné v priebehu roka zabezpečiť u našich poľnohospodárov. Zo strany MNV boli robené všetky opatrenia, aby bol splnený št. plán výkupu na rok 1961 a predsa neboli splnené úlohy vo všetkých produktoch. Štátny plán výkupu poľnohospodárskych produktov na r. 1961 bol v tunajšej obci splnený nasledovne:

Druh dodávky	Predpis	Plnenie	% plnenia
Mäso celkom	32.500kg	28.755kg	88,4%
Mlieko	56.000litrov	48.102litrov	85,9%
Vajcia	26.000kusov	27.917ks	107,3%
Zemiaky	43.000kg	46.913kg	109,1%
Seno	2.000kg	2.400kg	120%

V roku 1961 nebol splnený št. plán výkupu v hlavných produktoch mäsa a mlieka, čoho príčinou je hlavne malovýroba a poľnohospodárske závody u prestarých a úpadkových hospodárstiev, ktoré neplnia ani výrobné úlohy a samozrejme, že potom nemôžu plniť ani dodávkové povinnosti, ktoré majú predpísané na svoju výmeru pôdy. Uvedené dáta o hospodárení v obci sú podľa zápisnice zo zasadnutia MNV dňa 27.jan.1962, na ktorom súdr. tajomník Július Libič podal komplexný rozbor hospodárenia MNV za rok 1961.

SČÍTANIE ĽUDU, DOMOV A BYTOV: Veľký politický a národohospodársky význam malo sčítanie ľudu, domov a bytov, ktoré sa vykonalo v celom štáte k jednému rozhodnému okamžiku, ktorým bola polnoc z 28.februára na 1.marec 1961. Sčítanie sa vykonalo metódou sebasčítania, pri ktorom vyplnilo sčítacie tlačivá samo obyvateľstvo a to menovitým zápisom jednotlivých osôb do sčítacích tlačív. Sčítacie orgány mali povinnosť zapísané údaje overiť a preskúmať ich úplnosť. Sčítanie sa vykonalo v jednotlivých príbytkoch, domácnostiach a rodinách obchôdkou týchto príbytkov a priamym získaním údajov od obyvateľstva. Údaje zo sčítania pre náš kraj sú v publikácii: Stredoslovenský kraj v číslach, ktorú vydala Ústredná komisia ľudovej kontroly a štatistiky. Podľa nej sú výsledky sčítania ľudu, domov a bytov nasledovné:

	Počet obyvateľov	Na 1km ²
ČSSR	13,745.577	107
Slovensko	4,174.046	85
Stredoslovenský kraj	1,301.011	72,4
Okres Banská Bystrica	129.116	62,2

Plocha Stredoslovenského kraja meria 17 970km², čo je 14,1% z rozlohy ČSSR a 36,7% z rozlohy Slovenska a svojou rozlohou je najväčším krajom v ČSSR. Počtom obyvateľov patrí na štvrté miesto v poradí krajov ČSSR a na druhé miesto na Slovensku. Okres Banská Bystrica má 86 obcí z nich je

30 obcí s počtom bývajúcich obyvateľov	Do 499
20 obcí	500-999
23 obcí	1000-1999
10 obcí	2000-4999
2 obce	5000-9999
1 obec	10000 a viac

Pre zaujímavosť uvádzam ešte: Na 1000 mužov pripadá v ČSSR 1050,2 žien, na Slovensku 1022,3 žien, v Stredoslovenskom kraji 1016,3 žien a v okrese Banská Bystrica 1039,6 žien. Počet pôrodnosti na 1000 obyvateľov v roku 1961 15,8, na Slovensku 20,8, v našom kraji 21,3. Počet žien, ktoré vedú domácnosť v našom kraji 150829, v okrese Banská Bystrica 15239. Hlavné údaje o obyvateľstve v Braväcove podľa sčítania ku dňu 1.marca 1961 sú nasledovné: Počet obyvateľov dovedna je 1035, z toho je mužov 517 a žien spolu 518, z počtu mužov do 14 rokov je 152obyvateľov, vo veku od 15 do 59 rokov je 307 mužov a vo veku 60 a viac rokov je 58 mužov. Z počtu žien do 14 rokov je 155 obyvateľov, vo veku od 15rokov do 59 rokov je 289 žien a vo veku 60 a viac rokov je 74 žien. Podľa

príslušnosti k hospodárskemu odvetviu priemyslu 220, poľnohospodárstvu 225. Príslušnosť k sociálnej skupine robotníkov 683, ostatných zamestnancov 103, jednotlivé hospodáriacich roľníkov je 221, poľnohospodárskych roľníkov družstevníkov /JRD/ nemáme. Hlavné údaje o domovom a bytovom fonde, o bytových a cenzových domácnostiach nám udávajú, že v Braväcove ku dňu 1.III.1961 bolo spolu 233 trvale obývaných domov, z nich 92 rodinných domčekov a 141 poľnohospodárskych usadlostí. Počet trvale obývaných bytov činil 264, v tom byty pozostávajúce len z obytnej kuchyne 14, byty s jednou izbou 149, s 2 izbami 90 a byty pozostávajúce z 3 a viac izieb 11. Obytná plocha bytov činila 8257m². Počet bytových domácností spolu činil 264 domácností, z toho pozostávajúcich z jednej cenzovej domácnosti 234, z dvoch a viac cenzových domácností 30, cenzových domácností 297. Poľnohospodársku usadlosť tvoria obytné stavania, keď pri nich sú postavené i vedľajšie budovy, určené na výkon poľnohospodárskej činnosti /maštale, humná a podobne/. Do počtu bytov, ktoré tvorí iba obytná kuchyňa sa počítajú byty, ktoré a/tvorí len obytná kuchyňa – bez ohľadu na jej veľkosť,

b/ pozostávajú z kuchyne, bez ohľadu na jej veľkosť a iných miestností, z ktorých žiadna nedosahuje 8m². Do obytnej plochy bytov nie sú započítané miestnosti o podlahovej ploche menšej ako 8m². Počet osôb, ktoré bývajú v uzavretom byte, označujeme ako bytovú domácnosť. Počet bytov nerovná sa počtu bytových domácností, lebo v jednom byte môže bývať i viac rodín, takže bytovú domácnosť môže tvoriť buď jedna cenzová domácnosť, alebo dve i viac cenzových domácností. Vlastný pojem cenzovej domácnosti sa líši od pojmu domácnosti používaného v predchádzajúcich sčítaniach /najmä pri sčítaní v roku 1950 a 1930/, kde sa domácnosti určovali prehlásením sčítaných osôb samých spoločne bývajúcich, či sa považujú za jednu, dve alebo i viac domácností. Cenzové domácnosti určovali sa už pri spracovaní výsledkov sčítania tak, že osoby v jednom byte sa zaradili do jednej, alebo rozdelili do dvoch, alebo i viac domácností : **A/** Domácnosti rodinné, ktorých jadrom je: Aa – manželská dvojica, Ab – jeden z rodičov aspoň s jedným dieťaťom, **B/** Ostatné domácnosti, ktoré tvorí: Ba – dve, alebo viac jednotlivých osôb, Bb – jediná fyzická osoba, ktorá býva v byte sama, alebo spoločne s ďalšou cenzovou domácnosťou, alebo ako podnájomník. Celkový počet cenzových domácností líši sa od počtu domácností bývajúcich v bytoch v domácnosti, ktoré bývajú mimo bytu napríklad na pracovisku a pod.

VOĽBY SUDCOV Z ĽUDU A POVOLANIA: V nedeľu dňa 3.decembra 1961 boli v celom štáte voľby sudcov z ľudu a povolania. Voľby boli v budove Materskej školy o 7.hodiny do 14.hodiny. Bola toto okrem sčítania ľudu ďalšia významná udalosť v tomto roku, lebo sudcovia a súdy nemajú za úlohu len vynášať rozsudky. Ich povinnosť sa rozširuje o činnosť, ktorou majú vychovávať občanov k poznaniu a zachovaniu zákonov a iných právnych predpisov, k ochrane vlastníctva, k dodržiavaniu pracovnej disciplíny, k úcte, právam, cti a vážnosti spoluobčanom, k čestnému plneniu všetkých povinností voči spoločnosti a k zachovaniu všetkých pravidiel socialistického spoluzitia. Táto výchovná činnosť sudcov a súdov zaberie veľa času a spotrebuje veľa pracovnej energie sudcov, ale svojimi úspešnými výsledkami bude rozhodne väčším prínosom pre spoločnosť, ako samotné súdne pojednávanie a vynesenie rozsudku. Aj tu pri ukladaní trestov majú však súdy na zreteli nielen potrestanie páchatel'a trestného činu, ale aj jeho polepšenie a prevýchovu. Je to veľká prednosť nášho socialistického právneho poriadku, s ktorým sa kapitalistický právny poriadok rovnať nemôže. Pravda súdy sa nestarajú len o jednotlivcov. Súdy upozorňujú orgány a organizácie na nedostatky, ktoré zistili v ich činnosti, ony sú zase povinné na tieto upozornenia odpovedať a oznámiť, čo urobili na odstránenie nedostatkov. Takto môže sa predísť množstvu rôznych previnení, ku ktorým mnohokrát dochádza z neznalosti zákonov a právnych predpisov. Z našej obce boli zvolení ôsmi sudcovia z ľudu: Sú to nasledovní: Alojz Bubelíny, František Verkin, Ľudovít Kubica, František Libič, Ján Caban, Ján Gašperan Filuška, Ján Gašperan ml. a Jozef Bacúšan. Sudcovia z ľudu svoju funkciu vykonávajú popri svojom zamestnaní. Do okresu boli zvolení sudcovia z povolania: Kuchta, Kút a František Janoška.

OPIS OBCE: Možnosti stavby rodinných domov ďalej trvajú. Od posledného zápisu na strane 95 postavili si rodinné domčeky v roku 1961 nasledovní občania: Jozef Libica – dom murovaný v cene asi 60.000Kčs. Po šoférovi Filipovi Šulejovi od roku 1960 šoférom je Ján Kupčok na miestnom autobuse. Od roku 1961 sú dvaja. Ďalším šoférom je Andrej Šťavina. V júni 1961 prevzal funkciu vedúceho Mäsny v Braväcove Jozef Bacúšan. Pred ním bol Ďuraj zo Šumiaca. Od 1.augusta 1958 až do júna 1961 vedúcim v miestnom hostinci bol Jozef Bacúšan. Potom za tri roky bola vedúcou Elena Gorduličová z Polomky. HOSPODÁRSTVO: Plnenie dodávok je podľa zápisu na str. 108. Medzi obce, ktoré splnili dodávky zemiakov sa zaradila i naša obec. Už 23.setm. 1961 bol plán nákupu zemiakov splnený na 100,8%. Splnením plánu dodávok, nákup v obci nezastal a navyše plánu odovzdali občania 22q zemiakov. K dobrým dodávateľom patria hlavne občania G.Gašperan č.d. 103 a Lad.Pačesa, ktorý napríklad odovzdal 1429kg zemiakov. Úspešný priebeh nákupu zabezpečovali funkcionári MNV, hlavne súdr. Ladislav Kochan, ktorý pomáhal výkupným pracovníkom do neskorých večerných hodín. Doklad č.12 je výstrižok z Priekopníka zo dňa 6.okt.1961-ročník III, č.40, v ktorom sa píše o nákupe zemiakov v Braväcove. KULTÚRNE POMERY: V Základnej deväťročnej škole boli tri triedy. V I.tr.-1.roč. bolo 26 žiakov, v II.tr.-2.roč. bolo 24 žiakov, 4.roč. 21 žiakov, v III.tr. – 3.roč. 21 žiakov a 5.roč. 10 žiakov, spolu na celej škole 102 žiakov. Učitelia na škole: Anton Vajcík, riaditeľ školy do 31.augusta 1961, Margita Šmideková a Oľga Švantnerová. Bolo striedavé vyučovanie v 2 učebniach. Na Materskej škole bola riaditeľkou Valéria Kubusová. Tam bola len jedna trieda a v nej bolo 33detí. Osvetová beseda pracovala i teraz s ťažkosťami spôsobenými nedostatkom miesta na osvetovú činnosť. Oslavy boli ako v uplynulom období. Okrem na str. 93 a 94 menovaných bola v sobotu 13.,mája 1961 verejná oslava v Materskej škole z príležitosti 40.výročia založenia KSC – prednášal Ondrej Dubíny z Brezna. Kultúrny program predviedli žiaci miestnej ZDŠ. Prednášky boli na každej schôdzke Pedagogickej rady miestnej ZDŠ, Združenia rodičov a priateľov školy a na oslavách. Okrem toho boli ešte nasledovné prednášky: 8.II.1961 Zdravotná prednáška – predniesla Valéria Kubusová., 24.I.1961 Prvá pomoc pred príchodom lekára – predniesol Dr. Štefan Fisla., 5.III.1961 Práca ženy pri plnení 3.päťročnice – Valéria Kubusová.,10.V.1961 S filmom: Automaty vo vesmíre a Štvornohý astronauti – Anton Vajcík., 24.V.1961 Ochrana proti zbraniam hromadného ničenia – predniesol Ladislav Srnka., 31.VI.1961 O požiaroch a bezpečnosti na cestách – predniesol por.VB Degul. Knihovník Ladislav Molnár vydával knihy jedenkrát v týždni a to v nedeľu od 15.do 17.hodiny. V nedeľu dňa 26.februára mládež zahrala divadelnú hru: Molière: Juraj Dandim, komédiu vo troch dejstvách. K zápisom o školstve na str.116 patrí ešte zápis o zmenách učiteľov na miestnej ZDŠ. Od 1.sept.1961 bol na ZDŠ v Beňuši preložený za učiteľa riaditeľ Anton Vajcík, ktorý bol už pre tunajšiu obec starý, preto bol nahradený mladým. Od 1.sept.1961 bol sem ustanovený za riaditeľa školy Martin Kán, učiteľ zo ZDŠ v Beňuši, rodák z Bacúcha. Do 1.augusta 1961 premietalo tu filmy len putovné kino Domu osvety z Brezna, od 1.augusta premietal filmy František Farárik na premietači patriacom miestnej Osvetovej besede. Z Domu osvety v Brezne chodil sem premietat' Ján Sámel. Každú nedeľu bolo jedno kino – Predstavenie pre deti a jedno pre dospelých. V nedeľu dňa 11.júna Združenie rodičov a priateľov školy s Národnou školou usporiadalo výlet autobusom do Domice, Krásnej Hôrky a Betliara.

ZDRAVOTNÍCTVO: O zdravotníctvo sa staral štátny obvodný lekár z Beňuša Štefan Fisla, o chrup sa staral zubný lekár z Beňuša Vlastimil Fiala. Zdravotný stav v obci bol celkove dobrý, V uplynulom zimnom období 1960/61 boli nasledovné epidemické choroby medzi školopovinnými deťmi: osýpky, žltáčka, mums a chrípkové onemocnenia, tieto i medzi dospelými. Rozsah nemoci nebol mimoriadne veľký. Dôkazom čoho je i to, že v žiadnom prípade nemoci nezapríčinili zatvorenie školy. Miestna skupina Československého červeného kríža je hodnotným pomocníkom v starostlivosti o zdravie našich občanov. Miestna skupina ČSČK bola tu založená v roku 1956. Do roku 1958 bola predsedníčkou Eleonóra Pôbišová a tajomníčkou Valéria Kubusová, v rokoch 1959-1960 bola

predsedníčkou Anna Srnková a v roku 1961 za predsedníčku zvolili Annu Sýkorovú. Bez stále sa zlepšujúcej starostlivosti o zdravie človeka nie je možné vybudovať vyspelú socialistickú spoločnosť, preto i miestna skupina sa snaží svojou činnosťou, aby sa čo najskorej dosiahlo tohto cieľa. Miestna skupina v roku 1961 mala 85 členov. Členky pomáhali obvodnému lekárovi pri vyhľadávaní detí, ktoré potrebovali určitú lekársku pomoc. Pre zlepšenie hygieny hovorili i s občanmi cigánskeho pôvodu. Na členských schôdzach premietali sa zdravotnícke filmy spojené s prednáškami, pomáhali pri očkovaní detí. Účinne pomohli tiež OUNZ v Banskej Bystrici pri prevádzaní rontgenovania pľúc zo štítu v boji proti tuberkulóze pľúc. V roku 1961 prebiehali cez našu obec terénne motocyklové preteky po horských cestách smerom na Čertovicu a potom ďalej smerom na Mýto pod Ďumbierom. V obvode Braväcova mali členky našej skupiny pohotovostnú službu prvej pomoci a boli rozostavené na cestných zákrutách. V rámci poľnohospodárskych prác pri mláťačke bolo ošetrovaných 6 osôb, ktoré tam utrpeli úrazy. Medzi významné úlohy ČSČK patrí aj poučovanie ľudí, aby darovali krv. Medzi členkami miestnej skupiny máme darcov krvi, ktorí darovali krv už i trikrát. Ošetrovaných bolo 40 osôb s menšími i väčšími úrazmi. Osobám s väčšími úrazmi bola poskytnutá prvá pomoc a potom boli odoslané do nemocnice. Miestna skupina dožadovala sa pomoci matkám s deťmi v kojeneckom veku a to zriadením Poradne pre matky a kojencov, lebo tunajším matkám bolo veľmi obtiažne, ba často i nemožné, prichádzať s deťmi do Gašparova. Dňa 25.januára 1961 bola tu založená Poradňa pre matky a kojencov za pomoci členiek Anny Sýkorovej, Anny Šperkovej, Emílii Oravcovej a Valérii Kubusovej. Členky miestnej skupiny ČSČK odpracovali celkom 244 hodín pri rôznych prácach pomocnej povahy.

K zápisu na str.113-115 k voľbám sudcov dňa 3.dec.1961 ešte doplňujem nasledovné: Všetkých voličov bolo tu 611 hlasovacích lístkov, na ktorých boli prečiarknuté mená a priezviská všetkých kandidátov, t.j. ako kandidáta na funkciu sudcu u povolania, tak i kandidátov na funkciu sudcov. Milan Veverka, promováný právnik z Banskej Bystrice, dostal všetkých 611 hlasov. Na ostatných hlasovacích lístkoch boli dve mená škrtnuté. Okrskovú volebnú komisiu tvorili: Ladislav Pačesa-predseda, Ján Srnka-námestník predsedu, Július Libič-tajomník, členovia-František Baliak a Anna Sýkorová. K zápisu na str.99 k divadlu Veľké ryby, ktoré mládež zahrála 6.III.1960 dodatočne získal sme fotografiu, na ktorej zľava doprava je Ján Gašpera ml. a Štefan Pauliak. M i m o r i a d n e u d a l o s t i : Dňa 13.marca 1961 pri lesných prácach stalo sa smrteľné nešťastie, keď pri sťahovaní guľatiny traktorovým pásakom bol usmrtený 21-ročný Milan Gašperan. Stalo sa to Na kopanici za cigánmi. V júli 1961 prehnala sa nad územím Slovenska víchrica, ktorá dosahovala na niektorých miestach rýchlosť aj 100km/hod.V priebehu 20minút vyvrátila alebo zlomila v obvode ŠL-PR Banská Bystrica 350.000plm ihličnatej a 36.000plm inej drevnej hmoty. Medzi najviac poškodenými boli i porasty v obvode Lesného závodu Beňuš.

1962

Rok 1962 je rokom XII.zjazdu KSC, v ňom v súlade s rastom potrieb národného hospodárstva stúpajú tiež úlohy poľnohospodárstva. Najzávažnejšie problémy a nedostatky sú v poľnohospodárstve. Výsledky vo výrobe a výkupe živočíšnych výrobkov za rok 1961 neuspokojujú v plnej miere. Pre rozvoj obce smerodajným ukazovateľom je rozpočet MNV:

Priame príjmy MNV	Rozpočet	Plnenie
Daň z príjmov obyvateľstva	12.000	3.376,94
Daň poľnohospodárska	40.000	36.804,68
Daň domová	22.000	22.421,40
Správne poplatky	3.000	3.375
Školstvo a kultúra/nájom/	600	891,68
Vnútorná správa	300	40

MH-rozp.org.pre nepl.sl.	3.000	4.000
Priame príjmy spolu	80.900	70.909,70
Prídel z vyššieho rozpočtu	40.340	46.240
Príjmy pre doplnkový rozpočet		100
Rozpočtové príjmy spolu	121.240	117.249

Plnenie výdavkovej časti rozpočtu:

	Rozpočet	Plnenie
Kap.2.Vodné hospodárstvo	2.000	-
Kap.9.Poľnohos./chov býkov/	17.600	15.400
Kap.10.Doprava-mies.komun.	15.000	14.164,65
Kap.14Školstvo a kultúra		
Materská škola	4.000	5.584,91
Zákl.9-roč.škola	14.200	6.807,67
Učebnice a škol.potreby	8.000	8.804,40
Školstvo spolu	26.200	21.196,98
Kap.19.Vnútoraná správa		
Požiarna ochrana	3.500	2.696,25
Poslanci MNV	29.870	28.940
Správa Národ.výboru	22.070	21.755,12
Spolu	55.440	53.391,37
Kap.39.Miestne hospod.		
Rozp.org.pre nepl.služby	5.000	4.334

Celkové výdavky rozpočtu prevedené v r. 1962 činia 108.487Kčs, na rozpočte je úspora 12.753Kčs.
Z doplnkového rozpočtu:

Zakúpená bola mláťačka od STS pre prev MH	200 Kčs
Za elektrické káble a žiarovky	952,50Kčs
Na úpravu športového ihriska	402,50Kčs
Na opravu miestneho rozhlasu	115,20Kčs
Spolu doplnkový rozpočet	1.670,20Kčs

Celkový prehľad plnenia rozpočtu MNV za rok 1962 je nasledovný:

PRÍJMY MNV	
Priame príjmy MNV	70.909
Prídel z vyššieho rozpočtu	46.240
Príjmy doplnkového rozpočtu	100
Finančná rezerva/dopln.rozpočet 1961/	4.306,17
Cudzie platby	170
Príjmy spolu	121.725,87
VÝDAVKY	
Výdavky rozpočtu MNV 1962	108.487
Výdavky doplnkového rozpočtu	1.670,20
Výdavky spolu	110.157,20

Výsledok hospodárenia za rok 1962 je zvyšok 11.568,67Kčs /uložený v ŠTBC v Banskej Bystrici./
Pre poskytovanie služieb obyvateľstvu bolo v prevádzke päť miestnych prevádzkárni. Ich hospodárske výsledky priniesli čistý zisk v roku 1962: 10.905,24Kčs. Len prevádzkárň Oprava obuvi vyvíjala činnosť počas celého roku. Ostatné len počas sezóny. Chovatelia dobytky pre nedostatok sena režu slamu na sečku, ktorú používajú na prikrmovanie dobytky. Príjmy jednotlivých tu zriadených prevádzkárni:

Pílenie dreva	14.643,20
Mlátenie obilia	5.689,90
Oprava obuvi	22.554,70
Rezanie sečky	301
Šrotovanie obilia	190,25
Príjmy spolu	43.379,05
Výdavky spolu	32.473,81
Čistý zisk spolu	10.905,24

Podľa inventarizácie k 31.dec.1962 je v správe Miestneho národného výboru v Braväcove tento národný majetok:

Budovy	590.285
Stavby	723.002
Energetické stroje a zariadenia	16.049,32
Rozvodné zariadenia	85.701,99
Náradie,inv.a iné základné prostriedky	82.667,17
Pozemky	19.195,90
Základné fondy spolu	1,516.901,38
Drobné a krátkodobé predmety	78.916,74
Materiálne zásoby	15.022,03
Národný majetok celkom	1,610.840,15

Obec splnila štátny plán nákupu poľnohospodárskych produktov takto:

Druh výrobku	Predpis	Plnenie	%plnenia
Mäso celkom	315q	275,17q	87,3%
Mlieko	65.000litrov	39.618litrov	60,9%
Vajcia	32.500ks	31.605ks	97%
Zemiaky	550q	504q	91,6%

Obec nesplnila plán ani v jednom produkte pre poľnohospodárske závody prestarých osôb. Ich hospodárstva sú úpadkové, ktoré nemajú zabezpečené ani výrobné úlohy a potom nemôžu plniť ani úlohy nákupné. Dáta o hospodárení sú z rozboru, ktorý podal tajomník MNV Július Libič na začiatku roku 1963 v pléne MNV. Na začiatku roku 1963 rada MNV previedla spresňovanie pôdy podľa elaborátov Okresného meračského strediska v Brezne za účelom predpisu poľnohospodárskej dane na rok 1963 jednotlivým daňovníkom podľa skutočnej držby pôdy, lebo doteraz si jednotliví daňovníci platili len časť dane a to z výmery pôdy, ktorú si priznávali, že ju majú vo svojej držbe. Taktiež dala sa do poriadku domová daň podľa prevedenej revízie zastavanej plochy. Mali sme stiahnuť rúrkami pitnú vodu v osade Podholie a tiež v Braväcove pri hornom grante, aby sa voda z prameňa neznečisťovala. Toto nemohli sme previesť pre nedostatok vodovodných rúrok. Zápis o tomto dosvedčuje, aké ťažkosti treba prekonávať pri zveľaďovaní obcí. MNV dalo vyrúbať staré vŕby pri budove ZDŠ, ktoré neboli už potrebné a robili iba tónu a tmu v miestnostiach hlavne bytu. V roku 1962 o obecné cesty starali sa dvaja obecní cestári. Previedla sa prestavba dvoch mostov pod vrchom a cez braväčský potok pomocou cestárov a tiež brigádnicky. OPIS OBCE: I v roku 1962 rozmnožili sa rady rodinných domov o štyri nové domy. Postavili si ich nasledovní: Jozef Šperka, Ladislav Molnár František Šperka č.d. 149 a Štefan Gašperan č.d. 209. Všetky sú múrané. Priemerná hodnota jedného domu je asi 60.000Kčs a i viac. Posledný zápis str. 115.

KULTÚRNE POMERY: V škol.roku 1962/63 miestna ZDŠ mala 3 triedy a v nich spolu 112 žiakov, riaditeľom bol Martin Kán, učiteľmi Margita Šmideková a Božena Englerová. Oľga Švantnerová bola na ZDŠ do 15.sept. 1961 a od 1.okt.1961 do 31.aug.1962 bol na ZDŠ Ondrej Ondrejko, potom od 1.sept. 1962 nastúpila sem Božena Englerová. V školskom roku 1962/63 miestna Materská škola mala jednu triedu s 33deťmi. Do 31.dec.1961 bola riaditeľkou Valéria Kubusová, ktorá od 1.jan.1962 bola preložená na Materskú školu v Brezne. Miesto nej prišla Elena Nemčoková, ktorá bola tu od 1.jan 1962 do augusta 1963. Dňa 15.apríla 1962 mládež z Braväcova zahrála tu divadelnú hru: J.K.Tyl: Podpaľačova dcéra. Réžiu mal Ladislav Citterberg. Dňa 22.apríla 1962 Divad.krúžok Osvetovej besedy v Beňuši zahrál tu divadelnú hru: Jej pastorkyňa. Dňa 11.júna 1962 Dramatický krúžok pri ZDŠ v Beňuši zahrál tu divadelnú hru: Dve Marienky. Hru nacvičili učiteľky Poliačiková a Hreblayová. Réžiu mal Ján Ličko. Dňa 17.júna 1962 Pionierska organizácia z Prahy predviedla tu estrádu : Piesne, tance a recitácie. Činnosť Osvetovej besedy bola podobná ako v predošlé roky. Dňa 13.januára 1962 MNV usporiadal oslavu Otvorenia osvetovej izby v dome Izidora Pačesu u Sidov, kde dovtedy bolo pohostinstvo. K zápisu na strane 78. Dodatočne pripojujem fotografiu hercov divadelnej hry od J.Palárika: Drotár – veselohry v 3 dejstvách/pozri foto č.28/. Sú na nej zľava doprava nasledovní ochotníci: Jozef Gašperan Jana Kochanová, Gabriel Bacúšan, Júlia Ľuptáková, Ladislav Citterberg-režisér, Karol Heveši, Ján Libič, Ján Gašperan od Vtáčikov, Jolana Baliaková, Jozef Ľupták a Ján Gašperan. Združenie rodičov a priateľov školy spolu so Zákl.deväťročnou školou dňa 27.a28.júna 1962 usporiadalo za účelom poznávania krás našej vlasti zájazd autobusom na Oravskú priehradu. Knihy vydávali sa v nedeľu od 15.-17.hodiny. Bolo 796 výpožičiek, z toho 452 pre mládež. Bolo 74 čitateľov. V roku pribudlo 108 zväzkov, všetkých zväzkov 1231 v cene 18.690,50Kčs. Kino Osvetovej besedy premietalo tak, ako je uvedené v zápisoch na strane 118. Poštový úrad v Beňuši vypláca dôchodcom v Braväcove priemerne mesačne sumu 69.496 Kčs dôchodkov. V auguste 1962 sa uskutočnila zbierka pre obyvateľov Alžírka, kde obyvateľstvo v dôsledku bojov o oslobodenie zpod koloniálnej nadvlády nesmierne trpelo nedostatkom potravín, šatstva a inými útrapami. Vybralo sa 202kusov odevu, 17 párov obuvi a 890Kčs v hotovosti. Uvedenej práce zúčastnili sa členky miestnej skupiny ČSČK: Margita Divoková, Jana Dunajská, Margita Cabanová, Zuza Libičová, Mária Kuviková, Anna Sýkorová, Irena Bursová. Peniaze poslali šekom do Prahy a šatstvo do Banskej Bystrici. Dňa 4.marca 1962 cez obec Braväcovo prebiehali lyžiarske preteky, členky Miestnej skupiny ČSČK zaisťovali prvú pomoc. ZDRAVOTNÍCTVO: Počas roku 1962 v rámci prvej pomoci bolo ošetrovaných 82 osôb. Ako obvykle členky ČSČK zaisťovali prvú pomoc pri mláťačke. V januári a februári 1962 zúrila veľká chrípková epidémia, ktorá vyradila tisíce pracovníkov z práce a spôsobila tiež i zatvorenie škôl a tak sa pre chrípku nevyučovalo ani v tunajších školách od 5.febr. do 18.febr. 1962. Členky Miestnej skupiny ČSČK pomáhali pri očkovaní proti obrne 4.mája a dňa 17.sept. 1962 proti kiahňam. Získavali jednorázových darcov krvi. Predsedníčka Anna Sýkorová získala 12 darcov krvi. V utorok dňa 4.dec. 1962 začal sa v Prahe XII.zjazd KSČ. Pracujúci celej našej vlasti pozdravili XII.zjazd Komunistickej strany Československa. I v našej obci boli splnené brigádnicke práce na počesť sjazdu pre zveľaďovanie obce. V utorok dňa 27.marca 1962 niže Braväcova zrazil sa autobus s nákladným autom, ktoré odváža dodávkové mlieko. Nehoda sa stala ráno o 6,45hodine. Nebol nikto zranený. Iba škoda na aute a vytečenom mlieku činila asi 5.000Kčs.

1963

Tohtoročný plán na rok 1963 podľa uznesenia XII.sjazdu KSČ má zohrať významnú úlohu v prekonaní súčasných ťažkostí v národnom hospodárstve a jeho úspešné plnenie vytvorí pevnú základňu do sedemročného plánu. Úlohy plánu sa určili tak, aby čo najrýchlejšie prekonali sa disproporcie, ktoré vznikli medzi zaostávajúcou úrovňou výrobných síl v priemysle a poľnohospodárstve a čo najskorej sa obnovil súlad medzi úrovňou výroby a spotreby. Plán výroby

i nákupu poľnohospodárskych výrobkov i pre našu obec obsahuje úlohy vyššie, ako sa dosiahli v minulom roku. Je teda zrejme, že rok 1963 bude pre Národné výbory náročným obdobím, v ktorom sa budú na konkrétnych úlohách plánu uvádzať do života uznesenia XII.sjazdu KSC. Neoddeliteľnou súčasťou úsilia o zabezpečenie plnenia plánu musí byť u všetkých orgánov NV upevňovanie štátnej disciplíny a boj za najvyššiu hospodárnosť. Priame príjmy MNV:

Druh príjmu	Rozpočet	Plnenie
Daň z príjmov obyvateľstva	3.000	3.034
Daň poľnohospodárska	35.000	37.185,90
Daň domová	22.000	22.249,60
Správne poplatky	1.500	5.000
Školstvo /nájom z bytov/	800	867,68
Miest.hosp./prevádzkárne/	10.000	30.000
Priame príjmy spolu	72.300	98.337,18
Prídel z vyššieho rozpočtu	46.130	46.130
Rozpočtové príjmy spolu	118.430	144.467,18

Výdavková časť rozpočtu:

Druh výdavku	Rozpočet	Plnenie
Kap.2.Vodné hospodárstvo	2.000	-
Kap.6.Stavebníctvo/akcia“Z“/	10.000	8.896,73
Kap.10.Doprava,miest.komun.	25.800	26.814,50
Kap.14.Školstvo		
Materská škola	3.900	4.538,62
ZDŠ	9.500	9.833,41
Učebnice a škol.potreby	7.500	6.842,80
Kap.14.spolu	20.900	21.214,83
Kap.19.Vnútorná správa		
Požiarna ochrana	2.000	1.800,90
Poslanci MNV	29.740	27.591,80
Správa Nár.výboru	21.990	21.383,13
Kap.19.spolu	53.730	50.775,83
Kap.39.Miestne hospodárstvo	6.000	2.560
Rozpočtové výdavky spolu	118.430	110.261,89
Kap.70.Doplňkový rozpočet		
Doprava-miest.komunik.		5.445
Výdavky spolu		115.706,89

Celkový prehľad plnenia rozpočtu MNV na rok 1963:

PRÍJMY	
Priame príjmy MNV	98.337,18
Prídel z vyššieho rozpočtu	46.130
Príjmy doplnkového rozpočtu	5.568,67
Príjmy spolu	150.035,85
VÝDAVKY	
Rozpočtové výdavky MNV	110.261,89
Výdavky doplnkového rozpočtu	5.445
Nedoložené výdavky	343,20
Výdavky spolu	116.050,09

Zvyšok 33.985,76 je výsledok fin.hospod.za rok 1963 k 31.dec1963, je na účte MNV v ŠBČS. Pri MNV boli v roku 1963 tieto prevádzkárne pre poskytovanie služieb obyvateľstvu“ 1. Oprava obuvi /len do 30.III .1963, lebo bola R-ONV zrušená/, 2. Pílenie dreva, 3. Rezanie slamy na sečku, 4. Mlátenie obilia .Hospodárenie prevádzkárni v roku 1963 bolo nasledovné :

Celkové príjmy	30.516,75
Celkové výdavky	19.511,08
Z toho výdavky na mzdy	15.991,42
Prebytok koncom roku	11.005,67

Podľa inventarizácie, ktorá bola prevedená inv,komisiou pri MNV k 31.dec.1963, je v správe MNV v Braväcove tento národný majetok:

Budovy	590.285
Stavby	724.598,95
Energetické stroje a zariadenia	16.049,32
Rozvodné zariadenia	85.701,99
Náradie, inventár a iné ZP	89.840,55
Pozemky	19.195,90
Základné fondy spolu	1,525.671,71
Drobné a krátkodobé predmety	83.555,16
Materiálové zásoby	19.973,29
Národný majetok v správe MNV spolu	1,629.200,16

V roku 1963 naša obec splnila štátny plán poľnohospodárskych výrobkov nasledovne:

Druh dodávky	Predpis	Plnenie	% plnenia
Mäso celkom	315q	294,7q	93,8%
Mlieko	60.000 l	37.545 l	62,5%
Vajcia	40.000 ks	41.378 ks	103,4%
Zemiaky	700 q	702 q	100,2%

Ako je z tabuľky vidieť dosiahli sme pekné výsledky v nákupe vajec a zemiakov, ktoré boli splnené nad 100% hoci úlohy plánu boli oproti predchádzajúcim rokom vyššie. Ostatné nespĺnené úpadkovými poľnohospodárstvami a s prestarlými hospodárstvami. MNV plánoval postaviť železné válovy na zachytávanie vody z voľne tečúcich prameňov, ktoré občania používajú na pitie ako aj pre napájanie dobytky. Švermove železiarne v Podbrezovej objednávku v roku 1963 nevybavili, preto nemohli sme uskutočniť túto veľmi potrebnú akciu. V roku 1963 v rámci rozpočtu MNV bol zaistený mzdový fond na plat jedného obecného cestára počas celého roka. Rada MNV však v rámci hospodárskeho využitia práce obecného cestára prijala dvoch cestárov na dobu pol roka. V rámci rozpočtu v roku 1963 opravili sme viac úsekov obecných ciest, ktoré búrky vymyli a poškodili sa aj používaním. Práce sa prevádzali prevažne po pracovnej dobe /chystanie, nakladanie a odvoz kameňa/ a po nedeliach v rámci brigád zo strany MNV a i masových organizácií. Ako z komplexného rozboru o finančnom hospodárení MNV za rok 1963 vychádza, že dosiahli sme na úseku finančného hospodárenia MNV pekných výsledkov, čo sa prejavilo zlepšenou masovo-organizátorskou prácou niektorých funkcionárov MNV ako aj pracovníkov MNV. Údaje o hospodárení sú podľa zápisnice z pléna MNV z 25.jan.1964, na ktorom s.tajomník Július Libič podal komplexný rozbor hospodárenia MNV za rok 1963. OPIS OBCE: I v roku 1963 do radu novovystavených rodinných domov pribudlo päť Ďalších nových. Postavili si ich nasledovní občania: Ladislav Pôbiš č.d.39, Ján Kupčok č.d.207, Jozef Libič

č.d.60, Július Michelčík č.d.38, Ján Košík č.d.30.Posledný zápis je na strane 128. Všetky domy sú murované. Priemerná cena jedného je asi 60.000 Kčs.

Československá požiarna ochrana /ľudove hasiči/ pod vedením Jána Gašperana ml. vyvíjala peknú činnosť. Dôkazom toho je i okrsková súťaž ČSPO, ktorá bola v apríli 1963 v Závadke. Súťaže zúčastnilo sa celkom desať dedín a medzi nimi prvé miesto získala ČSPO z Braváčova

Na fotografii č.29 sú účastníci ČSPO z Braváčova, sú na nej zľava doprava stojaci: Ladislav Srnka, Ján Roštár, Ladislav Pôbiš, Štefan Pauliak, Peter Bacúšan a Ján Gašperan ml., vedľa neho v civilnom obleku stojí náš tajomník MNV Július Libič, ďalej sediaci zľava doprava sú: Ľubomír Pauliak, Ladislav Poliak, Jozef Predajňa a Jozef Sýkora. Československá telovýchova Jednota Sokol v Braváčove mala na svojom ihrisku futbalové zápasy v rámci súťaže okresu pod vedením Štefana Gašperana v mesiacoch máj až september 1963. KULTÚRNE POMERY: V škol. roku 1963/64na Zákl.deväťročnej škole pribudla jedna trieda, takže mala už spolu štyri triedy, ale učilo sa i ďalej striedavo len vo dvoch učebniach. Počet žiakov bol 115. Učiteľský zbor tvorili: Martin Kán –riaditeľ, učiteľky: Božena Englerová, Margita Šmideková a Viera Soušková, ktorá je tu od 1.sept.1963. Počas škol.roku v čase od 21.januára do 9.februára 1963 boli uhl'ové prázdniny, lebo v celoštátnom meradle bol značný nedostatok uhlia. Na tunajšej Materskej škole bola ďalej riaditeľkou Eva Donovalová. Bola jedna trieda a v nej 36 detí. Oslavy boli podobne ako v zápise na str. 117, prednášky a ľudová knižnica podobne ako je v zápise na str.117 a 118, kino premietalo ako je v zápise na str.131. Dňa 9.a10.júna 1963 ZRPŠ a ZDŠ usporiadali zájazd autobusom do Košíc za účelom poznania Východného Slovenska. Dňa 14.apríla 1963 Výbor žien zahrál tu divadelnú hru: Goldoni:Mirandolína- komédiu v 3 dejstvách. Viedla učiteľka Margita Šmideková. Mládež zahrála za vedenia Ladislava Citterberga, vedúceho nášho divadelného krúžku dňa 25.mája 1963 divadelnú hru Vojnárka. Dňa 21.júla 1963 Miestna skupina ČSČK zahrála hru Zlomená pýcha. Ako je z horeuvedeného vidieť rok 1963 bol výnimočne bohatý na divadlá, lebo sa odohrali 3 divadlá v roku.

1964

Rok 1964 je rokom volieb, 20.výr. SNP a prípravou na 20.výr.oslobodenia. V tomto roku sa končí volebné obdobie národných výborov. Národné výbory spolu s poslancami predstúpia pred svojich voličov, aby týmto zložili účty zo svojej činnosti za uplynulé volebné obdobie a naši voliči posúdia každého, ako pracoval. Zhodnotiť prácu, zložiť účty z činnosti je prostriedok pre zlepšenie činnosti. Pre úspešné splnenie úloh na úseku finančnom i v roku 1964 je treba hneď od začiatku opierať sa o skúsenosti z roku 1963 a odstrániť nedostatky hospodárenia. Finančné hospodárenie MNV v roku 1964 bolo nasledovné:

Druh príjmu	Rozpočet	Plnenie
Daň z príjmov obyvateľstva	2.000	2.331
Daň poľnohospodárska	38.000	36.558,70
Daň domová	22.000	22.392,50
Správne poplatky	3.000	4.400
Školstvo/nájomné z bytov/	1.770	2.147,58
MH-nepl.služby/prevádz./	7.000	7.000
Priame príjmy spolu	73.770	74.829,78
Prídel z vyššieho rozpočtu	33.850	33.850
Mimoriadneho roz.	-	1.088,50
Rozpočtové príjmy spolu	107.620	109.768,28

Plnenie výdavkovej časti rozpočtu:

Druh výdavku	Rozpočet	Plnenie
Kap.2. Vodné hospod.	2.000	2.000
Kap.6.Stavebníctvo/Akcia“Z“/	4.000	5.060,35
Kap.10.Doprava/komunikácie/	20.000	20.000
Kap.14.Školstvo a kultúra		
Materská škola	5.000	8.299,37
ZDŠ	12.000	11.182,86
Školské potreby	6.000	3.186,40
Kap.14. spolu	23.000	22.668,63
Kap.19.Vnútoraná správa		
Požiarna ochrana	2.000	1.252,20
Poslanci MNV	28.450	28.102,13
Správa MNV	13.170	24.388,27
Kap.19.spolu	53.620	53.742,60
Kap.39.Miestne hospod.	5.000	5.397,36
Rozpočtové výdavky spolu	107.620	108.868,94
Kap.70.Doplňkový rozpočet		
Športové ihrisko		5.383,31
Vodné hospodárstvo		3.379,56
Doprava/komunikácie/		4.981,96
Školstvo a kultúra/MŠ/		1.331,40
Kap.70.spolu		15.081,23

Celkový prehľad plnenia rozpočtu v roku 1964:

Priame príjmy MNV	74.829,78
Prídel z vyššieho rozpočtu/plánovaný/	33.850
Prídel z vyššieho rozpočtu /mimoriadny/	1.088,50
Príjmy doplnkového rozpočtu	27.782,49
Príjmy spolu	137.550,77

V rámci rozpočtových prostriedkov previedla sa úprava verejných prameňov pitnej vody v osadách Podholie a Srnkovo. Pri týchto akciách pomáhali tiež miestni občania brigádnickými prácami ako i materiálom z miestnych zdrojov. V akcii“Z“ prevádzali sme v roku 1964 ukončenie výstavby športového ihriska. V rámci rozpočtových prostriedkov bol zakúpený materiál na ohradenie a to ihličnaté žrde, ohradové pletivo a železná brána. Práce boli prevažne prevádzané v dobrovoľných brigádach TJ-Sokol/*Telovýchovnej jednoty/ a mládeže. V rámci rozpočtu bola úprava a oprava viac úsekov obecných ciest. Štrk a kameň bol obstarávaný dodávateľským spôsobom z kameňolomu

v Podbrezovej a jeho dopravu prevádzal podnik ČSAD v Brezne nákladnými autami. Pomocné práce previedli brigádnicky občania našej obce. Na budove miestnej Materskej školy previedla sa v roku 1964 montáž hromozvodov. Budova je drevená na vyvýšenom mieste. Počas búrky blesky ju ohrozovali a tiež bola na dvor MŠ postavená železná brána. **D o p l n k o v ý r o z p o č e t:** Zdroje doplnkového rozpočtu boli použité nasledovne:

Na vybudovanie verejných napájadiel pitnej vody pre dobytok	3.379,56
Na športové ihrisko /materiál, odb.práce/	5.388,31
Na údržbu a opravu obecných ciest	4.981,96
Na vymaľovanie učebien MŠ	1.331,40
Spolu	15.081,23
Rozpočtové výdavky	108.868,94
Výdavky doplnkového rozpočtu	15.081,23
Výdavky spolu	123.950,17

Zvyšok finančných prostriedkov k 31.dec.1964 činí 13.600,60Kčs. V tomto roku boli v činnosti len dve prevádzkárne: pílenie dreva a mlátenie obilia. Hospodárenie prevádzkárni bolo nasledovné:

Celkové príjmy	20.418,47
Celkové výdavky	13.605,81
Z celkových výdavkov mzdy	12.020,37
Prebytok hospodárenia	6.812,66

V prevádzkárňach pracovali so zmenšenou pracovnou schopnosťou a po pracovnej dobe.

Ku dňu31.dec.1964 je v správe MNV v Braväcove tento národný majetok:

Budovy	590.285
Stavby	749.984
Energetické hnacie stroje a zariadenia	36.849
Rozvodné zariadenia	87.736
Náradie a inventár	92.363
Pozemky	19.196
Základné fondy spolu	1.576.413
Drobné a krátkodobé predmety	86.414
Materiálne zásoby	21.144
Národný majetok spolu	1,683.971

Všetok národný majetok je riadne využitý.

V roku 1964 naša obec splnila štátny plán nákupu poľnohospodárskych výrobkov nasledovne:

Druh výrobku	Predpis	Plnenie	% plnenia
Mäso celkom	280 q	289,24 q	103,3%
Mlieko	60.000 l	34.545,5 l	57,5%
Vajcia	43.000 ks	41.109 ks	95,6%
Zemiaky	700 q	720 q	103%

Ako je z plnenia vidieť boli dosiahnuté pekné výsledky v plnení nákupu mäsa, zemiakov a tiež u vajec. Neuspokojivé bolo plnenie nákupu mlieka. Na nesplnení tohto má veľký podiel tuberkulóza kráv v našej obci. Počas roku bolo odsunuté z našej obce na jatočné účely a do izolátov viac ako 30kusov tuberkulózných kráv, z ktorých prevažná väčšina boli kravy s vysokou doživnosťou a od týchto sa plán nákupu nesplnil. Ako druhá príčina sú úpadkové hospodárstva v obci, u ktorých sa neplnia ani výrobné úlohy, nechovajú vôbec dobytok, takže títo nesplnili ani nákupné úlohy. Údaje a dáta o hospodárení v roku 1964 sú z komplexného rozboru hospodárenia, ktoré predniesol tajomník MNV Július Libič v pléne MNV v januári 1965.

1. VOĽBY V ROKU 1964: V nedeľu dňa 14.júna 1964 boli voľby do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady, Krajského národného výboru, Okresného národného výboru, do Miestnych národných výborov a sudcov Okresného súdu v Banskej Bystrici. Voľby sa konali v Agitačnom stredisku zriadenom v miestnej Materskej škole od 7.hodiny do 18.hodiny. Do Národného zhromaždenia bol zvolený Vojtech Antal, riaditeľ Krajskej správy lesov, nar. 28.8.1910. Do Slovenskej národnej rady bol zvolený Ondrej Faglic, plukovník, nar. 8.9.1920 a do Krajského národného výboru Viktor Strmeň, predseda ONV, nar. 24.2.1913. Do Okresného národného výboru za volebný obvod č.88 bol zvolený Ján Švantner, 45-ročný, predseda ZV ROH v LZ Beňuš, Braváčovo č.d.6./pozri dokl.č.13/. Pre voľby do MNV v Braváčove bol v zákonom stanovenej lehote vytvorený jeden volebný obvod, v ktorom bolo Miestnou volebnou komisiou Národného frontu navrhnutých 27 kandidátov na poslancov MNV. Všetci kandidáti splňovali zákonné podmienky pre voliteľnosť. Podľa zápisov o registrácii a zápisnici o sčítaní hlasov od Okrskovej volebnej komisii boli za vysokej účasti voličov drvivou prevahou odovzdaných hlasov zvolení za poslancov MNV nasledovní kandidáti: 1. Anna Sýkorová, 40.roč., domáca – 632 hlasov-100%, 2. Ján Caban, 52-roč., robot., - 632 hlasov-100%, 3. Ladislav Kochan, 37.roč., lesník – 632hlasov-100%, 4. Július Pôbiš, 45-roč., lesník -632hlasov-100%, 5. Irena Bursová, 51-roč., domáca – 632hlasov-100%, 6. Július Citterberg, 32-roč., stroj.zám. -632hlasov-100%, 7. Štefan Predajňa, 22.roč., robot. -632hlasov-100%, 8. František Šperka, 41.roč., lesný robot. – 632hlasov-100%, 9. Ján Libič, 44.roč., lesník – 632hlasov-100%, 10. František Verkin, 45.roč., robot.-631hlasov-99,99% , 11. Imrich Roštár, 32.roč. robot. – 632hlasov-100%, 12. Július Libič, 41.roč. tajomník MNV – 631hlasov-99,99%, 13. Siman Gašperan, 53.roč., les. robot. -632hlasov – 100%, 14. Eduard Bútorá, 53.roč., lesník – 631hlasov – 99,99%, 15. Štefan Biely, 33.roč. obv. lekár – 632hlasov – 100%, 16. Ladislav Pačesa, 48.roč. cestár – 605hlasov-95,7%, 17. Ladislav Lupták, 34.roč., traktorista – 632hlasov-100%, 18. Alojz B ubelíny, 45.roč., lesný robot. – 632hlasov – 100%, 19. Mária Bútorová, 38.roč., domáca – 632hlasov-100%. 20. Dezider Poliak, 35.roč. les. robot. – 632hlasov-100%, 21. Július Pačesa, 55.roč. robot.- 631hlasov- 99,99%, 22. Štefan Gašperan, 24.roč., maliar – 632hlasov – 100%, 23. Július Michelčík, 44.roč. robot. -632hlasov-100, 24. Gabriel Bacúšan, 24.roč. mäsiar – 632hlasov-100%, 25. Ladislav Bacúšan, 41.roč., les. robot.- 631hlasov-99,99%, 26. Ján Lopušný, 45.roč. robot., -631hlasov-99,99%, 27. Janka Dunajská, 32.roč. robot. – 632hlasov-100%. Zo 634 voličov zapísaných vo voličských zoznamoch zúčastnili sa volieb všetci voliči, z ktorých 632 čiže 99,7% odovzdalo svoje hlasy pre kandidátov na poslancov do MNV. Zo zvolených 27 poslancov je 12 robotníkov, 4 hutníci, 4 lesníci ,3 ženy v domácnosti, 1 lekár a 3 z iných povolání. Za členov rady MNV boli zvolení: Ladislav Pačesa, predseda MNV, František Verkin, námestník predsedu MNV, Július Libič, tajomník MNV, za ostatných členov rady MNV: Július Pôbiš, Ladislav Kochan, Július Citterberg, Július Michelčík, Siman Gašperan, Anna Sýkorová, Eduard Bútorá a Ján Caban. Celkom 11 členov rady MNV. V zmysle vládneho nariadenia o rozšírení právomocí a zodpovednosti NV a o usporiadaní činnosti ich orgánov č.71, oddiel 2.§53., zriaďujú sa tu tieto komisie: 1. Komisia plánovacia a finančná
 2. Komisia pre vodné hospod. a pre poľnohospodárstvo a lesníctvo
 3. Komisia pre školstvo a kultúru
 4. Komisia pre výstavbu a miestne hospodárstvo
 5. Komisia zdravotná a sociálneho zabezpečenia
 6. Komisia pre obranu verejného poriadku.

Podľa zákona o NV č.65/1960Zb.odd. 3§34 má NV voliť do komisií dve tretiny členov NV a jednu tretinu u ostatných osvedčených pracovníkov a za predsedov komisií majú byť volení členovia rady

MNV, preto MNV volí za predsedov, tajomníkov a jednotlivých členov komisií MNV v Braväcove poslancov MNV a ďalších osvedčených občanov nasledovne: 1. Komisia plánovacia a finančná: Július Pôbiš, člen rady MNV-predseda komisie, Gabriel Bacúšan-tajomník komisie, Dezider Nemčok, robotník – člen komisie. 2. Komisia pre vodné hospod. a pre veci poľnohosp. a lesníctva: Ladislav Kochan, člen rady MNV – predseda komisie, Ján Lopusný, člen MNV- tajomník komisie. František Šperka, člen MNV-člen komisie, Július Pačesa, člen MNV-člen komisie, Irena Bursová, člen MNV-člen komisie, Ján Lupták, traktorista-člen komisie, Ladislav Košík, roľník-člen komisie. 3. Komisia pre školstvo a kultúru: Július Citterberg, člen rady MNV-predseda komisie, Štefan Gašperan, člen MNV-tajomník komisie, Štefan Predajňa, člen MNV-člen komisie, Valéria Citterbergová, učiteľka-členka komisie, Ján Gašperan ml., robotník-člen komisie. 4. Komisiu pre výstavbu a miestne hospodárstvo: Július Michelčík, člen rady MNV-predseda komisie, František Verkin, člen MNV-tajomník komisie, Ján Libič, člen MNV-člen komisie, Dezider Poliak, člen MNV-člen komisie, Ondrej Libič, dôchodca-člen komisie, 5. Komisia zdravotná a sociálneho zabezpečenia: Siman Gašperan, člen rady MNV-predseda komisie, Štefan Biely, člen MNV-tajomník komisie, Janka Dunajská, členka MNV-členka komisie, Mária Bútorová, členka MNV-členka komisie, Margita Cabanová, domáca-členka komisie. 6. Komisia pre ochranu verejného poriadku: Ladislav Pačesa, predseda MNV-predseda komisie, Alojz Bubelíny, člen MNV-podpredseda komisie, Ladislav Bacúšan, člen MNV-člen komisie, Imrich Roštár, člen MNV-člen komisie, Eduard Bútor, člen MNV-člen komisie, Jozef Bacúšan, vedúci predajne Mäсны-člen komisie, Ján Kupčok, šofér-člen komisie. Prvé plenárne zasadnutie novozvoleného MNV bol v zasadačke MNV 6. júla 1964. Otvoril a viedol ho najstarší člen MNV Eduard Bútor. Za ONV bol prítomný Ladislav Chudík, aktivista ONV a za Okresný výbor Komunistickej strany Slovenska ing. Uličný. Všetci poslanci MNV povstali a zložili do rúk člena ONV Jána Švantnera ústavou predpísaný sľub. Zloženie sľubu potvrdili podaním ruky a podpísaním zápisnice o zložení sľubu.

OPIS OBCE: V roku 1964 pribudlo 5 ďalších novopostavených rodinných domov. Postavili si ich nasledovní občania: Jozef Lupták č.d.101, Viliam Ambróz č.d. , Vladimír Poliak č.d.121, Štefan Caban č.d.22, František Macuľa č.d.110. Všetky domy sú murované a priemerná hodnota jedného je asi 60.000Kčs. KULTÚRNE POMERY: V školskom roku 1964/65 boli štyri triedy, učilo sa striedavo, počet všetkých žiakov 102. Boli takéto zmeny v učiteľskom zbore: Viera Soušková mala materskú dovolenú, preto od 1. júna 1964 bola tu učiteľka Katarína Reguliová. Božena Englerová od 1. sept. 1964 bola preložená do Filipova. Sem ustanovili Františku Krištofovú. V Materskej škole bola jedna trieda a v nej 34 detí. Činnosť Osvetovej besedy bola ako obvykle, ale tohto roku sa sústreďovala na prípravu k voľbám, práce v Agitačnom stredisku a k oslavám 20. výročia SNP /Slovenského národného povstania/. Mládež v predvolebnom období dňa 7. júna 1964 zahrála divadelnú hru: Ivan Stodola – Bačova žena. Réžiu mal Ladislav Citterberg, vedúci divadelného krúžku. Schôdze v Agitačnom stredisku: Dňa 26. apríla 1964 bola verejná schôdza občanov /Zjednocovanie kandidátov Národného frontu/. Dňa 7. júna 1964 bolo predstavovanie kandidátov a oboznámenie o voľbách. Po obidva dni boli kultúrne vložky miestnej ZDŠ. Večer v deň voľby 14. júna 1964 bola na dvore Materskej školy tanečná zábava. Záznamy o voľbách sú na str. 147-152. Ľudová knižnica bola v činnosti ako v predošlých rokoch. Kino Osvetovej besedy premietalo do konca mája 1964, pre slabú účasť obecnstva a pre pokazený premietáč prestala potom činnosť kina. Dňa 24. a 25. mája 1964 ZDŠ a ZRPŠ usporiadali zájazd autobusom za účelom poznávania Západoslovenského kraja do Bratislavy, Bojníc a Piešťan. O stupni kultúry a súčasne i o kultúrnej a životnej úrovni občanov svedčí i počet majiteľov rádioprijímačov a televízorov v obci a tak v roku 1964 bol v Braväcove už 160 rádioprijímačov, kým v roku 1958 len 148, v roku 1964 bolo tu celkom 28 televízorov, kým 31. dec. 1958 nebol v obci ani jeden televízor. Telovýchovná jednota Sokol v Braväcove usporiadala v nedeľu dňa 23. februára 1964 preteky v slalome a v zjazde na lyžiach.

Najlepší bol Jozef Nemčok, ktorý si kvalitnou jazdou zabezpečil prvé miesto časom 45,02sek. Jeho najväčším súperom bol Peter Verkin, ktorý s časom 46,00sek. Obsadil 2.miesto. Ako tretí sa umiestnil J.Gašperan. Z mladších dorastencov bol prvý J.Švantner pred Libičom a Bubelínym. V zjazde na lyžiach zavadili iba muži. Trať merala asi 300m, s výškovým rozdielom približne 150m. Najlepší bol zase Jozef Nemčok, druhý Peter Verkin a rovnaký čas mal aj Gašperan. Všetci pretekári / a nebolo ich málo/ boli z Braväcova. Na obr.foto č.30 vidíme Jozefa Nemčoka, Dokl.č.15 je výstrižok z týždenníka Priekopník zo dňa 25.II.1964. TJ Sokol usporiadala i futbalové majstrovské zápasy. Dokl.č.16. je tabuľka vystrihnutá z týždenníka Priekopník zo dňa 15.marca 1964 č.11.-12. Sú na nej výsledky z jesennej časti súťaže zo IV.-B triedy, kde Braväcovo bolo na treťom mieste. Dokl.č.17 je z denníka Smer zo dňa 6.okt.1964, č. 72- je to tabuľka o majstrovských futbalových zápasoch III.triedy, podľa nej je Braväcovo po 7.kole na desiatom mieste.

O s l a v a 20. V ý r o č i a S N P: V tomto roku pripadá 20.výročie Slovenského národného povstania na deň 29.augusta. SNP je opísané na stranách 19.až39. K oslave 20.výročia SNP bol tu postavený pomník pri hájenke, kde sa tragické udalosti stali. Odhalenie pomníka padlým pri hájenke s kultúrnym programom žiakov miestnej ZDŠ bolo v nedeľu 23.augusta 1964 a s preslovom tajomníka MNV Júliusa Libiča. K pomníku TJ-Sokol položila veniec s nápisom „Spoločný bol Váš boj, hrdinská bola Vaša smrť.“ Druhý veniec venoval MNV a VŽ s nápisom .“Na počesť padlým v SNP“. Na pomníku je vrytý tento nápis: “Na tomto mieste bola v novembri 1944 prepadnutá fašistami skupina partizánov. Horáreň bola vypálená a v plameňoch zhoreli dvaja ranení partizáni. Na dvore horárne boli zákerne zavraždení Holekovci otec a manželka horára. Česť ich pamiatke! August 1964“.

Pri voľbách dňa 14.júna 1964boli zvolení i sudcovia do Okresného súdu v Banskej Bystrici. Naša obec patrila do obvodu č.88. Boli zvolení nasledovní: Za sudcu z povolania promovány právnik Otto Reháč.34.ročný, z Banskej Bystrice, Polevého č.23. za sudcov z ľudu Cyril Pačesa, 35-ročný robotník, Braväcovo, Alojz Bubelíny, 45-ročný drevorúbač z Braväcova a Ján Gašperan, 37-ročný posunovač, Braväcovo č.d.179. Dokl.č.18 je Hlasovací lístok pre voľby sudcov Okresného súdu v Banskej Bystrici. O voľbách v r. 1961 sú záznamy na str.113-115. A ešte jedny voľby s účinkom pre každú obec v ČSSR boli v Prahe v štvrtok 12.novembra 1964, kde vo Vladislavskej sále Pražského hradu Národné zhromaždenie zvolilo za prezidenta Antonína Novotného. Pre zaujímavosť uvádzam ešte: Vladislavská sála je stredom kráľovského paláca, ktorý stojí na miestach, kde v deviatom a desiatom storočí bolo najstaršie sídlo kniežat z rodu Přemyslovcov. Sálu dal vybudovať Vladislav Jagellonský. Tu sedávali českí králi, tu bývali v minulosti snemy, korunovačné hostiny a pod. Od roku 1934 vo Vladislavskej sále vždy volia prezidenta Československej republiky. Tu zvolili v roku 1948 Klementa Gottwalda, v roku1953 Ant.Zápotockého a v roku 1957 Ant. Novotného.

V roku 1964 bolo v obci 190 dôchodcov, ktorí mesačne dostávali 90.400Kčs. Pre porovnanie uvádzam, že v roku 1959 164 dôchodcov dostávalo mesačne 65.319Kčs. Zdravotníctvu ako v minulosti i teraz účinne pomáhala Miestna skupina ČSČK. Jednota, spotrebné družstvo mala v roku 1964 ročný obrat 1,807.269Kčs, Mäsa 673.053Kčs a Pohostinstvo v Braväcove vyše 600.000Kčs. Branci v r.1964: Na fotografii č.31 sú odvedení v roku 1964 zľava doprava: Jozef Predajňa, Peter Predajňa, Peter Pačesa, Jozef Nemčok, Jozef Gašperan, Peter Verkin, Lubo Pauliak, Peter Molnár, František Verkin,predseda MNV, Peter Farárik, Peter Bacúšan a s harmonikou Jozef Sýkora. Dňa14.júla 1964 vznikol samovznietením požiar u Izidora Pačesu/ u Sidov/. Vznikla škoda za 700Kčs.

1965

Tento rok je jubilejný rok 20.výročia skončenia Druhej svetovej vojny a nášho oslobodenia Sovietskou armádou. Finančné hospodárenie MNV v roku 1965 bolo nasledovné:

Druh príjmu	Rozpočet	Plnenie
Daň poľnohospodárska	20.000	20.136,30
Daň domová	22.000	22.421
Správne poplatky /zakáľačky/	4.000	5.750
Daň z príjmov obyvateľstva	1.000	1.580
Príjmy z hospodárskej činnosti	7.000	7.000
Príjmy z kultúrnej činnosti	1.800	2.472
Priame príjmy spolu	55.800	59.359,30

Príjmy pre doplnkový rozpočet 2.850 Kčs. Priame príjmy MNV boli splnené na 106,3%.

Plnenie výdavkovej časti rozpočtu:

Druh výdavku	Rozpočet	Plnenie
Skupina 1. Hospodárstvo	118.000	
Akcia „Z“ vodovod		57.584
Akcia „Z“ stavba garáže		11.366,54
Požiarna ochrana		1.965,55
Údržba miestnych komunikácií		2.724,90
Verejné osvetlenie		5.879,48
Spolu		79.520,47

Na akciu „Z“ výstavba vodovodu bolo rozpočtované po prevedení zmien a doplnkov 70.000Kčs. Celková suma sa nevyčerpala, lebo sme nemohli dostať vodovodné rúrky v potrebnom množstve. Na výstavbu garáže na hospod.stroje bol rozpočet vo výške 30.000Kčs. Akciu sme dostali do plánu neskôršie v jeseň a potrebný materiál stavebný nám bol neskoro pridelený, kým sme tento zaobstarali napadol sneh, takže sme nemohli akciu ukončiť.

Druh výdavku	Rozpočet	Plnenie
Skupina 2. Kultúrne a soc.opatrenia	64.000	
Materská škola		4.448,29
ZDŠ		7.396,53
Učebnice a škol.potreby pre žiakov		6.464,90
Údržba školských zariadení		34.939,62
Príspevok na osvetovú činnosť		3.000
Spolu		56.249,34

V rámci údržby školských zariadení previedli sme výmenu starých, zničených dláždičiek v triedach ZDŠ, ďalej náter okien a dverí na týchto triedach a postavili sme nový plot okolo dvora ZDŠ. Na budove MŠ previedli sme tiež náter okien a dverí. Práce nemohli sa previesť dodávateľským spôsobom, preto previedli sme ich miestnou prevádzkárňou miestneho hospodárstva pri MNV.

Druh výdavku	Rozpočet	Plnenie
Skupina 4.		
Správa MNV	43.800	51.772,92

Výdavky sa prekročili z dôvodu, že počas nemoci predsedu MNV tohoto zastupoval Ladislav Kochan, ktorému plat poukazovali vo výške, ako mal u svojho zamestnávateľa a prekročili sa podľa skutočnej

potreby výdavky na mzdový fond a na odmeny funkcionárov. **D o p l n k o v ý r o z p o ě t:** Z doplnkového rozpočtu zakúpili sme dvojkolesovú vlečku za 5.229,18 Kčs. Snehové reťaze na traktor a kábel ku mláťačke. Dodatočne poznamenávam, že v decembri 1964 ONV pridelil našej obci traktor značky Super-Zetor 50 aj s vlečkou v cene 23.000Kčs. Stav finančnej rezervy k 31.dec1965 je 13.354,45Kčs. Príjmy z doplnkového rozpočtu vr. 1965 2.850 Kčs = spolu 16.204,45Kčs. Zostatok na účte MNV v Banskej Bystrici v ŠBČS k 31.XII.1965 je 54.791,84Kčs. Tento zostatok finančný odbor ONV preskúma, či sa o jeho výsledok MNV v plnej miere zaslúžil a bude určená výška odvodu do vyššieho rozpočtu. Ostatné finančné prostriedky nám ponechá ako fond rezerv a rozvoja pre MNV. V roku 1965 boli pre poskytovanie služieb občanom v činnosti tieto prevádzkárne MNV: 1. Preprava traktorom Zetor-Super 50, 2. Pílenie dreva na cirkulároch, 3. Mlátenie obilia, 4. Údržbárske práce na školských zariadeniach. Ich hospodárenie bolo nasledovné:

Tržby celkom	115.180,97
Z toho tržby od obyvateľstva	62.304,05
Výdavky na mzdu a prev.režiu	72.353,56
Hospodársky výsledok - zvyšok	42.827,41

V prevádzkárňach je trvale zamestnaný len jeden pracovník /vodič/ a ináč tam pracovali osoby so zníženou pracovnou schopnosťou a po pracovnej dobe.

Podľa inventarizácie k 31.dec1965 je stav národného majetku v správe MNV nasledovný:

Budovy	690.285
Stavby	749.954
Energ.a hnacie stroje a zariadenia	33.886
Rozvodné zariadenia	87.736
Dopravné prostriedky	40.500
Pozemky	12.196
Základné fondy spolu	1,614.557
Materiálové zásoby	95.467
Drobné a krátkodobé predmety	90.578
Národný majetok spolu	1,800.602

V roku 1965 naša obec splnila štátny plán nákupu poľnohospodárskych výrobkov nasledovne:

Druh výrobku	Ročný predpis	Plnenie	% plnenia
Mäso celkom	280 q	282,87 q	101%
Mlieko	53.000 l	48.151,5 l	90,8%
Vajcia	32.800 ks	36.240 ks	110,5%
Zemiaky	757 q	511,57 q	67.6%

Zaznamenali sme pomerne dobré výsledky až na nákup mlieka, ktorý ovplyvnili úpadkové hospodárstva a nákup zemiakov zase nepriaznivé poveternostné podmienky.

OPIS OBCE: V jubilejnom roku 1965 výstavba rodinných domkov vzrástla až na 10 nových domov. Nové domy postavili si nasledovní občania: Ladislav Košík č.d.60, Štefan Gašperan č.d. 209, František Svidran č.d.7, Ján Bacúšan č.d. 12, Jozef Gašperan č.d. , Dezider Gašperanč.d.114, Ladislav Poliak č.d.177, Štefan Šperka č.d.15, Štefan Divok č.d. 157, František Macuľa č.d. 110/tento postavil si dom v roku 1964/. Všetky domy sú murované. Ich priemerná cena jedného domu je asi 60.000Kčs. Okrem uvedených domov Rudolf Janák z Brezna postavil si rekreačnú chatku na Lenivej, ktorá patrí do obvodu nášho chotára.

KULTÚRNE POMERY: Základná deväťročná škola na začiatku šk.roku 1965/66 mala 4 triedy a 102 žiakov, vyučovalo sa striedavo vo dvoch učebniach. Miesto učiteľky Františky Krištofovej prišla Jana Tichá. Ostatní členovia učiteľského sboru ostali tu nezmenene. V Materskej škole bola jedna trieda s 35.deťmi, riaditeľkou i naďalej bolo Eva Donovalová. V rámci Osvetovej besedy jednotlivé zložky previedli tu nasledovnú činnosť: 20 prednášok, 4 hovory s ľudom, 1 vlastné divadelné predstavenie, 1 vlastnú estrádu, 10 schôdzok s kult.programom, 1 juniáles, 2vlastivedné zájazdy autobusom, 2 lyžiarske preteky, 10 futbalových zápasov na vlastnom ihrisku TJ-Sokol, 2 maškarné plesy, 2 večierky, 3 tanečné zábavy a veselice, 2 večery otázok a odpovedí, 1 pioniersky sľub, 2 filmy, 2 výstavy slovenskej a sovietskej knihy, 1 kurz požiarikov a 1 kurz zdravotnícky. Boli dva krúžky: rozhlasový a názornej propagácie. ČSTV usporiadala večierok z príležitosti 20.výročia oslobodenia obce Sovietskou a Rumunskou armádou. V nedeľu 9.mája 1965 bola tu oslava oslobodenia ČSSR Sovietskou armádou. Zúčastnili sa všetky zložky, tu nadviazali sme na 20.výročie SNP, ktoré bolo minulého roku 1964. MNV a zložky Národného frontu zúčastnil sa v socialistickej súťaži na počesť 20.výr.oslobodenia ČSSR sovietskou armádou. Rada ONV v Banskej Bystrici udelila Pochvalné uznanie MNV v Braväcove za umiestnenie sa na I.mieste v III.kategórii obcí. Komisia pre zveľaďovanie miest a obcí pri rade ONV v Banskej Bystrici udelila pochvalné uznanie MNV v Braväcove za III.miesto v súťaži zveľaďovania miest a obcí v roku 1965. Mládež zahrala dňa 26.dec.1965divadelnú hru : Alojz Jirásek: Vojnárka. Ľudová knižnica vydáva knihy ako v minulý rok pod vedením knihovníka Ladislava Molnára. Pozri zápis na str. 154. Od 1. mája 1964 nemáme kino. Občania tunajšej obce utŕžili za rok 1965 v Jednote-spotrebné družstvo v Braväcove 2,036.184 Kčs, v Mäse nakúpili mäsa a výrobkov za 700.571 Kčs a v Pohostinstve za liehoviny vydali vyše 600.000Kčs.

V Braväcove s osadami je počet:

Rok	Narodených	Sobášených	Zomretých
1961	24	15	10
1962	25	10	15
1963	20	9	11
1964	31	6	11
1965	15	11	10

M i m o r i a d n e u d a l o s t i: Dodatočne zaznamenávam, že vo štvrtok 24.-25.nov.1964 prekvapila náš kraj veľká víchrica, ktorá narobila veľa škody v okolitých lesoch. I cesta smerom na Beňuš bola vývratkami zatarasená. V okolitých lesoch v obvode Lesného závodu Beňuš víchrica vyvrátila, alebo zlomila 205tisíc plm drevnej hmoty. V júni 1965 postihla Južné Slovensko veľká povodňová pohroma, keď rozvodnený Dunaj pretrhol hrádze. Na pomoc povodňou postihnutým občanom robili sa zbierky v celom našom štáte. Tu sa zozbieralo celkom 2.198 Kčs, toto bola zbierka ČSČK, peniaze odoslali na účet ČSČK v Bratislave. V stredu 30.júna 1965 vznikol u Jána Cabana Visáňa veľký požiar, ktorý sa rozšíril i na okolité staviská. Jánovi Cabanovi zhorela stodola, dreváreň a kus strechy domu. Michalovi Gašperanovi stodola, dreváreň, strecha na dome a poval', vdove Júlii Gašperanovej zhorela stodola a dreváreň. Pri požiare zhoreli i prasce, teľa a husi. Celková škoda 80.000Kčs. Bola krytá poistením. Požiar spôsobili dvaja 11 a 12-roční chlapi. Pri fajčení v stodole hodili neuhášené opaľky do slamy. Dokl.č.19. je výstrižok z denníka Smer zo dňa 8.júla 1960, č.160, v ňom sa píše o horeuvedenom požiare. Počasie bolo veľmi daždivé na jar i v lete roku 1965 a spôsobilo rozvodnenie potokov i riek a u nás zlú úrodu hlavne zemiakov. Na štyroch fotografiách/foto č.32a,b,c,d/ sú poškodené staviská od požiaru opísaného na str.167-168.

ZDRAVOTNÍCTVO: Miestna skupina ČSČK účinne pomáhala zdravotníctvu. Predsedníčkou bola Anna Nemčoková č.d.52, počet členov 108. Členky pomáhali pri očkovaní proti obrne. U detí cigánskeho pôvodu boli priamo v ich domovoch. Pomáhajú tiež v Poradni pre matky a kojencov. Poskytujú prvú pomoc pri úrazoch. Odpracovali 406 hodín pri spracovaní sena pre obecných býkov. 21 členiek pracovalo na LZ v Beňuši pri rôznych lesných prácach. Každá odpracovala priemerne 200 pracovných dní, čím značne pomohla pri zveľaďovaní lesného hospodárstva v obvode LZ Beňuš. Miestna skupina získala celkom 62 dobrovoľných darcov krvi. Tento skutok sa pochvalne hodnotí, lebo naša obec je malá a získali sme toľko darcov krvi. Za toto im patrí vďaka. Patrí sestram ČSČK a tiež i pracovníkom MNV, ktorí prevádzali nábor darcov. Okresný výbor ČSČK udelil čestné vyznamenanie MNV v Braväcove za túto prácu. Práca bola úspešná a je ku cti všetkým zúčastneným hlavne darcom samotným. |Fotografia č.33. je z terénneho cvičenia obväzovej techniky dňa 17.okt.1965 v popredí je obvodný lekár Štefan Biely.

Záznamy do 1.januára 1966 boli prerokované a schválené v stálej komisii pre školstvo a kultúru pri MNV dňa 10.decembra 1966 a radou MNV č. uznesenia -R-MNV zo dňa

V Braväcove dňa 18.dec.1966 – predseda MNV a kronikár.

1966 - 67

Anton Vajcík, kronikár obecnej kroniky Braváčovo zomrel náhle v júni r.1967. V y m e n o v a n i e n o v é h o k r o n i k á r a : Za novú kronikárku som bola vymenovaná ja, Anna Pačesová, r. 1970 radou MNV v Braváčove. Narodila som sa 17.1.1948 v tunajšej obci. Nemám žiadnych súrodencov. Po ukončení ZDŠ som študovala na Pedagogickej škole v Lučenci. Od ukončenia školy vykonávam funkciu riaditeľky MŠ v Závadke n/Hr. Denne dochádzam domov. Otec pracuje ako predseda JRD, no okrem toho zastáva i mnohé iné funkcie v obci. Matka je domáca. Za kronikára našej obce som nastúpila miesto Antona Vajcíka, ktorého náhla smrť vyrvala z našich radov. Stalo sa tak v júni r. 1967 pri kosení sena na školskej záhrade. Kroniku potom začal písať Pôbiš Július z Podholia, ale pre zlý zdravotný stav to musel zanechať. Táto potom až do r.1970 nebola písaná vôbec. Radou MNV som bola schválená od r. 1970 vykonávať túto funkciu ja. Budem sa snažiť túto náročnú, no čestnú úlohu vykonávať svedomite, aby sa moje zápisy v nej zachovali po dlhé roky pre naše ďalšie generácie.

HOSPODÁRSKE POMERY: V tento rok sa plnili hospodárske úlohy na počesť 50. výročia Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie. Naša obec bola zapojená do socialistickej súťaže a záväzkového hnutia na počesť 13.zjazdu Komunistickej strany Československa, pričom boli prijaté socialisticke záväzky na úseku poľnohospodárskom a na výstavbu verejného vodovodu. Výstavba verejného vodovodu vr.1966 pokračovala úspešne. Rozpočet bol vyčerpaný a zostali nedokončené dve ulice v Braváčove a osada Podholie. Pre túto osadu sa buduje druhý prameň na „Gajdoške“, pre Braváčovo je vybudovaný prameň „Pod stráňami“ – pod hájenkou. Tento prameň sa volal „Studená voda“. Vodojem je vybudovaný za spotrebiskom v osade Podholie s obsahom 400m³/4.000m³?. Tento vodojem zásobuje vodou celú obec. Kolaudácia vodovodu bola 3 mesiace pred termínom t.j. 1.9.1967. Bolo zabudované celkom 4.867 bežných metrov potrubia a napojilo sa 178 domových prípojok. Celkové náklady na jeho výstavbu činili 750.000Kčs a podľa kolaudácie, hodnota diela činí 2.430 000Kčs. Naši občania pri tejto akcii odpracovali 110 000 brigádnických hodín. Najväčšiu zásluhu na včasnom dokončení, ako aj na celej výstavbe mal predseda MNV Ladislav Pačesa. Pri pomocných prácach sa osvedčil ako dobrý organizátor Bacúšan Adam č.d.12. Na kolaudácii sa zúčastnili zástupcovia viacerých odborov Okresného národného výboru i súdruhovia z československého rozhlasu. Bolo to veľkolepé a spoločné dielo všetkých ľudí našej obce. A preto sa právom o nej hovorilo i v rozhlase, ako o úspešnej a vydarenej stavbe na Horehroní. Pre rýchle a úsporné ukončenie dohotovenia vodovodu, schválilo ONV i výstavbu telovýchovných šatní a Základnej deväťročnej školy v svojpomocnej akcii „Z“. V tomto roku sa previedla i výstavba garáží v akcii „Z“. Sú za obcou na „Muravčíkovej“ a ich hodnota predstavuje sumu 60 000Kčs. Stavba sa previedla čiste brigádnicky. Najviac sa na nej podieľali poslanci MNV. Najviac sa pracovalo v nedeľu. Garáž bol vybudovaný pre traktor, mláťačku a iné poľnohospodárske stroje. Najväčšie ťažkosti pri výstavbe robilo predĺženie elektrického vedenia. Tu pomohol s.Ambróz Viliam – pracovník Stredoslovenských energetických závodov – obyvateľ našej obce. Kolaudácia bola úspešne dokončená ešte toho istého roku. Nakoľko boli cesty v dôsledku výstavby verejného vodovodu značne poškodené, okresná organizácia pre údržbu miestnych komunikácií poskytla na opravu finančné prostriedky vo výške len 5 000Kčs. Ostatné finančné náklady boli čerpané z fondu rezerv a rozvoja miestnych prevádzkárni. Na obecné cesty sa zabudovalo viac ako 300m³ kameňa a štrku. Oprava ciest sa robila len brigádnicky.

FINANČNÉ HOSPODÁRENIE: Z dobrých minuloročných finančných príjmov miestnych prevádzkárni sa tohto roku zakúpilo nákladné auto „Tatra 128“ za 23.500Kčs, ktoré bude slúžiť pre rozšírenie prevádziek. Štátny plán nákupu poľnohospodárskej výroby sa v tomto roku splnil čestne vo všetkých produktoch, ba aj vysoko prekročil. Jednotlivé produkty boli splnené nasledovne:

Produkt	Plán na r.1967	Plnenie	Percentá
Mäso	270 q	314,11 q	116,3%
Mlieko	42.000 l	47.320 l	105,1%
Vajcia	30.000 ks	30.309 ks	101%
Zemiaky	550 q	568 q	103,2%

V záväzkovom hnutí na počesť 13.zjazdu KSČ sa naša obec umiestnila na čestnom druhom mieste:

Počet kusov hovädzieho dobytku	271 ks
Počet kráv	139 ks
Počet oviec	400 ks

PLNENIE PRÍJMOVEJ ČASTI ROZPOČTU:

Druh príjmu	Ročný rozpočet	Plnenie k 31.12.1967
Daň poľnohospodárska	20.000	22.367,50
Daň domová	23.000	23.172
Správne poplatky	5.000	5.000
Daň z príjmov obyvateľstva	1.000	1.003
Školstvo/nájomné/	1.000	1.160
MH-prevádzkárne	5.500	60.000
Prídel ONV plánovaný	76.950	76.950
Prídel z rezervy SNR	200.000	200.000
Mimoriadny prídel ONV	50.000	50.000
FRR /zostatok z r.1966		17.701,86
Nerozpočtové príjmy FRR		29.114,30
Ostatné príjmy rozp.org.		296,20
PRÍJMY SPOLU	382.450	486.864,94

PLNENIE VÝDAVKOVEJ ČASTI ROZPOČTU:

Druh výdavku	Ročný rozpočet	Plnenie k 31.12.1967
Vodovod		257.844,46
Šatne		2.525
S p o l u		260.369,43
Doprava-miest.komunikácie	6.000	4.816
Školstvo	69.000	
ZDŠ-všetne údržby		35.991,91
MŠ		15.754,31
Školské potreby		5.557
S p o l u	69.000	57.303,22
Požiarna ochrana		112,10
Vnútoraná správa	47.200	
Správa NV		48.629,80
S p o l u	47.200	48.629,80
Miestne hospodárstvo	10.250	9.109,80
Reprodukcia zákl.pr.-kúpa nákl.auta		74.000
S p o l u	382.450	454.228,85

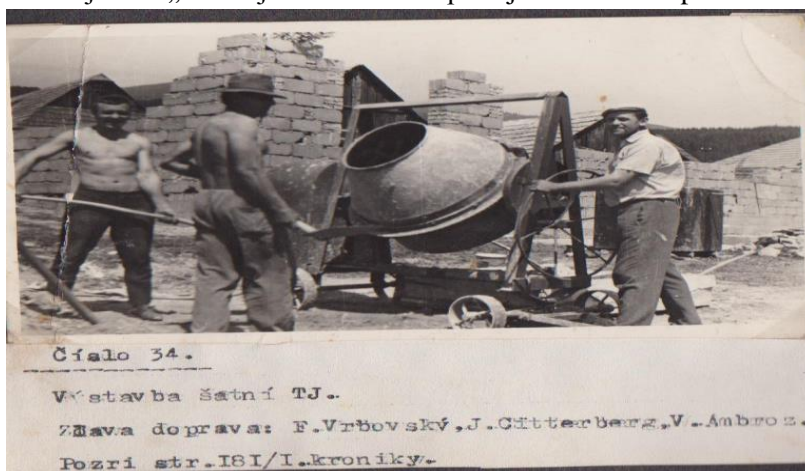
Celkové príjmy za rok 1967 činili : 486.864,94Kčs. Celkové výdavky za rok 1967 činili 454.228,85Kčs. Zostatok : 32.636,69Kčs.

Hospodárenie miestnych prevádzkárni: Rok 1967 boli v činnosti tieto prevádzkárne :a.- preprava /nákladné auto, traktor/, b.- mlátenie obilia, c.- pílenie dreva, d.- čaluníctvo, e.- údržbárske práce.

Tržby celkom	190.596,10
Z toho od obyvateľstva	59.701,30
Výdavky celkom	119.910,66
Z toho mzdy	73.914,77
Hospodársky výsledok	70.685,44
Stav finanč.prostr.k 31.12.1967	26.669,33
Nedoplatky k 31.12.1967	15.545,20

Do rozpočtu MNV bolo v roku 1967 odvedené zo zisku prevádzkárni 60.000Kčs.

P r i e m y s e l a o b c h o d: Tohto roku bola otvorená predajňa mäsa u „Sidov“. Vedúcim predajne je Jozef Bacúšan, ktorý bol doteraz v miestnom pohostinstve. Do hostinca nastúpila nová vedúca Gorduličová z Polomky, ktorá sem dochádza. V lete bola zriadená predajňa zeleniny na dvore u Anny Nemčokovej/kakanky/. V obchode s rozličným tovarom je vedúcim s. Kán, ktorý sem denne dochádza. **P o ě a s i e:** Jar bola veľmi dobrá. Práce boli ukončené na poli načas. Leto bolo hojné na dážď a zima na sneh. V zime boli časté vetry. **R a s t o b c e:** Z roka na rok sa zlepšuje i kultúra bývania našich ľudí. Za posledné štyri roky podľa štatistiky bolo postavených 24 nových moderných domov. **Š p o r t:** Bolo prevedené oplotenie športového ihriska a začala sa tiež výstavba šatní v svojpomocnej akcii „Z“. Najväčšiu zásluhu pri tejto stavbe mal predseda miestnej TJ – major Július

Lupták.

Na fotografiách č. 34,35 je záber z výstavby šatní. Celkové náklady predstavujú hodnotu 110.000Kčs a celková hodnota diela je 140.000Kčs. V lete sa uskutočnil futbalový turnaj medzi obcami Braväcovo, Beňuš, Polomka, Závadka. Turnaj sa uskutočnil na domácom ihrisku a víťazný pohár si „vykopal“ naše mužstvo. **K u l t ú r a:** Naša obec získala v záväzkovom hnutí na počesť 13.zjazdu KSČ druhé miesto a ako odmenu dostala od ONV 25.000Kčs. A potom 30.8.1966 poukázala do našej obci skupinu sovietskych turistov z mesta“Noril’sk“, ktoré sa nachádza na Sibíri. Táto oblasť bola vybudovaná len po II.svetovej vojne. V sovietskej skupine turistov bol 15 mužov a 30 žien. Obec pripravila pre nich po prehliadke dediny pohostenie a tu sa nadviazala i družba, Nálada hostí i hostiteľov bola výborná a neobišlo sa ani bez spevu a tancovania. V srdciach našich ľudí sa zachovali veľmi pekné spomienky na našich sovietskych priateľov. Československý Červený kríž nacvičil divadelnú hru „Dve ženy“ a divadelnú hru „Juraj Dandin“, ČSM nacvičilo divadelnú hru „Márnotratný syn“, s ktorou sa predstavilo nášmu publiku 26.2.1966. V tomto roku sa konali 3 zábavy a 1 maškarný ples. V ZDŠ sa viedol krúžok rozhlasovej a názornej agitácie. Uskutočnilo sa 7 odborných prednášok a to: 2 poľnohospodárske, 4 zdravotnícke a 1 prednáška Čsl.požiarnej ochrany.

Tohto roku sa konal i kurz obväzovej techniky, ktorý usporiadal zväz HS-ČSČK. /pozri foto č.38,39/. Navštevovalo ho 20 členov. Miestna knižnica sa nachádza v budove materskej školy. Tohto roku mala 57 čitateľov a vypožičalo sa 843 kníh. Knižníkom je Ladislav Molnár. Otvorená je v nedeľu od 15,00 – 17,00hod. Na začiatku šk.roka 1966/67 bili štyri triedy s piatimi ročníkmi. Riaditeľ školy – Martin Kán, učiteľia: Tatiana Švantnerová, Valéria Baliaková, Viera Soušková. Počet žiakov: 100. Stav na konci šk.r.1966/67: Prospelo 94 žiakov- 94%, Nepropelo 6 žiakov – 6% vyznamenaných – 2žiaci, znížená známka z chovania – 1 žiak, priemerná dochádzka – 96,56%, ospravedlnených hodín – 3,24%, neospravedlnených hodín – 0,44%. V škole bol zavedený jedenásťdňový pracovný cyklus s jednou voľnou sobotou. M i m o r i a d n e u d a l o s t i v o b c i : 12.januára 1966 vypukol požiar od sadzí v komíne na chodbe bytu s. Vajcika, bývalého riaditeľa školy. Škoda : potraviny 566Kčs, kuchyňa 4.150kčs,šaty, riad 1.585Kčs, MNV 2.000Kčs – spolu: 8.301Kčs. Podľa uznesenia OOVV v Polomke č. 14/1966 z 28.1.1966 vinu na požiari nenesie nikto. 2.okt.1967 zomrela učiteľka tunajšej školy Valika Baliaková, rod.Citterbergová. Použila hriby, od ktorých sa otráвила. Zanechala manžela a 2 malé deti do dvoch rokov. 28.okt.1967 Ladislav Pôbiš / od Miškov/ zrazil motocyklom v doline Amáliu Libičovú na ceste do kostola. Táto nehode podľahla. Vinu niesla občanica sama, podľa zistenia lekára – trpela závratmi.

1968

Roku 1968 sa po 50-tich rokoch trvania Československej republiky, vytvorila Slovenská federatívna republika. Pre politické udalosti r. 1968 nemohli byť prevedené voľby v máji. Odložili sa na I.štvrtrok r.1970. 21.august 1968 sa hlboko zapísal do vedomia všetkých ľudí. Bola zmena prezidenta republiky. Miesto Novotného bol prezidentom zvolený s.Ludvik Svoboda a I.tajomníkom ÚV KSČ sa stal A.Dubček. Tento však nebol nového vedenia schopný a preto sa moci ujali pravicoví revizionisti a oportunisti, ktorí chceli rozvrátiť štát a Komunistickú stranu Československa. Keďže hrozilo v našej vlasti vypuknutie kontrarevolúcie, na pomoc nám prišli Spojenecké vojská. Za I.tajomníka bol zvolený s. Gustáv Husák. Urobili sa zmeny celej vlády a vďaka jej správne vedeniu sa pomery v našej krajine a strane skonsolidovali a dostali sa do správnych koľají. Nastúpili sme novú cestu – cestu budovania ku komunizmu.

V našej obci sa tento rok po politickej stránke nediali žiadne také veci, za ktoré by sme sa museli hanbiť. Vo vedení tunajšieho MNV nastali určité zmeny. Predseda s. Ladislav Pačesa bol dňom 1.4.1968 uznaný na invalidný dôchodok a miesto neho od 25.8.1968 zastával funkciu predsedu tunajšieho MNV úväzkove s. František Verkin. Na počesť 50.výr. založenia Československej republiky sa v našej obci 27.okt.1968 slávnostne sadili stromy slobody pred miestnou materskou školou. Bola to veľkolepá oslava, spojená s bohatým kultúrnym programom pionierov a zväzakov. Prítomní boli i členovia všetkých zložiek dedinskej organizácie a množstvo miestnych občanov. Tieto stromy slobody zasadili pionierky : Mária Nemčoková /od Žltákov/ a Dana Kuviková / od Bombuľov/. Pri slávnostnom akte sadenia sa spievala pieseň „Kto za pravdu horí“. Prejavom s. predsedu MNV sa oslava ukončila. Miestny národný výbor i knižnica boli z materskej školy premiestnené do školského bytu v ZDŠ. Knihovníkom i naďalej zostal s. Ladislav Molnár. Tiež nastala i výmena pracovníčky MNV. Margita Baliaková, ktorá doteraz túto funkciu vykonávala, odišla na MNV v Beňuši a odtiaľ prišla k nám s. Margita Vrbovská. Predsedom bol s. Verkin František a tajomníkom s. Libič Július. Š p o r t : 15. novembra 1968 boli dokončené šatne miestnej TJ. Odpracovalo sa pri nich 2000 brigádnických hodín. Pri tejto príležitosti sa uskutočnil i futbalový turnaj medzi týmito mužstvami: Bravčovo, Hronec, Dolná Lehota a Beňuš. Víťazstvo si odnieslo futbalové mužstvo z Hronca. Po turnaji bola na ihrisku tanečná zábava. Predsedom TJ bol Ľupták Július. P r á c a MS-ČSČK: Práca MS-ČSČK sa darila výborne. Tohto roku už po druhý raz získala putovnú zástavu za dobré umiestnenie v súťaži družstiev. V obci boli zriadené štyri opatrovateľské služby, ktoré sa starajú o chorých a prestarých opustených občanov v našej dedine. Tunajšia materská škola od 1.9.1968 nabehla na prevádzku s celodennou starostlivosťou. Najväčšiu zásluhu mala na tom riaditeľka MŠ s.Straková Anna. Prevádzka začína o 7,00hod. a končí o 16,30hod. večer. Týmto získali zamestnané matky istú a bezpečnú starostlivosť o svoje deti. Kuchárky : Mária Gašperanová a Valéria Kupčoková. P o č a s i e : Sneh napadol tohto roku len 18.decembra. V januári boli silné mrazy. Teplota klesla až na -32°C. Potrhalo i vodovodné potrubia, ktoré potom museli rozmrazovať elektrickým prúdom. Snehová prikrývka na poliach bola 30-50cm. Na horách ako napr. na Lenivej táto bola až na 150cm. Február prišiel veľmi teplý. Bol odmák a teploty sa pohybovali až okolo +12°C. Leto bolo hojné na zrážky. Srnkovo v januári navštívila líška. Prišla až na verandu pred dvere Ladislava Ľuptáka, ktorý ju tam i sekerou zabil. Zistilo sa, že bola postihnutá besnotou. Lekárske vyšetrenie u podozrivých občanov však bolo negatívne.

Finančné hospodárenie MNV za r. 1968 – A: Plnenie príjmovej časti rozpočtu:

Druh príjmu	Ročný rozpočet	Plnenie k 31.12.1968
-------------	----------------	----------------------

Daň z príjmu obyvateľstva	1.000	730
Daň poľnohospodárska	20.000	21.143,50
Daň domová	23.500	23.961,40
Správne poplatky	5.000	5.725
Vodné hospodárstvo		370
Nájomné za škol.byt	1.900	1.920
Stravné v šk.jedálni		4.966,75
Ostatné príjmy		217,30
Prídel z ONV	56.900	56.900
Prídel FRSNR		40.000
Prídel ONV-ver.osvet.		40.000
Fakultárne poplatky		2.380
Pokuty FRR-MNV		450
Ostatné nerozpočtové príjmy FRR:		
Odvod z miest.prevádziek		70.000
Za soc. súťaž		20.000
Úroky v ŠBČS		205,46
FRR-zostatok fin.hosp. z r.1967		32.436,69
Prechodná výpomoc z ONV		900
S p o l u	108.300	322.504,10

B: Plnenie výdavkovej časti rozpočtu:

Akcia „Z“ - šatne	86.252,19
Vodné hospodárstvo	629
Doprava – miestne komunikácie	12.519,80
Požiarna ochrana	1.196,80
Miestne hospodárstvo:	
Betónová miešačka	6.182
Oprava traktora	12.321
Oprava T-128	30.029
Výbojkové svietidlá	39.915
Elekt.prúd verej.osvetlenia	6.035,40
Školstvo	
Materská škola	11.908
ZDŠ - údržba	18.865,01
ZDŠ prevádzka	11.727,05
Školské potreby pre žiakov	9.425,40
Školská jedáleň MŠ	19.426,80
Kultúra	
Oprava miestneho rozhlasu	2.062
Príspevok OB	3.000
Vnútorná správa	49.763,95
PRÍJMY SPOLU	322.504,10
VÝDAVKY SPOLU	321.328,40
ZOSTATOK	1.175,70

C: Finančné hospodárenie miestnych prevádzkárni za rok 1968:

Celoročné príjmy	209.448,70
------------------	------------

Celoročné výdavky	134.916,12
Čistý zisk	74.532,28
Zostatok finančných prostriedkov:	
V ŠBČS z roku 1967	26.329,33
Príjmy spolu	100.861,61
Odvod do rozpočtu MNV	70.000
Zostatok k 31.12.1968	30.861,61

M i m o r i a d n e u d a l o s t i: V našej obci bolo zavedené neónové pouličné osvetlenie. Celkom je v našej dedine 23 ks neónových svetiel. Hodnota tohto diela predstavuje 39.915Kčs. 17. októbra 1968 vypukol požiar hospodárskej budovy Ladislava Pačesu. Požiar spôsobil náročky neprajník X.Y. Prípád sa nevyšetřil. Celková hodnota škody činila 25.000 Kčs. V noci z nedele na Veľkonočný pondelok o 2,30hod. vznikol v hospodárskych budovách občana Jozefa Luptáka / u Lavrov/ požiar z neznámych príčin. Zhorela stodola, dreváreň, maštal' a v nej ustajnené domáce zvieratá. Vznikla škoda, ktorá predstavuje vyše 40.000Kčs, nie je pokrytá poistením. Príčiny požiaru vyšetrovalo VB. Doklad č.20 je z denníka Smer, ktorý písal o požiaru v našej obci na výstrahu všetkým pod názvom: „Náhoda či nedbalosť?“

POZNÁMKA: R. 1968 s podnadpisom „Doklad č.20“ je písanie v tejto obecnej kronike ukončené.
 Predseda MNV: Kronikár: Anna Pačesová